

Pierre Magnan

VÉGY EGY PINT EMBERVÉRT!

EURÓPA KÖNYVKIADÓ

PIERRE MAGNAN

VÉGY EGY PINT
EMBERVÉRT

BŰNÜGYI REGÉNY

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1984

FORDÍTOTTA VARGYAS ZOLTÁN

© LIBRAIRIE ARTHUR M. FAYARD. 1978
LE COMMISSAIRE DANS LA TRUFFIÈRE

HUNGARIAN TRANSLATION © VARGYAS ZOLTÁN. 1984

HU ISSN 0138 9904

Maurice Chevaly
barátomnak

– Na, Rozi! Még egyet, na! Túrj ki még egyet!

Alyre Morelon fél könyékre támaszkodva heverészett a földön, egy fűszálat rácsált, és cirógatta, becézgette a Rozit. A Rozi pedig gyengéden nyalogatta az ábrázatát azzal a finom szarvasgomba-illatú nyelvével. Gyönyörűségében felröffenet.

– Na, Rozi! Ne csacsiskodj! Csak egyetlenegy! Még egyet kiszedsz, és megyünk is haza!

De a Rozi csak kérte magát. Bökdöste a fejével, ami azt jelentette: „Na-a, menjünk haza! Elég lesz mára. Ne légy olyan telhetetlen!”

Alyre a kosarára nézett, és felsóhajtott. Alig négy kiló volt benne, pedig az ügynök tíz kilót rendelt szombatra.

– Lusta disznó vagy! – mondta. – Nem is szólok hozzád!

És a másik oldalára fordult. Erre a Rozi is felsóhajtott a maga módján. Szaglászni kezdett egy megtekeredett törzsű fa körül. A szarvasgombák furcsamód egy mandulafa alatt tanyáztak, mely magányosan állt a fiatal tölgyek közt, s olyan volt, mintha egy mosónő jó erősen kifacsarta volna. Errefelé, az Alacsony-Alpoknak ezen a táján gyakran látni ilyen titokzatos fákat, a törzsük úgy kígyózik fölfelé, mintha szívna őket valami a magasból. A szarvasgombával sosem lehet tudni, azt várná az ember, hogy egy sudár, fiatal tölgy alatt talál rá, ő meg egy csenevész, ágas-bogas borókacserje alatt rejtőzik, vagy egy kétszáz éves tölgy tövében, ahol állítólag soha véletlenül sem láttak szarvasgombát. Várja az embert... De csak akkor, ha van egy Rozija.

– Rófff!

Ez volt a „jel”. Utánozhatatlan hang. Mint egy zár csettenése. Alyre rögtön ott termett, lehajolt, a kosarába tette a szarvasgombát. Majdnem ötdekás volt.

– Tyúha! Ügyes kislány! Ez igen, ezt nevezem, ügyes kislány!

Letérdelt a koca elé, és jobbról-balról csattanós csókot nyomott a húsos, selymes pofájára, aminek amaz annyira megörült, hogy egy hirtelen mozdulattal ledöntötte a lábáról. Egymásba gabalyodva, nagy kacagás és rőfögés közepette hemperegtek az áldott, porhanyós földön, az aranybányájukon.

– A zanyád, Rozi! Vigyázz már egy kicsit, még agyonnyomsz!

Fogta a kosarát, és elindult. A távolból meleg vacsora illatát hozta a szél. A faluból hívogatóan szálltak felfelé a füstcsíkok.

Kibaktattak egymás nyomában a tölgyes szélére.

A néptelen út fehéren kacskaringózott fölfelé, Banon irányába.

– Válj csak, Rozi! Azért föl teszem a nyakörvedet, merthogy a kocsik...

A nyakörv valójában egy rózsaszínű selyemszalag volt, valaha egy csokoládétortát ékesített, melyet Alyre a fiának vett, a nyolcadik születésnapjára. Az is imádta a Rozit, akár az apja; nagyrészt a Rozi kereste meg neki a párizsi diákévekre valót. Egyszer a szobájában lévő tükör keretéről leszedte a sok légypiszoktól sűrű szalagot, és azt mondta az apjának: „Tessék, ezt kösd a nyakába... Hadd emlékeztesse rám is valami.”

A nyakörv, mely egy ócska madzagban folytatódott, voltaképpen felesleges volt, mert a Rozi, feltehetőleg tisztában lévén roppant értékével, sosem tért le az útpadkáról.

Sosem... Tavaly nyár óta mégis többször előfordult, hogy hirtelen fogta magát, és se szó, se beszéd becsörtetett a tölgyfák vagy a sötétlő babérfák közé. Na tessék, most is kezdi...

– Rozi! Megörültél? Mit csinálsz?

A Rozi egy hirtelen rántással kitepte kezéből a madzagot, és már futott is oda a sötéten csillogó bronzmassza felé, mely úgy csörömpölt az esti szélben, mint egy menetelő hadsereg. Még 56-ban fagyott le ez a kis babérliget. Néhány fa teljesen újraéledt, a többi csak az ágain növesztett új hajtást. S ezek a

seprűszerű hajtások most úgy meredeznek, mint valami lándzsaerdő, és baljósan csörgetik mérges gyümölcsüket.

Alyre az erdő szélén érte utol a Rozit. Megtorpant. Itt, a babérliget szélén mindig is az volt az érzése, hogy valami furcsaság van a levegőben. És most mintha egy nagy, sötét autó rejtőzne a liget mélyén. Na jó, ez nem az ő dolga!

Elindultak, zsörtölődve ráncigálták egymást. Alyre fölvette a kosarát, amit otthagyt a száraz fűvel benőtt töltésen.

S hogy megszabaduljon a kínos érzéstől, ami a babérfák fala előtt kerítette hatalmába, gyorsan beleszagolt a kosarába. Több mint negyven éve szarvasgombázott, de sosem tudott betelni az illatával.

Az első kosarat sohasem adja el. Hiába óbégat Francine, a gombát hat fészekmeleg tojással együtt három napra dunsztosüvegbe zárja. A gomba illata átszivárog a tojáshéj pórusain, átítatja a fehérjét, a sárgáját. Sosem látott új világ születik ebből a végtelen finom párosodásból. S micsoda ünnep, mikor egy este az asztalra kerül a pompásan illatozó, zamatos, kicsit folyós rántotta, miközben odakünn süvít a szél, s a duruzsoló tűzhely csak úgy ontja a meleget az ember hátára.

Most a Rozi az út szélén baktat, a porban. Egész novemberben nem esett!

A járás összes kocái közül egyedül a Rozi fogja megérni az öregkort. Hatalmas combját nem fogják bedörzsölni salétromos páccal, nem lesz belőle sonka. Szalonájából nem fognak tepertőt sütni. A Rozi egyedülálló a maga nemében: kiszedi a szarvasgombát a földből, de nem eszi meg, kivéve persze, ha nem kap egyet jutalomképpen. A jutalmazást azonban nem szabad túlzásba vinni, mert még tönkremenne a szaglása (mint ahogy az alkoholisták is képtelen különbséget tenni egy Château-Latour és egy Château-Haut-Brion között), és többé nem tudná, nem is akarná felkutatni a szarvasgombát.

Nyakában a rózsaszínű selyemszalaggal, a Rozi most az ólja felé baktat, ahol már vár rá az aratás illatát őrző, meleg korpa-

és sültkrumpli-keverék, minden disznó kedvenc csemegéje.

A négyzet alakú udvarra a nagykapun lépett be az ember; jobbra voltak a tyúkólak, délnek a nyúlketrecek, odébb pedig a tágas, boltíves akol, ahonnan a nyáj melegét és friss alom illatát hozta a szél. Az emeleten volt a tágas konyhaebédlő.

Alyre a felhágókőn levakarta a cipőjéről a sarat, aztán, kezében a kosárral, ruganyos léptekkel felment a külső lépcsőn a teraszra. Kinyitotta a szúnyoghálós ajtót, majd az üvegajtót, és belépett.

Francine épp kivette a húst a sütőből. Az asztal már meg volt terítve, közepén vörös boros flaska. Saját boruk volt: tiltott szőlőfajtából, direkttermőből csinálták. De hát már nagyon régen megvolt az a szőlő, meg aztán Francine polgármester-helyettes volt, úgyhogy szemet hunytak a dolog fölött, noha az öreg tőkétet már rég ki kellett volna irtani.

A zömök kis juhász már az asztalnál ült, kés és villa a kezében, hegygel fölfelé, ahogy illik, és egész lényével mintegy azt kérdezte: „Na mi lesz, jön már a vacsora?” A három kutya az asztal alatt ugrásra készen várta a koncot.

– Nézze meg az ember, a világ minden kincséért sem segítene ez a lustaság! – és Francine határozott mozdulattal a juhászra mutatott.

– Azt mondta, hogy ügyetlen vagyok.

– Hát ügyetlennek ügyetlen, az egyszer biztos!

A juhászt Pascalnak hívták, egy tehetős család egyetlen gyermeke volt. Otthagyta a szüleit, mert az anyja csalta az apját. Nem mondta meg, hogy miért megy el, csak elment, és kész. Tizenkilenc éves volt. Az anyja azóta is folyton a nyakára jár, még a legelőre is kiment utána majd minden szombaton.

„De hát miért? Miért? Mindent megkaptál nálunk! Apád is, én is lestük minden gondolatodat!” Mintha a falnak beszélne. A fiú rá se hederít, végzi a munkáját. Épp csak köszön az anyjának, és aztán elköszön tőle.

– Vannak olyan népek – magyarázta Alyre –, akik térden állva könyörögnek, hogy megmondja nekik az igazságot az ember. Na, majd meglátjátok, ha egyszer a pofájába vágja a fiú az igazat! Úgy kell majd összeszedni a réten. Eldől, mint egy zsák. Arccal a kecskeszarba!

Francine mindig elfordult, ha a férje kimondta azt a szót, hogy igazság. Tudja is Alyre, mi az igazság! Hiszen ő, Francine, már vagy tizenkét éve hazudik neki, és nem veszi észre.

A kosárra nézett.

– Csak ennyit hoztál? Na, ma se szakadtatok meg a munkába!

Pedig megvolt az több mint ezer frank ára szarvasgomba. És november 15-től február 15-ig mindennap meglesz ennyi, leszámítva a rossz idő miatt kieső napokat. Úgyhogy nincs oka panaszra. De Francine szántsándékkal éppoly házsártosnak mutatta magát, mint régen, mint *az* előtt.

Alyre soha nem apadó boldogsággal nézte a feleségét.

„Nahát, milyen gyönyörű ez az asszony! És milyen jól állnak neki az ékszerek! – gondolta. – Odavan a csecsebecsékért. Kövekkel kirakott órás karkötő. Hamisgyöngy nyaklánc. Na meg az a böhm nagy gyűrű. Fenemód ragyog, meg csillog-villog. Szakasztott olyan, mint az igazi! Megáll az ember esze, mi mindent tudnak már csinálni!”

Francine ékszerei a függőlámpa fényében valóban káprázatosán csillogtak, ünnepi pompát árasztottak. Ez volt a gyengéje. Minden áldott nap felcicomázta magát, mihelyt végzett a piszkos munkákkal. „Nagyon odavan a Francine az ékszerekért...” mondogatták a faluban.

Első ránézésre a negyvenegy éves ösztövér Francine, aki szolid, sötét ruhákban járt, s szinte kínosan ügyelt, hogy ne domborodjon ki, ami kidomborodna, nem látszott szerelemre termettnek. De ha valaki véletlenségből vagy netán szándékosan megérintette, ugyancsak meglepődött. Ruganyos

és tömör volt a teste, kemény és lapos a hasa; érezni lehetett, hogy nagyon is tud ficánkolni, ha akar.

A politika nyitotta fel a szemét. Harmincéves koráig, akárcsak a maga korabeli asszonyok többsége, nem sokat törődött a szerelemmel, elfogadta olyannak, amilyen. De aztán bevásárolták a községtanácsba, később megválasztották polgármester-helyettesnek, és a gyűlések utáni multságokon végre megízlelte az életet. Egyszer felkérte táncolni egy tanácsstag a másik községből. Szegény férfiú, alig kapott levegőt a szamba végén.

– Jóságos isten! Francine! – mondta. Annyi tűz van magában, hogy majdnem meggyulladtam.

Ettől kezdve Francine rendszeresen táncolt a szakszervezeti gyűlések és a kongresszusok utáni estélyeken. És aztán már mást is csinált, hiába, ez a dolgok rendje. Eleinte persze sóhajtozott, de mivel utálta a bujkálást és a hazudozást, hamarosan felhagyott a nagy titkolózással, és bemutatta a szeretőit Alyre-nak.

– Alyre! Holnap elmegyek Angles-ba Maucoeur úrral. Minket jelöltek ki, hogy átvegyük a csatornázási munkák második szakaszát. Mindent bekészítettem a hűtőbe.

– Alyre, bemutatom doktor Malgriaux-t a Közegészségügytől... Engem bíztak meg, hogy végigvezessem a gyerektáborokon stb...

„Az igazság! gondolta Alyre, miközben megízlelte a hagymalevest. Mintha nem tudnám, mi az igazság!”

De neki ott volt a Rozi, a szarvasgomba, a méhészkedés, a többi meg...

Nem kötötted ki rendesen! kiáltott fel Francine.

Semmi válasz. Alyre éhes volt...

A juhász pedig... A szája tátva maradt, a kanala megállt a levegőben... Meredt szemmel figyelt valamit a falon. Valamit, amit csak ő látott, egy testetlen lényt, mely a falióra dobozából ugrott elő két tiktak között, aztán végigfutott a

konyhaedényeken, befordult a kandalló sarkán, otthagytott egy kevés port a „cukor, só, bors, fahéj” feliratú fűszeresdobozkákon, rálehelte a viharos estéken használt petróleumlámpa üvegére, és aztán a juhász tekintetétől kísérvé eltűnt a mosogató krómacél lefolyójában.

– Nézd már ezt a szerencsétlent! – kiáltott fel Francine, akinek semmi sem kerülte el a figyelmét. – Mit lát már megint? Kísértetet?

Azt bizony, kísértetet. A tizenkilenc éves juhász, akinek vállig érő haja volt, és akkora hatalmas szeme, mint a Krisztusnak a román kori freskókon, csak nem kék, hanem fekete és mély tűzű, csakugyan egy kísértetet követett tekintetével a faliorától a mosogató lefolyójáig.

– Mindenre képes ez az eszelős! – mondta Francine.

Folyton rettegett, hogy valami úton-módon kitudódnak a titkai. És egy kísértet közvetítésével bizony megeshet, hogy...

A juhász még mindig a levegőbe meredt. Francine-t sem látta, akit pedig reménytelenül és alázatosan szeretett.

– Megint eltűnt egy – mondta tompán.

– Egy micsoda? – kiáltott rá Francine. Azt hitte, hogy egy birkát vesztett el, csak nem meri megmondani.

– Nem tudom... A csendőrök mondták. A Charitonne-nál legeltettem...

– Montsalier felé?

– Igen, a deffens-i erdőben.

– Na és?

– És akkor kiszálltak a kocsijukból, és megkérdezték, hogy nem láttam-e.

– Kicsodát?

– Hát aki eltűnt.

– Hogy hívták?

– Jérémié-nek...

– Az meg ki a fene?

– Én is ezt kérdeztem a csendőröktől. Merthogy csak nem

hagyták abba a faggatózást. „Hogy nézett ki az a Jérémie?” – kértem tőlük. Erre aztán volt mit mondaniuk: „Gesztenyeszínű ruha, fehér csikkokkal. Djakartában csinálták egy buddhista telepen. Dán fapapucs, olyan jó kopogós. Ciprusmag skapuláré. Derékig érő vörös haj, nagy szakáll.” Hát ezt a személyleírást adták. „Jaj, és majd elfelejtettük, egy mandolin is volt a hátán!” Hát köszönöm szépen! Legalább hatvanat láttam tavasz óta. És szakasztott olyan mindegyik, mint akit keresnek.

– Mindegyik – mondta Francine. – Három napja itt járt az egyik, kérte, hogy adjak neki egy tojást. A Parmelle Giraud mesélte, hogyan élnek ezek. Sátorlapokat feszítettek ki az öreg templom lyukas tetejére. Ott főzőcskéznek a szenteltvíztartó körül, ami tele van esővízzel. Eltüzelték az összes padot, ami még megmaradt.

A juhász folytatta:

– „Mivel magának is hosszú a haja – mondták a csendőrök gondoltuk, talán összebarátkozott velük. Noyers-sur-Jabronból jött. Noyers-sur-Jabron. Na, eszébe jut róla valami?” És rám néznek a csendőrök, úgy, ahogy akkor néznek, ha gyanakszanak.

Elhallgatott. A terasz alatt zizegett a szélben a bodza. Az akolból az ajtó résein át meleg pára gomolygott kifelé. A kos mozgolódott, hallatszott a kolompja. A juhász fülelt. Egy újabb kísértetet csalt elő a faliórából. A kísértet végigszaladt a kandallón, aztán hopp! beugrott a modern mosogatóba, majd hosszas örvénylés után eltűnt a lefolyóban.

– Ez már a negyedik szeptember óta – mondta a juhász. – Negyedszer faggattak a csendőrök...

– Így van! – mondta Alyre. – Mellesleg szólván... ha már szóba esett... Szerinted, Francine, rendjén való dolog, hogy... Szóval... tovább mehet ez így... szerinted nem tarthatatlan állapot, hogy...

Nagy gonddal feltekert a kanalára egy hosszú reszelt sajszálát, végre bekapta, megtörülte a száját. Fogta a vörös

boros poharát, a lámpa elé emelte. Hát igen. Ezen aztán nem megy át a fény!...

Fel sem tűnt neki, hogy míg ő a mondat folytatásán gondolkodott, a juhásznak megállt a kanala a levegőben, és a nagy várakozásban még a szája is tátva maradt. Francine is csak állt a teli merőkanállal a kezében, és leste a mondat végét. Végre kirobbant:

– Micsoda? Mi nem mehet így tovább? Mi nem rendjén való? Nyögd már ki! Elképesztőek vagytok mind a ketten: az egyik úgy kapdossa a kísérteteket, mint a legyet, a másik meg elkezd egy mondatot, és nem képes befejezni. Mondjad már! Magyarázd meg! Beszélj világosan!

A juhásznak mohón csillogott a szeme. El volt készülve a legrosszabbra, és derűsen nézett elébe.

– Áh – legyintett Alyre. Most már végképp nem szándékozott többet mondani a dologról. Áh!... Olyan dolog ez, hogy ha az ember a végére akar járni, mindent figyelembe kell vennie. Mindent! És mivel semmit sem tudunk...

Komor gondolatokba merült. A cassagne-i szarvasgombatelepein járt, a babérfaliget lándzsaerdejében. Vajon ez a csörömpölő hadsereg megáll-e egyszer az éjszakai szélben? Mégiscsak furcsa, hogy a Rozi egy idő óta úgy nekitüzesedik néha, és mindig pont ennél a ligetnél. Rajta meg minduntalan valami megmagyarázhatatlan kábulat vesz erőt, mikor a liget előtt, a neszekre fülelve, rácsomózza a spárgát a Rozi nyakörvére.

– Hát megáll az eszem! – mondta Francine. Nem szoktál te ennyit titokzatoskodni!

– Ez nem titokzatoskodás – mondta Alyre –, hanem tanácstalanság... Igen: tanácstalan vagyok...

Tanácstalanságában kénytelen volt társaság után nézni. Mihelyt végzett a sajttal, felállt, szalvétáját a nevével ellátott karikába dugta, és bejelentette, hogy elmegy kártyázni Rosemonde Burle-höz.

A sötétben ketyegett az óra a műszerfalon. A nagy, kék autó bent állt a babérfák sűrűjében. A szél időnként leszakított egy-egy fekete termést, mely tompán puffant a kocsi tetején. A lombokon átszűrődő holdfényben csak a kormányt görcsösen markoló kéz elmosódott foltja látszott a szélvédő üvegen keresztül.

– Ez az utolsó szavad?

A lány, aki a volánnál ült, mereven nézett maga elé. Világoskék szemét ellepték a könnyek.

– Olyan ez, mint egy szerelmi jelenet...

A mellette ülő bozontos szakállú, hosszú, befont hajú férfi a távolba meredt; egy málladozó kőfal és egy vaskapu volt ott, azt bámulta.

– Ennek semmi köze a szerelemhez – mondta tompán.

– Itt csakis pénzről van szó.

– Tízmillió! Tízmilliót akarsz adni ezeknek a tetveseknek! És még azt állítod, hogy nem szerelemből! A vagyonunk fele! Két generáció verítéke!

– Igen, két kizsákmányoló generáció verítéke!

– Mondd, mit akarsz bizonyítani?

– Vezekelni akarok. Vezeklek az apámért, az anyámért, és mellékesen érted. Figyelj ide: negyven-ötven év múlva öreg leszel, vagy talán már nem is élsz. Lesz egy férjed, akit már nem szeretsz; gyermekeid, akik nem tudják, mit kezdjenek veled, merthogy az utcára lökni mégsem mernek... És a szemed láttára lesznek egyre aljasabbak. Semmi hasznod sem lesz belőle, hogy istenfélőnek neveltek. És belőled sem lesz haszna senkinek, mert mindig csak a koszos kis családi fészket fogod szeretni, és az lesz a legszörnyűbb az egészben, hogy minden mocskával együtt szeretni fogod.

– Miért lenne mocskos?

– Mert az olyan szülők, mint a mieink, akiknek a pénz a mindenük, csakis férgeket hozhatnak a világra. És te magad is, mintegy véletlenül, egy másik féreg féreggyermekéhez mész

majd feleségül!

– Apa jótét lélek volt.

A férfi gúnyosan felnevetett.

– Ahogy mondd. Oly hanyagul szórta az alamizsnát, mintha a vagyonát osztaná meg felebarátaival. Undorító! Ebből el kell menekülni. Nem szabad, hogy ilyen legyek. Nem engedem magamra sütni ezt a bélyeget! Testvériségnek kell uralkodni a világon! Hogy néznék az emberek szemébe, ha ilyen lennék? Ilyen, mint te.

Nyúlt a kilincs felé.

– Ne! Várj! – mondta a lány lihegve. – Hatmillióig elmegyek! Tudod jól, hogy ez az életem! Hogy ezért tanultam! Hogy ennek áldoztam mindenemet!

– Tökés lelked van – mondta megvetően a férfi. – Hát igaz volna? Tényleg ilyen vagy? Te, aki olyan buzgón ajándékozta szét a babáidat az oyonnax-i szegény lányoknak?

– El is vertek érte!

– De nem a szüleink! Hohó, arra vigyáztak. A cselédek útján vették el a kedvedet a nagy ajándékozástól. Mikor szoktál le az adakozásról? Mikor szoktál le a javaid szétosztogatásáról? Mi? Nem tudnál vissza változni? Nem próbálsz meg megint rám hasonlítani? Annyira szerettelek!

– Szeretsz, szeretsz, de négymillióval meg akarsz rövidíteni.

– Megcsináltattam a költségvetést. Mindent lealkudtam, amit csak lehetett. Ebben a tízmillióban benne van a telek és a romépületek vételi ára, a tatarozás, vízszelvényezés, villanyszerelés, minden. Szükségem van a pénzre, hogy tető alá hozzam a kommunát.

– Tízmillió! Te nem vagy normális!

– Dehogyanisnem. És ezt te is tudod. Végzett matematikus vagyok. Titokban figyeltettél, kétszer is. De igen, ne is tiltakozz! Tudom, hogy nem vakít el a testvéri szeretet...

– Az Europlast kémkedik utánunk. Elintézték, hogy senki se licitálhasson rájuk. Esetleg még azt a hatmilliót sem kapod

meg, amit én ajánlok neked.

A férfi elmosolyodott a sötétben.

– Jobban értesz az üzlethez, mint én, de nem szedsz rá. Tudom, hogy egy amerikai szakértőgárdával vizsgáltattad ki a helyzetet. Én is kémkedtem egy kicsit utánad kereskedelmi vonalon, a barátaim egyik magándetektívje útján. A gyár huszonötmilliót ér. Az Europlast húszmilliónál húzta meg a plafont, ennyit hajlandó adni érte. Ne felejtse el, hogy bezárják a gyárat, mihelyt megveszik. Csak a klienslista kell nekik. Úgyhogy, húgocskám... Tízmillió, ez az utolsó szavam!

Kiszállt a kocsiból. Kellemetlen szag csapta meg az orrát. Tétován felnézett a babérlombokra. Felhők vitorláztak a holdfényben.

– Jérémie! – A lány is kiszállt, megkerülte a kocsit, és elállta a fivére útját. – Tönkreteszei!

A hold tetőtől talpig megvilágította: gyapjúkabátot viselt, a haja zilált volt; selyemharisnyás lábán meg-megcsillant a magas sarkú cipő. Fehér bőre volt, hatalmas szeme; arcáról szelídség és értelem sugárzott.

– Milyen szép vagy! – suttogta Jérémie. – Milyen kár érted! Csupa senkiházi fog körülvenni. A férjed a futball-vébét nézi a tévében. Esténként igazi pornómoziba visz a munkavacsora után. Legyilkolt birkát fogsz zabálni.

Ocsmány életed lesz. Gyere velem! Itt, ezeken a dombokon mindenféle férfikkal ismerkedhetsz meg. Koszosak, de a lelkük tiszta. És bárkivel megismerkedhetsz, kényszer nélkül, szabadon, míg meg nem találod az igazit. Férfi vagy nő lesz, ki tudhatja? Csak az biztos, hogy a mi világunkban szabad választásod lesz.

– Jérémie! Könyörgök! A gyár nélkül olyan vagyok, mint a partra vetett hal. Egyezz bele! Esküszöm, többet is adnék, ha tehetném.

Jérémie a lány felé fordította bozontos hajjal és szakállal keretezett arcát. Éppolyan szelíd volt a tekintete, mint a húgáé.

– Istenem... – sóhajtott. – Milyen tisztának látszol, és milyen aljas vagy! És ráadásul naiv is.

A lány szóhoz se jutott döbbenetében. Hová lett a bátyja, akit annyira szeretett, aki hozzájuk tartozott? Hová lett a lelke? Hirtelen feltámadt benne a rég elnyomott vágy, imádkozni lett volna kedve. De a bátyja sarkon fordul, elmegy...

Nézte, ahogy távolodik és viszi magával legeslegutolsó reményét is. A gyárat eladják. Nem adhat tízmilliót neki. Az átkozott svájci Betéhez pedig nem nyúlhat hozzá. Megeskette rá az apja. Csak akkor lenne joga kivenni, ha a család kivándorolna Franciaországból.

– Jérémie!

Az csak ment tovább. Mezítláb volt, kifakult, gyűrött, vékony ruhája akár egy szerzetesé, csak még szegényesebb, nem volt rajta sem öv, sem kereszt, csak a ciprusmag skapuláré csörömpölt a derekánál.

„Istenem, hogy fázhat!” gondolta a lány.

Tekintete a luxuskocsijára siklott, az oldalára, amelyen visszatükröződött a holdfény, aztán a gumikra. A jobb első leeresztett.

– Jérémie! – kiáltotta.

Amaz megfordult, visszajött.

– Jérémie! Soha életemben nem cseréltem kereket! És pont most...

Jérémie vállat vont.

– Szerszám?

– A csomagtartóban.

Nekilátott, sürgött-forgott, megemelte az emelővel a koci oldalát, kivette a pótkereket.

– Nem fáj a lábad?

– Mit képzelsz. Erre vagyok a legbüszkébb, a bőrkeményedéseimre. Ötezer kilométert gyalogoltam. Ez nem kopik el, mint az autógumi. A fene egye meg! Jól meghúzták a csavarokat azok a barom szerelők! Meghúzzák karos kulccsal,

te meg szenvedhetsz a vacak csőkulccsal! Barmok! Nincs egy franciakulcsod? Ráfogok a csőre, az lesz a kar.

Keresgélt a szerszámosládában. Visszajött. A csavarokat nagy gondosan a dísztárcsákba rakosgatta. Kicserélte a kereket. A csavarokat kézzel visszatekerte.

– Fogd meg!

Odaadta neki a nehéz franciakulcsot, amit karnak használt. Ott állt előrehajolva a lány előtt. Bozontos üstöké egy magasságban volt a motorházfedővel.

„Tízmillió – gondolta a lány. – És az életem... Mi lesz velem?”

Élők és holtak együtt emelték fel a franciakulcsot a lány kezében, az egész család sújtott le minden erejével a Jérémie fejére... Egyszer, kétszer...

Borzasztóan megrémült, mert Jérémie nem esett el, hanem iszonyú lassan emelkedni kezdett, mint az imént a kocsí. „Ha most megfordulna – villant az agyába és meglátnám az arcát, szárnyethalnék...” És akkor a kétségbeesés erejével harmadszor is lesújtott. Jérémie most már lerogyott, nekiesett a kocsí oldalának. Előregörnyedő nagy teste valósággal elveszett a bő ruhában. És mégsem ez a kép maradt meg benne. Hanem az, amikor még élt, és olyan elképesztően lassan emelkedett felfelé. Tudta, hogy milyen arc fordult volna feléje. Annak az embernek az arca, aki egy villanásnyi időre tökéletesen megismerte őt.

„Azért öltem meg – gondolta, mert igaza volt.”

De rögtön utána arra gondolt, hogy ő az összekötő kapocs múlt és jövő között. Mit számít, hogy ölt? Jérémie megölésével megmentette az ügyet, és megmentette a munkásokat. „És magadat” – kiáltotta belül egy hang. Hirtelen rádöbbsent, mit tett az imént.

Ránézett a karjára: mintha nem is a sajátja volna. Ránézett a vérfoltos franciakulcsra: eldobta. A zajra feléledtek ösztönei. El kell tüntetni a nyomokat, elmenni, elmenekülni... Felvette a

földről a franciakulcsot, leguggolt, meghúzta a csavarokat, visszatette a dísztárcsát. Miközben a kerék fölé hajolva dolgozott, hamvas-tiszta arca a Jérémie arca fölé került, leomló haja simogatta a Jérémie haját.

Végre felállt, nagy nehezen visszatette a lyukas kereket a csomagtartóba, előrement. Menekülni... Senki se sejtí, hogy eljött Oyonnax-ból ide, Banonba. Senki... Előző este tankolt. Nem kellett sehól sem megállnia... Ha most rögtön elindulna, és még hajnal előtt visszaérne Oyonnax-ba, ki foghatná gyanúba? Hiszen olyan tiszta a tekintete. És olyan kiegyensúlyozott. És úgy meg lesz rendülve a halálhírre.

Csak Jérémie ügyvédje tudja, hogy ügyfele el akarta adni a gyárat. Ő maga se tudná, ha Jérémie ma este meg nem mondja neki. Minden esélye megvan, hogy tiszta maradjon. Az órájára nézett. Fél egy. Öt óra út százötvenes átlaggal... Elképzélhető. Nyúlt az ajtó felé. És ekkor meglátta a Mambót. A kiskutya a csukott ablaknak támasztva kurta lábacskaít, egyenesen őt nézte, és panaszosan nyüszített a gazdája után. Visszahökölt a látomástól. Maga előtt látta Jérémie-t, ahogy barátságosan és vidáman ült mellette a kocsiban, ölében a kiskutyával, oldalán az átalvetős táskával. Ott volt a táska is. Talán még érződik is rajta a gyaloglástól izzadt test szaga...

Nem! Kezébe temette az arcát. Őt megölhette, mert a gyár úgy parancsolta. De a tacsót nem tudja megölni. Nincs hozzá ereje. Majd otthagyja valahol... útközben... Fajtiszta. Valaki majd csak a gondjába veszi...

Már épp beült volna a kocsiba, mikor arra lett figyelmes, hogy egy öreg kehes autó közeledik a földúton. Lassan jött, hallani lehetett, ahogy ide-oda csúszkál a keréknyomokban, és istentelenül csörömpöl a lökhárítója. Ki jár ilyenkor errefelé? A Mercedes előtt sötét lyuk tátongott a babérfák között. Beült, indított, néhány métert hátrátolatott, aztán behajtott a sötét lombsátorba. Ágak csapkodták a kocsi tetejét. Nem kapcsolta

be a reflektort. Kiszállt, meglapult a babérfák között, s bár állva maradt, és a holdfény jól megvilágította, az összeboruló ágak biztos fedezéket nyújtottak az avar borította tisztás felől, melynek végében egy kőfal és egy rozsdás vaskapu sötétlett.

Ezt a sűrű ligetet, mely igen alkalmasnak látszott a bizalmas beszélgetésre, még az országútról vette észre, miután felvette Jérémie-t a megbeszél helyen. A végzet bizonyára már akkor megsúgta neki – csak akkor még nem fogta fel, hogy alighanem meg kell majd ölnie. Most viszont csapdába került. A ligetnek egyetlen kijárata volt az országúira, az a földút, ahol a rozzant tragacs közeledett. És csak jött, jött. Hallani lehetett, hogy a motorja, kettesben, ki-kihagy; de az is hallatszott, hogy a motor azért erős, és akár húsz évig is elszolgál még így, takarékon. Leoltott lámpákkal jött a szűk ösvényen, melyre ráhajlottak a babérfák ágai. Végre kiért a tisztásra, melyre remegő, sejtelmes fényt vetett a babér- és magyalfák ágain átszűrődő holdfény.

A kocsi valaha fehér volt, most pizskosszürke, a zománca lepattogzott, olyan volt, mint egy teknős páncélja; és olyan vénségesen vén és rozzant, mintha a túlvilágról zötyögött volna elő. A kedves kis tragacs fölött valami megfoghatatlan borzalom lebegett. A lány a félelemtől bénán bámulta, szörnyű balsejtelem gyötörte. Ha a kocsi vezetője bekapcsolja a reflektort, lehetetlen, hogy ne vegye észre az avarra dobott holttestet. De miért nem kapcsolta be eddig? És mit keres ezen a tisztáson, melynek végében egy rozsdás vaskapu feketélik?

A motor egyszer csak leállt. A csendben felzizegtek a fák, s mintha egy hatalmas sóhajtás hömpölygött volna végig a tájon. „A ciprusfa halotti éneke” – gondolta a lány. Tágra meredt szemmel bámulta a pizskosszürke autót, mely mozdulatlanul állt a félhomályban. Az ablakon nem lehetett belátni, be volt párásodva. Megcsikordult az ajtó. A vezetőülés túlfelől volt. Csak akkor látta meg a férfit, mikor fölegyenesedett. Háttal állt neki. Fesztelenül elindult a rozsdás vaskapu felé. A

holdfényben csak egy elmosódott folt látszott belőle, alakatlan árny: teste, nyaka, válla, mindene egybefolyt. A vaskapu előtt megállt, csörömpölő kulcsosomót húzott elő a zsebéből. A kulcs nyelve elfordult a jól megolajozott zárban. A férfi kinyitotta a kaput, felsírtak a sarokvasak. És akkor megfordult.

A lány formátlan, sötét madárijesztőt látott, csak itt-ott vetődött rá egy kevés holdfény. Nem volt arca. Fekete kalapjának hatalmas karimájáról fekete túllfátyol lógott lefelé, egész a könyökéig elfedve karját. Hosszú, fekete kesztyűt viselt, mint a nők.

A lány megbabonázva leste a lombokon át. A férfi lába alatt ropogott az avar, ahogy lassan visszament a kocsijához. De nem sokkal előtte megtorpant, feszes Vigyázzállásba dermedt, s mint a lesben álló vadász, szinte felszívódott a sötétben. A lány visszafojtotta a lélegzetét. Húsz méterre lehettek egymástól. Nemrég a kocsiban elszívott egy cigarettát, és most érezte maga körül a finom illatot, ami könnyen elárulhatta volna, ha nem nyomta volna el az egész ligetet belengő átható, kesernyés bűz. A merev vigyázzállásban álló férfi lassan elhúzta arca elől a halotti fátylat, jobbra, majd balra, amitől a kalapja is elfordult a fején. Aztán megindult, most még lassabban, a kocsija felé. A lány érezte, hogy valamit latolgat, habozik. Ha most egy hirtelen ötlettől indítatva kikerüli a babérfákat, és a magyalfák felé veszi az útját, egész biztos észreveszi Jérémie-t, és akkor... akkor már nem lesz idő menekülni.

De a férfi, bár szerfölött óvatosnak látszott, ment egyenesen tovább... Csak egyszer fordult meg, amikor a szél egy kicsit meglökte a rozsdás vaskaput, és a feltehetőleg görbe sarokvas megcsikordult. Hosszasan nézte a tátongó nyílást, melyet egyetlen holdsugár világított csak meg, aztán alkalmasint megnyugodva folytatta útját.

Nem ült vissza a kocsiba. Kinyitotta a hátsó ajtót, a túloldalon, nem ott, ahonnan a lány leste, és nagy erőlködve

kihúzott valami bábufélét, amit csak rettentő nehezen bírt megtartani. Tántorogva a vállára vette az ormótlan csomagot. Felállt. Rogyadozó léptekkel megindult a nyitott kapu felé.

Akkor hirtelen ráesett a holdfény, és kiderült, miféle terhet cipel a hátán. Jérémie volt az, aki pedig még mindig ott hevert a fűben, ott, ugyanazon a helyen, a lány jól látta. A döbbenettől égnek állt a haja, jeges borzalom futkosott a gerincén. A skapuláré, a ruhája, a lába, a bokája, aminél az ismeretlen fogta. Minden ugyanolyan volt. A haja lelógott, csaknem a földet seperte, eltakarta az arcát. Az árnyalak átsiklott a kapun, eltűnt. A lány moccanni sem bírt. Tudta, hogy Jérémie holtteste még mindig ott van... De hát akkor? Ki ez, kit visz a fátyolos férfi? Mit csinál vele? És mitől halt meg? A kíváncsiság előretaszította. Elindult utána, át a kapun.

Mikor a férfi visszaért a vaskapuhoz, nem ment tovább. Előbb behúzta a kaput, majd kétszer ráfordította a kulcsot. Aztán ugyanolyan lassan visszament a kocsijához. Ekkor felnézett. A félhomályból egy női arc nézett rá mereven. Nem hitt a szemének. Először megijedt. De az arc annyira csábos volt, hogy nyomban megnyugodott. Ilyen angyali tekintettől nem kell tartania. Csak az a kár, hogy nincs nála az, ami kéne... Megnézte a kezét, aztán bizalma jeléül beleköpött.

Apró léptekkel megindult előre. Megkerülte a babérfákat. Közben le nem vette szemét a lányról. Nem látta, milyen színű a szeme, csak egy holdfényvel teli üreget látott. Leveszi az ujjatlan köpenyét, a lábához ejti. Kigombolja a blúzá, lehúzza... Valami puhába botlott, megdöbbenve vette észre, hogy egy holttest. A skapuláré, a ruha... Hosszú haj. Megint megijedt. A lány most tíz méterre volt tőle. A jeges téli szélben lecsúsztatja a szoknyáját, már csaknem meztelen. Már csak két méter. Előrenyúlt, a két comb közé, hogy megtapintsa, megsimogassa, birtokba vegye, mielőtt megöli.

Am ekkor, mikor már-már átölelte az engedelmesnek hitt

testet, a lány teljes erőből az ágyékába vágott az öklével, melyben egy kulcsosomót szorongatott. A keményen feszülő hústömeg ernyedten összecsuklott a csapástól. A lány még egyszer lesújtott, azonnal, egészen közélről, ugyanoda, a kulcs végét most kifelé fordítva. A férfi felocsúdott bódulatából. Nem ordított fel, csak hörgött tompán, a fájdalomtól összegörnyedve. Fújtatott,, mint a megsebzett bika. Lapátkezeivel a nő nyaka felé nyúlt, hogy összeroppantsa, de az már nem volt ott. Egy magyalfa sötét árnyékában bújt meg, csak a combja meg a hasa csillogott a holdfényben, mint valami pajzs. A férfi, mint egy gorilla, széttárt karral megindult előre, a gyöttrő fájdalomtól meg-megtántorodva. A lány befutott a fák közé. A férfi utána. De hiába gyorsított, a távolság nem csökkent. A lány, aki mezítláb futott az avaron, igyekezett kifulladásni. A férfi még mindig nem tért teljesen magához az ütéstől. Lemaradt, elvesztette a szeme elől. Kereste. Ment előre a babérfák között, megfontoltan, félelmetesen. Kalapja, melyet spárgával rögzített a fátyol alatt, meg sem billent a fején.

Hirtelen megérezte maga mögött a könnyű testet. Csuklóját két erős kéz fogta satuba. A lány teljes erőből megrántotta. Mióta dzsúdózott, most először kellett ilyen roppant tömeget átdobnia. De a technikája tökéletes volt. A férfi egy csipkebokor kellős közepén találta magát.

Némi illúziót táplált ugyan még, de a teste közepe tája egyre jobban sajgott, s kissé értetlenül tapogatta bal csuklóján a meggyötört ízületeket.

A lány a Mercedeshez futott. Kinyitotta az ajtót. A férfi kétségbeesetten bukdácsolva, de egyre gyorsuló iramban szaladt felé. A kesztyűtartóból kikapott egy parányi revolvért, a férfira szegezte, és kibiztosította. Erre az rögtön megállt.

Szemtől szembe álltak. Méregették egymást. A lány teljes fényben, diadalmasan, csaknem meztelenül, az izgatott lihegéstől felfelé meredező mellbimbóval; a férfi a már

múlófélben levő fájdalomtól kicsit görnyedten, de továbbra is arctalanul, fekete fátyla fedezékében.

Mindketten lihegtek. Mintha nem vad küzdelemben, hanem szeretkezésben fáradtak volna el.

Sűrű csend borult rájuk. Még a szél is elállt. Megszűnt minden, csak két lihegés csatázott a fénylő éjszakában.

A lány kinyújtotta jobb kezét, és a revolver csövével kérlelhetetlenül Jérémie holttestére mutatott, bal keze mutatóujjával pedig a vaskapura, amit a férfi az előbb zárt be. A férfi nem mozdult. A lány a biztonság kedvéért néhány lépést hátrált, de azért nem ment messzire, nehogy alkalomadtán egy is kárba vesszen a tárban lévő hat golyóból.

A férfi csak nagy sokára értette meg. Ám mikor jobban szemügyre vette a lány fénylő arcát, rezzenetlenül rászégeződő tekintetét, néhány pillanat alatt úgy megismerte, mint senki más. Belátta, hogy kár ellenszegülni, nincs vele egy súlycsoportban.

Összeszedte maradék erejét. Vállára vette Jérémie holttestét, megint kinyitotta a kaput. A lány közben összeszedte a ruháit, cipőjét, felöltözött, aztán a férfi után indult a kapun túlra, hogy szemmel tartsa, hátha valami rosszban sántikál.

A távolban kiéhezett, úzótt rókák ugattak. „Majd ők eltüntetik ezt a kevés nyomot meg a vérfoltokat” – gondolta a lány. A férfi óvatosan letette Jérémie holttestét. Megsimogatta selymes szakállát, fiatal nyakát.

– Milyen kár érte – suttogetta.

Azon az estén Alyre Morelon sokáig elmaradt hazulról. Levinkofékhoz vitt egy kosár szarvasgombát. A festő egy hajdani fűrésztelepen lakott, egy kilométerre Alyre szarvasgombásától, a simiane-i úton. A kritika elismerte tehetségét; Amerikából kapott rendeléseket. A műhely előtti térségre érve Alyre azt hitte a szürkületben, hogy barbár horda dúlta fel a házat. Volt ott egy több száz éves, hatalmas tölgyfa,

mely a közepén, a csúcsától egész a földig, levelestül, ágastul ketté volt hasadva. A deszkasimaságú hasadást a festő csigavonalakban tekergő, kékes vérerekkel festette tele. Az ágakon, tarkabarka madzagokat kötve, mályvaszínű és sárga madárijesztők lengedeztek. Mindegyiknek piros tafotából való hosszú nyelve volt, némelyik csaknem földig ért, és phalloszra emlékeztetett. Az egész szörnyűség ide-oda hajladozott az esti szélben.

– A nemjóját! – csettintett Alyre.

Gondosan kikötötte a Rozikáját a baljós tölgyfához, noha a kocának nemigen tetszett a dolog.

Közben nagy vijjogással egész gyereksereg rohanta meg a gombás kosarat, Alyre alig tudta' távol tartani őket. Kiéhezett kutyák csaholtak a bokája körül, koplalástól csonttá aszott macskák menekültek előle. S ekkor Levinkof lekiabált neki a tornácról. A dörgő hang tulajdonosa olyan volt, amilyen a vész sújtotta Jób lehetett. Mindig sortot viselt, s pipaszárlában petyhüdt izmok rezegtek. Hatvanéves volt? Vagy hetven? Nem lehetett megállapítani.

– Na, hogy tetszik a karácsonyfám? – kérdezte rögtön.

– Szép – mondta Alyre.

Levinkof az ajtó felé tessékelte. Kijött eléjük a felesége. Alyre tulajdonképpen őmiatta járt szívesen ide gombát árulni. Az asszony a bejárathoz vezető négy lépcső tetején állt. Itt és így szerette fogadni a látogatókat. Méltóságteljes volt és általában terhes; gézruhája alatt anyaszült meztelen; a köldöke úgy meredt ki a hasából, mint egy buja dugóhúzó; a melle kicsit lötyyedt volt, ám hatalmas. Megvolt vagy száznyolcvan centi magas. Alyre minden találkozásuk után órákig ábrándozott róla, ahogy elsüpped benne, és tele van a marka a húsával. Levinkof persze abban bízott, hogy az asszonynak hála, le tud alkudni valamit a szarvasgomba árából. Ám a hajthatatlan Francine azt mondta: „kilója háromszáz frank”, és ha ő egyszer kijelentett valamit, annak úgy kellett lennie.

Valóságos ünnep kerekedett a kosár körül. Alyre-t bevezették a házba. Leültették, ánizslikőrrel kínálták, amit szívből utált. Senkit se engedett a kosár közelébe, amíg Levinkof alá nem írta a csekket. Akkor aztán a siserahad (Levinkof hét gyereke meg egy kis laoszi, akit örökbe fogadott), a viselős istennő, valamint a festő rávetették magukat a szarvasgombára, s úgy falták, mint a cseresznyét. A fekete lé lecsorgott a szájuk szélén; a gombákra tapadt vöröses föld sercegett egészséges fogaik alatt. Az istennő egy jó nyolcdekás gombát majszolt. Szemét lehunyta a nagy gyönyörűségtől, pozsgás arca majd szétpukkadt a fekete gombóctól. Negyedóra alatt felfaltak ezerkétszáz frank ára szarvasgombát. A kölykök, degeszre tömött hasukat dörzsölgetve, kéjesen böffentgettek.

– Te Alyre – mondta Levinkof két falás között, – nálad is jártak a csendőrök?

– Kétszer is – mondta Alyre.

– Megint eltűnt egy fickó?

– Az – mondta Alyre.

– Szóval már Franciaországban sem válhat kámforrá az ember, mert a csendőrök mindenbe beleütik az orrukát, igaz?

– Valahogy úgy... mondta Alyre, de többet nem mondott.

– Jó negyedóráig járkáltak a karácsonyfám körül. Azt hitték, hogy hús-vér embereket lógattam fel a tölgyfára, vagy mi!

– Késő van mondta Alyre. – Hazamegyek.

Levinkof megcsókolta. Az istennő is odahajolt, hatalmas melle egy pillanatra Alyre vállára nehezedett. A kölykök is összeszarvasgombázták az ábrázatát. Aztán diadalmenetben kikísérték a Rozihoz, aki gyanakodva pislogott rájuk, és halkan rőfögött. A gyereksereg tisztas távolságban maradt, az emse száznyolcvan kilója elgyávította őket.

Alyre elindult hazafelé, a Rozi vígan ugrándozott a szimbolikus pórázsal a nyakában. Téli éjszaka telepedett a tölgyesre. Az út derengve fehérlett a holdfényben.

Odaérték a szarvasgombatelephez, és Alyre-nak hirtelen eszébe jutott, hogy itt hagyta a kapáját, egy fára akasztva. Letért az útról. Mindig valami jóleső érzés fogta el, mikor érezte lába alatt a jól ismert porhanyós földet. Szerette a csendet, a holdfényes éjszakát. Nem volt nagy igényű ember, kevéssel beérte.

A csend... A csendet valami finom neszezés zavarta meg. Mintha földet szitálnának. Vagy homokot hintenének a földre... Alyre meglátta a kapáját, ott volt, ahol hagyta.

– Várjál! – mondta.

Elengedte a Rozi pórázát. Elfordult, hogy levegye a kapát. Csak egy pillanatra... És a Rozi máris odább sündörgött, őt is nyugtalanította a furcsa zaj. Lesunyta a fejét.

Aztán hirtelen nekilódult, egyre jobban vágta. Vadul felvisített.

– Rozi! – kiáltotta Alyre.

Hiába. A Rozi csak rohant, messze a fák közt. Alyre utánairamodott, csak úgy kalapált a szíve. Fennakadt egy sövényen, amin a koca könnyedén átgázolt. Végtelen hosszú ideig tartott, amíg megkerülte, és felkapaszkodott a töltésre. Kétségbe volt esve. Hallotta, ahogy a távolban torkaszakadtából visít a kocája. Mi ütött már megint belé? Egy vadkan hívta volna? Van ez így néha a kocákkal. De most nincs itt az ideje. Meg az a zaj... Nem, nem vadkan volt.

Szólongatta a Rozit, csak úgy visszhangzott a tájék. Szörnyű balsejtelmek kínozták. Hirtelen meghallotta az üvöltését. Vaktában megindult előre, két kezét maga elé nyújtva rohanni kezdett, és egyre szólongatta. Végre meglátta. Egy tölgyfa alatt rőfögött csöndesen, a combját próbálta megnyalni.

– Rozi! Rozikám!

Letérdelt mellé.

– Megsebesült! Megsebesültél, Rozikám! Szegény Rozikám! De hát mért vagy ilyen buta? Mért vagy ilyen kis kíváncsi?

A lombokon átszűrődő gyér holdfényben alig látott valamit. Végigtapogatta a Rozit. A koca fájdalmasan felröffenetett.

– Itt fáj, Rozikám? Itt?

Igen. Ott fájt. Nagy véraláfutás volt ott, a bal vállán meg horzsolás, és a füléből szivárgott a vér. Nyilván megdobálták kövel. Megtámadták? Vagy ő támadt rá a titokzatos egyénre, az meg csak védekezett?

Na de... Akkor miért nem fedte fel magát? Miért futott el? Vagy orvgombász volt?

– Hol az a szukafattyá?

Vérben forgó szemekkel nézett körül. Nem volt éppen vasgyúró, de jaj annak a csirkefogónak, ha most a kezébe kerül! Mert jobban fáj neki a Rozikája válla, mintha a sajátja volna.

Rögtön látta, hol vannak. Három parcella találkozásánál, melyeket sövények és töltések választottak el egymástól. Hirtelen, minden előzmény nélkül feltámadt a szél, pedig ilyenkor távoli morgás szokta jelezni a közeledtét. Túl a montsalier-i magaslatról lezúduló szél zúgásán Alyre különös zajra lett figyelmes. Valami csörömpölt, és finom szövetsuhogás hallatszott, mintha egy női szoknya súrolná könnyedén az útszéli kökénybokrokat. S ekkor azt vette észre, hogy a tölgyek közt a lejtőn, a sima földön két, egymástól teljesen elütő tárgyat hajt lefelé az északi szél. Ez a két tárgy okozta az idegesítő zajt.

Az egyik egy műanyag vödör volt, a fogantyúja minden bukfencnél nekikoccant a köveknek. Még gurult egy kicsit Alyre felé, aztán beszorult egy párosán nőtt fa két törzse közé. A másik leheletkönnyű tárgy mintha légpárnán úszott volna lefelé. Alyre még nem is látta pontosan, de már tudta, mi az. Homlokát kiverte a hideg veríték.

– Uillaoude anyó! – suttogetta.

Ötéves korában a nagyanyja egyszer elvitte magával, mondván, hogy ő még kicsi, és úgyse fogja fel a dolgot, és

akkor a nagyanyja szoknyája mögé bújva látta ezt a tárgyat, rajta azzal a furcsa, nyolc hurokból álló, kibogozhatatlan csomóba kötött selyemszalaggal; egy öregasszony fején volt, és teljesen elfödte az arcát. Ez volt a „bübájós lepel”, azaz egy túllfátyol, amiből mindenféle praktikákkal kiűzték az ördögöt, és ami a „bübájós asszony”-t védte bizonyos szerfölött veszedelmes szeánszok alkalmával.

Egyébiránt egyszerűen fátyollal ellátott, széles karimájú kalap volt, amilyennel a méhészek védik az arcukat, mikor begyűjtik a mézet. Igen ám, de ez fekete volt, ami nagy különbség. Fekete és ütött-kopott. Egy néhai özvegyasszony tulajdona. És baljós emlékek tapadtak hozzá. Csak akkor volt бүбájós hatalma, ha az özvegyasszony segédkezett egy kicsit a sorsnak. Ha valami mesterkedéssel siettetni tudta hitestársa halálát. Akkor a méhek rárajzoltak az arcára, és néha meg is ölték.

Alyre nem nyúlt hozzá a hírhedt tárgyhoz, amit a kibogozhatatlan csomóba kötött selyemszalagról ismert meg. Persze egy szót sem hitt ezekből a sületlenségekből, de azért nem árt óvatosnak lenni. Különösen ma este, mikor úgyis minden olyan furcsa... Csak nézte, ahogy lebegteti a szél, s ha túl közel került hozzá, gyorsan hátraugrott.

A vödör ellenben, éppen hétköznapisága miatt, nem látszott valami veszedelmesnek, és Alyre habozás nélkül fel is vette. Valami szemcsés anyag volt benne, alig egypár gyűszűnyi, Alyre kiszedte, és dobálni kezdte a tenyerében. A rejtélyes anyag nehéz volt, homokszerű, nyálkás. Ahogy a hüvelyk- és mutatóujja közé fogta, gyúrni tudta, mint a kenyérbelet, s mintha felmelegedett volna. Alyre úgy érezte, hogy furcsa élet lakozik benne. Gyorsan a földre dobta, a vödröt messzire hajította, és alaposan a nadrágjához dörgölte a tenyerét. Megszagolta, fintorgott. Émelygett a gyomra.

– Tűnjünk el innen, Rozi! – suttopta.

De a Rozi sántított, és jó időbe telt, míg visszaértek

Banonba. Alyre az egész úton szidalmazta, rettentően nyugtalanzkodott miatta.

– Te tökkelütött! Mit kerestél arrafelé, az nem is a mi földünk! Ha a Pascalon Bayle vagy a Polycarpe Bleu vagy a Sidoine vagy a furulyás Pipeau ott talál engem este kilenckor a földjén, ráadásul veled, hát jól néztünk volna ki! Ráadásul ezek mind az Uillaoude anyó unokaöccsei... Tényleg! Egytől egyig mind az Uillaoude anyó rokonai! És ez a mai Uillaoude is megéri a pénzét, akárcsak a nagynénikéje, akihez annak idején elvitt a nagymamám...

Alyre Morelon felnézett az égre. A hold fénye elhomályosította a csillagokat. Nemigen szokta az eget nézegetni, de ma este ugyancsak összekuszálódtak a gondolatai.

– Nem baj, Rozi... Furcsa dolgok történnek itt... Az meg mi a nyavalyát keresett ott a mit tudom én, kinek a tölgyesében? Azzal a mit tudom én, miféle vödörrel... Meg a rontást hozó micsodával! És miért nem fedte fel magát? És miért dobált meg kövel?

Hát erre feleljen valaki egy szál magában egy lesántult koca társaságában!

Végre hazaért, bevonszolta az ólba a csüggedten baktató Rozit, aztán elszaladt alkoholért és penicillinért, és nem törődve a koca kétségbeesett visongásával, kitisztította és bekötözte a sebé, bár nem táplált különösebb illúziókat afelől, hogy a kötés rajta is marad.

– Így ni! És ha holnapra nem gyógyul be, elviszünk Arnaud doktor úrhoz Manosque-ba...

Aztán hozott a műhelyből egy nagy lakatot és egy csomó csavart. Felcsavarozta a pántot az ólajtóra. Épp végzett a munkával, mikor Francine, hazaérkezve a kiküldetéséből, kiszállt a kocsiból.

– Nofene! Hát te mit csinálsz? Mi ütött beléd, miért zárod be a Rozit? Félsz, hogy ellopják? Hiszen úgy visít, ha valaki

közeledik hozzá, hogy csodálkoznék, ha...

– Nem attól félek, hogy ellopják – intette le Alyre –, hanem attól, hogy megölik. Nagy különbség...

És vizsla szemekkel fürkészte végig az ólakat, nem lapul-e ott a gyilkos valahol egy sötét sarokban.

Laviolette késő délután ért Banonba az ősrégi almazöld Simcával. A főtér néptelen volt, süvített a misztrál. Csak egy pirinyó tacskozó bolyongott kétségbeesetten a szélben.

Laviolette három pillantással feltérképezte a községet.

Először egy magányos cipruson akadt meg a tekintete egy lépcsőzetesen feltöltött kert sarkában. Ez volt az utolsó példány abból a százötvenből, amit még a tizennyolcadik században ültettek a szerzetesek üres óráikban a környező lankákra. Másodsorra a kolostort vette szem-ügyre; egy pillanatra eltöprengett, hogy vajon a három épület egyszer csak kinőtt a földből, vagy úgy rakták oda.

Két modern szálló volt hozzájuk építve, az egyik a Szőlőművelők Pihenője, a másik a Lure hotel névvel kérkedett. Cifrábnál cifrább villák sorakoztak a lejtőn, le egészen a fenszigig; hűen tükrözték tulajdonosaik hivalkodó büszkeségét: „Tessék, kérem, micsoda fantáziám van, milyen kifinomult ízlésem!” Laviolette rögtön látta, hogy nincs mit várnia ettől az unalmas Banontól.

Harmadik pillantásra aztán egy egészen más Banont fedezett fel. Egy baszk sapkás bácsika testesítette meg: a süvítő széllel dacolva csámpázva haladt a kút felé. Laviolette odament hozzá, és megemelte a kalapját:

– Nem tud véletlenül egy olyan helyet, ahol olcsón lehet enni és szobát kapni?

Szándékosan nem „szállodá”-t mondott.

– Enni és szobát kapni? – töprengett az öreg.

Közben jól megnézhetette magának az idegent. Egy amolyan se kövér, se sovány, semmi különös, tétova ember állt előtte,

csak a feje volt nagyobb a szokásosnál meg a kidülledő szeme. Egy vállra vetett, kék tengerésztaška volt minden csomagja. (Laviolette Angliából hozta annak idején.)

– Hát tán elnézhetne, mondjuk, a Rosemonde Burle-höz – mondta az öreg.

Banon felvége felé fordult, és a botjával a levegőbe rajzolgatva mutatta, hogy lehet odajutni. De hiába kiabált a foghíjas kisöreg, a szél elfújta a szavait.

– Kicsodához? kérdezte Laviolette.

– A Rosemonde Burle-höz! Az út végibe, fönn, a kapu alatt. Szarvasgomba fogadó. De aztán vigyázzon! Meg ne mondja, hogy én küldtem! Tud helyet adni, ha akar... De ha megtudja, hogy én küldtem magát, akkor jó napot.

Laviolette megköszönte az útbaigazítást, aztán megkerülte a kávéház teraszát. Bentről négy unatkozó vendég bámulta, hogy majd kiesett a szemük. Egész lottónyereményüket odaadták volna, ha megtudhatják, mi az ördögöt kérdezett az idegen a Gábriel Montagnier-től. Egyébként alighogy Laviolette befordult a tér sarkán, már osont is kifelé az egyik, és ment a vizeldéhez, ahova közben becsoszogott az öreg.

Az utca meredeken emelkedett. Ez volt az igazi Bánon. A földszinten semmi különös, zöld levelesládák, csinos kis szőlőlugasok, ám ha az ember felfelé nézett, a három-emeletes házak homlokzatára, évszázados köveket és ősrégi, hajdan kék, de azóta már réges-rég kifehéredett, napszitta zsalugátereket látott.

Az utca felfelé egyre szűkült. A kötelező aszfaltburkolat alól előbukkant a simára koptatott, régi kövezet. Az utca végén, a dombtetőn találta meg Laviolette a fogadót.

Az ajtó fölött, melyhez három lépcsőn kellett fölmenni, a horpadt, színevesztett, repedezett cégtáblán még látszott a szerény felirat, sötétbarna alapon kék betűkkel: *Vendégfogadó a Szarvasgombához.*

A három ablak kerete szépen ki volt pucolva, és alul tejüveg

volt bennük, úgyhogy nem lehetett belátni, és alighanem belülről sem látszott az utca.

Laviolette benyitott, és kezét a kilincsen tartva bekukkantott. Erős szarvasgombaillat csapta meg az orrát. A terem üres volt. Az emeletről erőteljes asszonyhang harsant.

– Megyek!

Tizenhat asztal volt a hosszú pincehelyiségben. A boltozatot keresztboltív zárta le a bejáratnál. Az illesztés alig volt látható, Laviolette csak nézte, nézte, nem tudta elképzelni, mi tartja a dupla boltozatot.

– A mennyezetemet nézi? Szép, mi? És képzelje, egy kőműves be akarta vakolni!

– Nagy kár lett volna érte – mondta Laviolette.

Még mindig nem tudta levenni a szemét a cement nélkül összerakott kövekről, melyeket csak a kőfaragómester tudománya tartott.

Lejjebb siklott a tekintete, A Rosemonde bement a pult mögé. Lágyan ringott a csípeje, kecsesen mozgott, pedig elég molett volt.

Megfordult.

– Mit óhajt? – kérdezte.

Negyvenes, vörös hajú, zöld szemű asszony volt. Dús haja volt, és még dúsabb keble, de vékony szája megfontoltságra vallott. Rögtön látta, hogy a férfi nem azért jött, hogy csak felhajtson valamit a pultnál.

– Nem az számít, hogy én mit óhajtok – mondta Laviolette –, hanem hogy maga mit tud ajánlani.

– Evett-e már?

– Igen, köszönöm. Kosztot, kvártélyt keresek, úgy két hétre, esetleg még tovább...

Az asszony megtörölte a kezét a blúzába.

– Jaj, istenem – mondta –, ahogy teregettem a balkonon, ebben a fene szélben rám tekeredtek a vizes lepedők, és most csuromvíz vagyok. Várjon egy kicsit, megyek, átöltözködök...

Nehogy tüdőgyulladást kapjak! Már csak az hiányozna! Egy perc az egész, jó?

– Menjen csak! – mondta Laviolette.

Kevésbé látszott valószínűnek, hogy ilyen tekintélyes keblekkel tüdőgyulladást lehet kapni. „Most meghányja-veti magában, hogy befogadjon-e vagy se” – gondolta Laviolette.

Három perc múlva visszajött az asszony.

– Szóval szeretne megszállni nálam?

– Ha lehetséges.

– Hát az a helyzet, hogy nincs fűtés. Csak a kémény ad némi meleget az egyetlen szobában, amit felajánlhatok. Tudja, én csak nyaralóknak szoktam szobát kiadni.

– Na és a maga szobájában van fűtés?

– Nincs! Egy gömbölyű követ tartok nappal a sütőben, este meg beleteszem egy harisnyába, és fölviszem...

„Forró kő a harisnyában! – gondolta Laviolette. – Akárcsak a nagyanyámnál...”

– És nekem nem tudna olyan követ adni?

– Már mért ne tudnék? Kőben igazán nincs hiány! Meg persze jó kis dunyha is van éppen.

– Ilyen magas? – kérdezte Laviolette felcsillanó szemmel.

– Olyasforma.

– És szép sárga színe van?

– Igen.

– Akikor, kérem, adja ki nekem azt a szobát!

Az asszony felkacagott.

– Na jó! Nem bánom. Vigye fel a holmiját! Első emelet, a lépcsővel szemben. Hanem, tudja, lehet, hogy jobb lenne magának a Lure hotelban.

– Na ne mondja! Jól megnézett maga engem, úgyhogy tudja, hogy más se hiányzik nekem, csak a Lure hotel.

„Melyik lehetett?” – töprengett Alyre.

Az imént lépett be Rosemonde Burle-höz. A szokásos kép

fogadta. A pék és a plébános borozgattak; később majd együtt mennek kenyeret dagasztani. Martel, a vállalkozó és Martin, a vízvezeték-szerelő egy nagyszabású építkezés tervezetét tárgyalták.

A komái, a „szarvasgombások”, beljebb tanyáztak, csendben kártyáztak. Rosemonde a pultra könyökölve, mélabúsan nézte őket.

„Melyik lehetett?” – töprengett egyre Alyre.

Közelebb osont hozzájuk. Nem vették észre. Profilból figyelte őket. Az „örök haragosok”-at, ahogy hívták őket. Ők voltak az utolsó szarvasgomba-termelők a járásban. Ha ők is eltűnnek, nem marad itt senki, aki szarvasgombásszon, mert a gyerekeik már elmentek vagy távozófélben voltak a faluból. A lelőhelyeket majd felveri a gaz, bozót, erdő borítja el őket, örökre elsüllyednek, mint az ősi kultúrák.

„Még szerencse, hogy az én Paul fiam mindenképp visszajön – gondolta Alyre –, hiába habarodott bele az agronómiába.”

Már-már megsajnálta a barátait, amiért az ő szívüket nem melengethette ez az érzés.

„Nono – kapott észbe –, hiszen ott ül közöttük az a bitang!”

Maga előtt látta a Rozi feldagadt sonkáját, amit olyan csúnyán megdobáltak tegnapelőtt este. Lassan gyógyult, és végigjátszotta a szívéért összes színeit.

„Meg kellett volna lesnem – gondolta, egész biztos visszajött a vödréért meg a lepléért.”

Csendben leült egy székre, lovagló ülésben, kicsit arrébb, hogy zavartalanul figyelhesse őket.

Mindegyik körülbelül egykorú volt vele, az egy furulyás Pipeau kivételével, akinek az anyját negyvenéves korában érte az „áldás”, amikor már semmitől sem tartottak. „Mégis olyan szép lett, mint a nap” hangoztatta a büszke anya.

De az összes többi, a Polycarpe Bleu és az öccse, Omer; a Pascalon Bayle és az öccse, Virgilé; a Sidoine Pipeau (vagyis

Albert, a furulyás Pipeau tizenöt évvel idősebb bátyja), valamennyien, akik itt maradtak Banonban egy-egy juhnyájjal, néhány szarvasgombással, pár száz kaptárral vesződni, annak idején Alyre iskolatársai voltak. Nem sokan maradtak. A többi elment a faluból, más mesterségbe kezdett, vagy meghalt.

„Lehetetlen, hogy ezek közül dobálta meg valamelyik a kocámat? –gondolta Alyre. Jól tudja mindegyik, hogy mennyit ér. Néha még kölcsön is adom nekik, ha kutyaszűkében vannak...”

Bár be kellett ismernie, hogy a kölcsönzések vajmi ritkán fordultak elő, és akkor sem spontán.

Ha elnézte az ember ezeket a múlt századból idecsöppent figurákat, azonnal feltűnt, milyen zordon vonásaik vannak.

„Jó, jó, az embernek mostanság nincs sok oka a vidámságra gondolta Alyre , tengernyi bosszúság éri: az egyik évben alig van méz, a másik évben meg rengeteg van, de fekete, merthogy a méhek a tölgyfákon mézelvek. És akkor a marseille-iek nem veszik meg. A levendula-olajnak legjobb esetben ötévenként van tisztességes ára, és azt bizony nem könnyű kivárni... Meg aztán törleszteni kell a bankhitelt... hát igen... Na de azért még nem kéne ilyen mogorva képet vágni... Nicsak! Teljesen egyformák. És nemcsak a ruhájuk egyforma (kék kezeslábas, mint az Elektromos Művek szerelőinek, és viaszosvásznon ellenzős sapka), de egyformán soványak is. Mintha nem mernének meghízni, mert attól félnek, hogy akkor még valamit kipréselnek belőlük. Teljesen besavanyodtak döntötte el Alyre , nekem meg itt van a Francine, aztán mégis milyen jól elvagyok a világgal.”

A kellemes gondolat eredményeképpen előhúzta a zsebéből a dohányos szelencéjét, a Riz-la-Croix papírt, és filozofikus nyugalommal nekilátott „sodorni egyet”. Miközben a megszokott mozdulatokat végezte, észrevette, hogy a félhomályban, a kártyázok másik oldalán, lovaglósülésben, akárcsak ő, s szintén cigarettát sodorva, mintha csak őt

utánozná, egy idegen férfi fürkészi némán, de figyelmesen a komái arcát.

A faluban már híre járta, hogy van itt valami rendőrségi ember, aki az eltűntek után nyomoz, még hozzá állítólag a „hozzátartozók kérésére”. „Hogy lehet – tűnődött Alyre hogy ezeknek a csavargóknak vannak egyáltalán hozzátartozóik, és azok még kerestetik is őket?... Mi lenne, ha megemlíteném neki a kocám esetét? Ha már egyszer érdeklik a hippik hozzátartozói, mért ne érdekelhetné a kocám is? Egy idő óta az az érzésem... az a gyanúm... hogy veszély fenyegeti a Rozikámat...”

Megborzongott. Elképzelte azt a rózsaszínű tokáját... amely olyan védtelen... és amire úgy sóvárognak a hentesek...

Megrázta magát: „Hát te teljesen begolyóztál... Ki akarná megölni a kocádat? És miért?”

Az egyik kártyázó ordítózására rezzent fel a merengésből. A Polycarpe Bleu, akinek rángott az arca, ha dühös volt, nekítámadt a partnerének, a fakereskedő Sidoine Pipeau-nak, amiért rosszul játszott. A másik csapat, a Pascalon Bayle és az Omer Bleu, szemrebbenés nélkül összecsukták a lapjukat, s mintegy jelezve, hogy nem szeretik a feltűnést, fapofával várták a jelenet végét.

„Hú, de örülnek, hogy a testvéreik veszekszenek? –gondolta Alyre. – Nincsenek éppen oda egymásért! Soha nem értettem, minek járnak ugyanabba a kocsmába kártyázni, mikor már jó húsz éve nem is beszélnek egymással. Biztos lustaságból... Vagy talán a Rosemonde miatt... Meg kell hagyni, hogy ez a Rosemonde... Nem ér fel a Levinkof feleségével, de azért...”

A kibicelő Albert Pipeau is véleményt nyilvánított, csak hogy még jobban elmérgesítse a vitát. És a jelentéktelen kártyaügyből hirtelen hatalmas gyűlölködés robbant ki. Ezek a maguknak való emberek mind gyűlölték egymást (és alapos okuk volt a gyűlölködésre), mégis folyton együtt voltak, hogy szemmel tarthassák egymást.

„Alapos okuk van a gyűlölködésre – gondolta Alyre.

– Az, hogy szerették egymást. A Polycarpe meg az Omer hülyeségből vesztek össze. Nem is csoda! Csak rá kell nézni arra az idéetlen, tudálékos lópofájukra... Pedig gyerekkorukban sülve-főve együtt voltak. Inkább sülve, mint főve, mert hogy vizet nemigen láttak. Nyáron valósággal ellepték őket a legyek. Anyám el is tiltott tőlük... Azóta nagyon felvitte az isten a dolgukat. Az egyik a seregben csinált karriert. Ahol minden év duplán számít... Negyvennégy éves, és már nyugdíjban van, van kétszáz hektár földje, amit télen bérbe ad a larche-i pásztoroknak. Nem csekélység! Az Omer, az öccse, el sem ment a faluból, elvett egy saint-andréi asszonykát, aki egy kis pénzt is hozott a házhoz. Volt egy szőlőjük, csupa Jacquez. Hát egyszer a Polycarpe, a család főökosa, azt mondja neki, persze pusztá jóindulattal: »Ki kéne szedni azt a szőlőt.« »Már mért szedném ki? Hiszen itt semmi más nem terem meg.« »Tudod-e, hogy ez Jacquez, és hogy ez be van tiltva, és hogy rákot lehet kapni tőle?« »Talán neked ment az agyadra a rák, nem?« Szó szót követett... A Polycarpe névtelen levélben feljelentette, hogy – úgymond – megmentse az életét. Az Omer töltött sörétes puskával járkált utána. Közbelépett ott mindenki: a csendőrök, a pap, a polgármester. Végül sikerült rávenni őket, hogy a főtéren nyilvánosan kezet adjanak egymásnak. Úgy rántották vissza a kezüket, mintha megégették volna. Anyjuk a halálos ágyán rimánkodott nekik, hogy csókolják meg egymást. Megtették. Ott voltam, úgy fűjtattak, mint a vadkan, ha sarokba szorítják. Kibékültek, de azóta sincsenek beszélő viszonyban. Elkártyáznak persze mindig egymás ellen. Elnézik a golyódobálókat, de szólni nem szólnak egymáshoz.”

A vita elcsendesedett. A méltatlankodó partnerek még morogtak egy kicsit, de a játék folytatódott. Pascalon Bayle osztás közben minden lap előtt megnyálazta a hüvelykujját. Az idegen, lovagló ülésben ülve a székén, most Alyre-t figyelte, aki rögtön feszengeni kezdett, mintha büntudata volna. A

rendőrségi ember megkerülte az asztalt, és bizalmasan a vállára tette a kezét.

– Hát maga? kérdezte. – Maga nem játszik?

– Á – mondta Alyre –, én csak nézem.

– Ha jól tudom, magának Bánon szélén, a Montsalier felé vezető út mellett van a háza.

– Pontosan – mondta Alyre.

Az ismeretlen megcsóválta a fejét, visszament a helyére, és lovagló ülésben leült.

„Ilyen kérdésekkel nem jut messzire” gondolta Alyre. De onnan, ahol ült, jól látta, hogy amint a férfi elhaladt a kártyázók és a kibicek háta mögött, mindegyik behúzta egy kicsit a nyakát, s a Pascalon Bayle, aki épp kijátszott volna egy lapot, félve hátrasandított.

„Lesiklik róluk az ember tekintete – gondolta Laviolette. Mintha lereszelték volna magukról a kidudorodó részeket.”

„Melyik volt az? gondolta Alyre. Melyik kurva fattya járt a szarvasgombásokban, és sebezte majdnem halálra a Rozit?”

Közvetlen közélről bámult a kenyeres pajtásai, Pascalon és Virgilé Bayle képébe. „Ezek is összevesztek. A fenegyerekek. A Virgilé a háború alatt, akkor még csak tizenhét éves volt, három álló óra hosszat heverészett a fűben, és vígan napozott, miközben a németek két ellenállót kerestek életre-halálra a völgyben. Azok meg ott hasáltak a birkák közt, a Virgilé bújtatta el őket. És a nyáj mozdulatlanul állt, mert a Virgile-nek csak egyet kellett füttyentenie, hogy ne mozduljanak. A bátyja, a Pascalon nagy harácsoló. Alig van földje, mégis több gombát ad el, mint mi, akiknek sok van. Itt valami nincs rendjén... Otthon úgy viselkedik, mint egy basa. A két lánya még a cipőjét is kisuvickolja. Az anyját bedugta az aggok házába. Valamit konyít az agronómiához. De csak pénzért ad szaktanácsot... Na, szóval, ezek ketten is összevesztek, de hogy min, azt még én sem tudom. Szomszédok, az asszonyaik nagyon kedvesen el szoktak társalogni. Ők viszont nem. Nem

lehet tudni, miért. Egyszer már úgy látszott, hogy kiderül. Torkuk szakadtából üvöltöztek egymással a kerítésen át, úgy húsz méter távolságból. De nem mertünk közelebb menni, mert észrevették volna. És akkor is fűjt a misztrál. Semmit sem lehetett érteni. Semmit! És azóta a szavukat se hallani. Egymással nem beszélnek, de máshoz is alig szólnak.

Vajon miféle gondolatok járnak már évek óta ezeknek az embereknek a fejében, miféle soha meg nem fogalmazott gondolatok maradnak örökre rejtve a kemény kobakjukban? Az úristen sem húzza ki belőlük. Tudják, amit tudnak, és kész... Mindenki magáért. Kíméletlenül. Vadembereknek így is jó...”

Alyre hátrébb tolt a székét, hogy a látóterébe kerüljön Uillaoude anyó két utolsó rokona is: a Sidoine meg az Albert Pipeau. A Sidoine nagyon megszedte magát. Húsz év alatt kitermelte az erdői felét, és a fát eladta az olaszoknak. Egy időben tizenöt portugál munkással dolgoztatott Lardiers és Saint-Étienne között. Most már nem. Merthogy a munkaerő nagyon megdrágult... Ő se csúnya, na de az öccse, az Albert... „Micsoda férfi! gondolta Alyre keserűen. Azért hívják furulyás Pipeau-nak, mert egyet füttyent, és máris megkapja azt a nőt, akit megkíván. Nem valami találó gúnynev, hiszen a füttyentéshez éppen nem kell furulya.”

Az Albert, fensőségesen mosolyogva, zsebre dugott kézzel, hanyagul terpeszkedett a székén; nemi szerve kidomborodott a szűk nadrágban. Egyenes orra volt, alacsony homloka, előrehulló hullámos fekete haja. Busa szemöldöke fekete árnyékot vetett megállapíthatatlan színű szemére.

„A nemjóját, de elégedett magával a huncut! A Rosemonde meg kacérkodik vele. Hogy odatulja a mellét az orra alá, miközben felszolgálja neki a verbénalikőrt! Meglepne, ha Francine...”

Olyan pillantásokat lövellt felé, hogy még az önelégült Albert is megérezte, és odafordult. Alyre lesütötte a szemét, hogy leplezze gyűlöletét.

„Pedig nem is nekem jutott ki a legjobban – gondolta.

– Hanem a bátyja! Annak aztán tényleg minden oka megvan rá, hogy tartsa a haragot, most már több mint tizenöt éve! Nem mindennapi oka van rá!”

Már-már csúfondárosan odakiáltotta nekik: „Emlékeztek? Emlékszel?” Nagy nehezen megállta, de azt már nem, hogy miközben felidézte magában a történetet, kárörvendő mosollyal ne nézze a Sidoine-t.

„Akkoriban vett el egy Victoire nevű lányt, a Drôme-ból. Az Albert nemrég szerelt le. Az asszonyka még nem is ismerte. Egyszer télen, késő este, szalad a Gardonhoz cukorért. Ott fut a templom sarkánál... (Ezt azóta már vagy százszor elmesélte mindenkinek a faluban...) Épp a templom sarkánál! Ilyen a sors. Nekiszalad az Albertnak, s mire felocsúdik, már a karjában van, meg se tud nyikkanni! De hát mit is tehetne egy ilyen szívtipró ellen? Dieulefit-i volt az istenadta. Sose látott ilyen férfit. Aztán... Egy hétig ment a játék. Akkor nem bírta tovább.

Mikor megtudta, hogy Albert a Sidoine öccse, mindent bevallott. Nem mind olyan, mint az én Francine-om... A férj meg a szerető úgy lődöztek egymásra az Uillaoude anyó tölgyei alatt, akár a háborúban. A csendőrök megbilincselve hozták vissza őket a faluba; mindkettő fekete volt a löportól. Ezer frank bírságot sóztak a nyakukba, na meg hat hónap felfüggesztettet, ettől egy kicsit észhez tértek, de... nem lenne jó vége, ha az egyik egy kút fölé hajolva találná a másikat. – Alyre felsóhajtott. – És tessék, milyen az élet! A Victoire-nak most térdig lóg a csöcse. Öt gyereket szült. Elhanyagolja magát. Kihült benne a szerelem. Százszor is elfuthat a templom sarkánál... Soha többé nem lobban lángra a szíve...

Melyik a tettes? – töprengett Alyre. – Mindegyik az Uillaouda anyó rokona. Az öregasszony már nem foglalkozik ördögüzéssel... Bárki megkaparinthatta a leplet. A Rozikám mindenesetre olyasmit látott tegnapelőtt este, amit nem lett

volna szabad látnia. Vigyáznom kell rá...”

Alyre megvárta, míg mindenki elmegy, mert volt még egy kis elszámolni valója Rosemonde-dal. Néhány tucat tojás... Amikor kilépett az utcára, a többiek már elhajtottak. Csak Laviolette-tel találkozott lent a szökőkutas téren. A plébánia előtti akácánál állt; vizelt, s közben a holdat bámulta. Alyre is kedvet kapott a vizeléshez, megindult az akácfa felé.

– Mondja, főfelügyelő úr...

Laviolette megfordult, és látta, hogy a furfangos kis ember a slice körül matat.

– Van valami közlendője? – kérdezte.

– Megtámadták a kocámat – mondta Alyre.

Elmesélte a tegnapelőtti estéjét... Már amit elmesélt belőle... Mert azt elmondta ugyan, hogyan futott el a Rozi, hogyan visított fájdalomában... És azt is részletesen leírta, milyen szörnyű sebet kapott, de a vödörről és a lepelről egy árva szót se szólt. Nagyon intim részletek... Még mindig maga előtt látta, ahogy a fekete csipke ott lebeg a lábánál a szélben, de úgy, mintha magától mozogna, élne. Na nem! Ilyen rejtélyes dolgokat, amikben maga sem hisz, nem mesél el az ember a rendőrségnek.

– Vannak haragosai? – kérdezte Laviolette.

– Dehogy, hova gondol!

„Az embernek nincsenek haragosai, ha fel van szarvazva gondolta keserűen. A felszarvazott férjjel mindenki elnézően bánik; vállon veregetik. »Na igen, az Alyre!« mondják kedélyeskedve a háta mögött, és egy csöppet se leplezve, mit gondolnak felőle.”

– Hát tudja – mondta Laviolette –, ha a kocája rátámadt valakire, nem csoda, ha az védekezett. Vaddisznónak is nézhette.

– Az én rózsaszínű, habtisza kocámat?

– Sötét volt, nem?

Alyre megcsóválta a fejét. Nemcsak erről van szó...

– Na és – kiáltott fel hirtelen, miközben mind a ketten a sliccükkel vesződtek –, maga szerint lehetséges... maga szerint rendjén való, ha... ha... ha valaki összetéveszti a koca meg a vaddisznó hangját?

– Miért ne? – mondta Laviolette.

De az volt az érzése, hogy a kis ember mondat közben meggondolta magát, és tulajdonképpen egész mást akart kérdezni.

– Nem egészen szabályszerű, hogy itt vagyok – mondta Laviolette. – Tulajdonképpen suttymban nyomozok...

– Értésítetek „odafönről” a küldetéséről – mondta Viaud, a csendőr főtörzsőrmester, őrsparancsnok.

– Odafönt azt kérték, hogy minden támogatást adjak meg magának...

– Még karhatalmat is, ha úgy adódik, tudom – sóhajtott Laviolette. – Segítségben nem lesz hiány. Még a marseilleieket is iderendelhetem.

– Arra talán nem lesz szükség. Végül is csak a hozzátartozók kérték a vizsgálatot – mondta Viaud.

– Persze, persze. Ez csak amolyan fű alatti vizsgálat... Egyébként „odafönről” nem is szépítették a dolgot, amikor telefonáltak: „Maga olyan jellegtelen ember... maga senkinek se tűnik fel, maga egy szürke kisegér...” Most persze csak a lényegét ismétlem meg. Szép körítéssel vágta a fejemhez, hogy milyen kis senki vagyok. – Laviolette a csendőr őrmester felé fordult. – Maga szerint is egy szürke kisegér vagyok?

Az őrmester és a főtörzs válaszképpen hangos hahotára fakadt.

Viaud felállt, és kivett a szekrényből egy barna irattartót, melyben különböző akták másolatai voltak.

– Figyelmükbe ajánlok egy fontos körülményt, ami nem került el a figyelmemet, nevezetesen, hogy ezek az eltűnések nem egészen olyanok, mint a többi hasonló esetek...

– Miért? – kérdezte Laviolette.

– A nyomok Banonban, egy kilencszáz lakost számláló kisközségben szűnnek meg. Mielőtt idejöttem, Remiremontban dolgoztam, egy negyvenezres ipari városban. Ott éves átlagban tizenkét-tizenöt esettel lehetett számolni, csaknem mindig lányok tűntek el, és általában a Cöte d'Azúron kerültek elő... Vagy Iránban... A csöppnyi Banonból pedig hatan tűntek el! Hat hónap alatt!

– És sem a Cöte d'Azúrön, sem másutt nem kerülnek elő – toldotta meg Laviolette.

– Tessék, itt van minden eltűnt személy dossziéja és a hozzátartozókkal készített jegyzőkönyv – mondta Viaud.

A jegyzőkönyveket általában valamelyik szülővel vették fel a kapitányságon vagy a legközelebbi rendőrőrsön. Egyetlen szülő vette magának a fáradságot, hogy Banon-ba utazzon. A személyleírások jól fésült úrigyerekekre vonatkoztak: ballonkabát, iskolai nyakkendő, Bally cipő; a lányok esetében farmer, pulóver, születésnap i bizsuk. Mikor a szülők utoljára látták őket, csuklójukon ott tündökölt a családi karóra, külsejük ápolt volt és rendezett. A fényképeken megannyi jó házból való úrigyerek feszített. Még az a kimondhatatlan nevű Constantin Spirageorgevitch sem holmi jöttment volt, hanem egy párizsi könyvvizsgáló fia. Izmail ben Amozil pedig egy tisztos nagykereskedő csemetéje; a papa köbméterre árulja a pólóinget meg a dzsellabát.

– De akkor miért lett vízvezeték-szerelő a fiú?

– Hát dacból. Tizenhat éves korában otthagya az apját, és beállt inasnak egy Oberkampf utcai mesterhez.

– Jérémie Piochet...

– Valahonnan ismerős ez a név – mondta Laviolette.

– Hát persze hogy ismerős! Ha van műanyag vödre vagy lavórja, biztos a Piochet név van az aljába nyomva.

– Aha!

– Nemrég halt meg az anyja. Neki meg a hűgának van egy

nagy gyára La Cluse-ben, Oyonnax mellett. Viaud elgondolkozott. Elragadó teremtés – mondta.

– Kicsoda?

– A húga.

– Ismeri?

– Itt van Banonban. Csak vár... És bolyong. Vigasztalhatatlan. Ha látná... Azt a szőke haját... Tündén teremtés.

– Nono, főtörzsörmeister úr! – mondta Lavolette.

– Megígértem neki, hogy előkerítem a bátyját.

– Élve vagy halva?

– Ezt nem részleteztem.

Lavolette felsóhajtott.

– Végezetül itt van az a két lány, akik ugyanakkor adtak hírt magukról utoljára mondta.

– Incarnación Chinchilla... A nagybátyja a spanyolországi Iránban a Luziáda szálló tulajdonosa. A nagybácsi is eljött, de aztán visszament. Odavan az unokahúgáért. Hozott róla egy fényképet, és folyton csókolgatta. Úgyhogy már az is megfordult a fejében...

– Igen. Már az is megfordult a fejében, nem kezdett-e ki néha a kicsikével... Úgyhogy az unokahúgocskának alighanem minden oka megvolt rá, hogy lelépjen...

– Könnyen előfordulhat. És bármilyen furcsa, valószínűleg ugyanez a helyzet a skót Patrícia MacAdarash-sel. Itt inkább az após a gyanús. A lány egy dundee-i szeszgyár várományosa...

– Miféle szeszgyár?

– Whisky. De külföldön nem ismerik. Kizárólag belföldön értékesítik a termékeiket. Erről a Patríciáról valamivel többet tudunk. Egyszer egy ötvenéves férfi véletlenül hozzáért a fenekéhez, mire a leányzó dühében letörte egy sörösüveg nyakát, és alaposan kicsipkázta a pali ábrázatát. Párizsban történt, egy Saint-Benoit utcai bisztróban. Be volt rúgva a kicsike. És ha minden igaz, ezt rikácsolta: „Maga ugyanolyan

ocsmány disznó, mint az apósom!” Itt van az aktában... A hatodik kerületi rendőrség jegyzőkönyve.

– Pszichodráma-vezető... – morogta Laviolette. – És a másik is. Nem kezelésre kellett volna inkább járniuk?

– Az bizony meglehet – felelte Viaud.

Laviolette alaposan szemügyre vette az eléje terített nagy alakú fényképeket. Öt fiatal arc. Semmiben sem hasonlítanak, csak a tekintetük egyformán kihívó, de ebből semmi sem következik, mert a mai fiatalok nagy részének ilyen a tekintete. Azt fejezi ki: „Kár ezeknek beszélni, kár ezeknek magyarázni! Úgyse értik! A hülye barmok!”

Laviolette felsóhajtott. Vajon mi lett ezekkel a sérült lelkű, magányos lázadókkal, akik nem érték be a felnőttek által javasolt pótmegoldásokkal? Mi lett az arcukkal? A testükkel? Meghaltak? Élnek? És miért épp Banonban?

– Tudja, főfelügyelő úr – mondta Viaud a képek azt mutatják, hogy azelőtt hogy néztek ki az eltűntek. Azóta több hónap telt el. Több hónap autóstoppal, gyaloglással, útszálon töltött éjszakákkal. Mosdás, borotválkozás nuku. Útközben valami vacakkal bekenték a hajukat, azóta mind olyan fekete, mint a mahagóni. Hasist szívtak. Még a szemük is máshogy áll. Mire ideérnek, mind egyformák: mintha vaddisznókkal dagonyáztak volna. És az emberek már ilyennek látják őket... Legalább háromszáz embernek megmutattuk a fényképüket. Mindegyik habozás nélkül rávágta, hogy sose látta őket.

– És fönt, Montsalier-ban...

– Az a szokásos napi körutunk. Legtöbbször dzsippel megyünk, néha gyalog, akkor fölülről érünk oda, a deffens-i erdőn át...

– És ott sem sikerült semmit megtudniuk?

– Megtudni! Látszik, hogy nem sűrűn jár az efféle népek közé! Ott hevernek a nedves gallyakból rakott tűz körül, és bámulnak maguk elé. Megmutatja nekik a képeket. Semmi. Semmi reakció. A szemük se rebben. Ott járkál köztük, és

végül már-már szellemnek hiszi magát, annyira levegőnek nézik! Még attól is óvakodni kell, nehogy isten ments rátegye a kezét a vállukra, mert még a földre dobnák magukat, és azt ordibálnák, hogy megverték őket.

– És nem érdekli őket, hogy sorra eltűnnek cimboráik?

– Semmi sem érdekli őket. Különbösen is tudják, hogy ki miért és hogyan tűnik el.

– És nincs semmi kapcsolatuk az itteniekkel?

– Dehogynincs! A gazdák felfogadják őket szénát betakarítani, krumplit, dinnyét szedni. Hogyne, van kapcsolat! Sőt azt lehet mondani, hogy néhány rejtélyes módon eltűnt kecskétől eltekintve a lakosság teljes mértékben alkalmazkodott a turizmus eme válfajához.

Laviolette lovaglósülésben elhelyezkedett egy széken, és nagy gonddal sodorgatott egy cigarettát.

– Mi a személyes véleménye? – kérdezte.

– Minden valószínűség szerint másutt vannak... Katmanduban, Vanarasiban, Punta Arenasban... Fene tudja, hol. – Felállt, és az ablakhoz lépve a téli tájat nézegette. – Hanem azért... Valami nem stimmel... Az az érzésem, hogy mégiscsak jól tették, hogy ideküldték magát...

– Nekem meg az az érzésem, hogy nélkülem is elboldogulnának.

– Hát, szóval... Hogy is mondjam?... Van itt egy furcsa dolog a lányokra vonatkozólag. A postán is érdeklődtünk, és megtudtuk a postamestertől, hogy két nő, név szerint Patrícia MacAdarash és Incarnación Chin-chiila október 18-án egy-egy távirati utalványt kapott két párizsi banktól. Két nappal korábban a két lány táviratot adott fel; a keresztnévüket írták alá: Patrícia és Incarnación. Namármost a két pénzesutalványt nem vették fel.

– Nagy összeg volt?

– Kétezer-ötszáz meg hárromezer frank. Félhivatalos információ. Nem vehetjük be a jelentésbe. A pénzt a

postamester a határidő lejártával visszautalta a feladóknak.

– Tehát minden jel arra mutat, hogy sem Patrícia, sem Incarnación nem hagyta el Banont...

– Hát... Normális embereknél csaknem egyértelmű lenne a dolog. A hippiknél viszont más a helyzet. Tudja, azonkívül, hogy alig lehet megkülönböztetni őket egymástól, az is borzasztóan megnehezíti a nyomozást, hogy folyton vándorolnak. Azt hinné az ember, hogy nyugodtan alszanak valami rozzant ágyon, netán a földön, egyesével vagy valakivel... Frászt! Egyszer csak hajnali kettőkor elkapja őket a menekülés kényszere, és akkor eshet az eső, fújhat a szél...

– Azt mondja, „menekülés”. De mi elől menekülnek?

– Akármilyen elől... az emlékeik, a lidérces álmaik elől. Legtöbbjüket elviselhetetlen emlékek gyötrik, még a gyerekkorukból. Szóval, gyorsan felszedelőzködnek, és nem szólnak azok sem az ügyeletes partnerüknek, se senkinek. Átlépegetik az alvókat, aztán csak úgy mezítláb vagy valami szakadt cipőben gitárral a hátukon nekivágnak az éjszakának. Csak a kutyaugatás jelzi, mikor érnek el egy-egy tanyához. Hébe-hóba igazoltatják őket. De milyen alapon tartóztassák le őket? Hogyan rekonstruálják, merre császkáltak korábban? Mindig van náluk elég pénz, hogy ne számítsanak csavargónak. Állandó lakhelyük is van: be vannak jelentve a szüleikhez. És mondhatom, általában a legelegánsabb párizsi negyedekből jönnek. Egy szó, mint száz, könnyen megeshetett, hogy a két lány táviratozott a pénzért, mert épp nem volt fűvük, de aztán szereztek valahonnan, jól beszívtak, olajra léptek, és már nem voltak olyan állapotban, hogy bármire is emlékezzenek...

– Igen, igen, világos. Sehol sem igazoltatták őket?

– Nem tudok róla.

– Ezek szerint nem igazoltatták őket. Benne volna a dossziéjukban, amely olyan vékony, mint a cigarettapapír. És azt is tudná, ha a másik hármat igazoltatták volna. A mi öt emberünket sehol senki nem igazoltatta.

– Három hónapja tűnt el az első, két hete az utolsó. Ha valahol felbukkantak volna, maga biztosan értesült volna a dolgról.

– Így van – mondta Viaud.

– Természetesen korai volna következtetéseket levonni, de... Tényleg úgy gondolja, hogy egyszer csak fogták magukat, és elmentek Banonból?

– Hát... Az igazat megvallva, nem nagyon. De hát inkább csak érzem, mint gondolom. Következésképpen nem számít a véleményem.

– Remek! Mivel osztom a maga véleményét, az enyém se számít. De majd csak kisütünk valami okosat...

Felállt. Viaud kikísérte.

– Nehogy azt higgye, hogy bele akarom ártani magam a dolgukba. Én csak amolyan turistaféle vagyok itt, se konkrét feladatom, se megbízólevelem... mondhatni, céltalanul jöttem.

– Végül is azért jött, hogy benyomásokat gyűjtsön.

– Ez az! Igen, igen! Azért jöttem, hogy benyomásokat gyűjtsék.

– Mindenesetre számíthat rám: ha történik valami, megosztom magával az információkat...

Cinkosan kezét szorítottak.

Odakinn, a kórház felé lejtő térségen csak úgy kavargón a por az alaposan megnyesett platánok között. Bánon szélsivatagban hánykolódott. Az északi falakat bokrokról leszaggatott száraz falevelek csépelték. Sötét, holdtalan este volt.

Tíz órára járt, az utcák már elnéptelenedtek. Csak a rosszul beállított televíziók sercegtek, és a pékműhely előtt hallani lehetett a lángszóró bömbölését: a pék és a pap most hevítették fel a kemencét.

A platánok alatt, Laviolette Simcája mellett ott állt egy acélkék kocsi; hatalmas volt és vaskos, mint egy tank.

A szökőkút felé pillantva Laviolette észrevette azt a

kiskutyát, melyet már a megérkezésekor is látott. Riadtan bolyongott a szilfák alatt, aztán az új postaépület felé sántikált. Néha félénken felágaskodott egy-egy szemetes-kukára, de mind csukva volt. A környékbeli kutyák csak hajnali öt óra tájban szokták felborogatni őket; megelégedve nyüszítésüket, akkor oldják el őket a gazdáik,

„Gazdátlan jószág – gondolta Laviolette. – Tenni kell valamit!”

Toporgott a süvítő szélben, s közben egy vidám dallamot dúdolgatott. Tétován elindult a csont-bőr tacsó felé.

„Jól seggbe kéne rugdosni azt a szemétládát, aki itt hagyta ezt a kiskutyát” – gondolta Laviolette.

A tacsót nyilván sokszor megrugdalták az utóbbi napokban, mert nagyon gyanakvó volt. Laviolette hiába hívogatta. Ha tíz méternél közelebb ment hozzá, a kutyus rémülten felugrott, és elmenekült.

– Be kéne szorítani a garázs elé! – mondta Laviolette fennhangon.

Közvetlenül a Szőlőművelők Pihenője mellett hatalmas kocsikapu sötétlett: egy száz éve változatlan, döngölt padlójú kocsiszín kapuja. A két kapuszárny épségben maradt. Olyan súlyosak voltak, hogy már régóta senki se próbálta becsukni őket. Nyáron a szállóvendégek kocsijai parkoltak a hodályban. A ládarakások közé temetve, egy örök tétlenségre kárhoztatott batár álldogált; 1880-ban készítette Vinatier bognármester. A batár két oldalán még ott ékeskedett a mestermívű címer, rajta az útvonal: Banon-Revest-du-Bion.

Laviolette már majdnem a kapuhoz terelte a tacsót, de a szegény jószág az utolsó pillanatban panaszosan vonítva félreugrott előle.

– Egyedül sehogy se fog menni – kesergett Laviolette.

– Főleg hogy teljesen megbolondítja ez a szél...

„Az a baj – gondolta hogy nem tudom a nevét. Nincs árvaabb a gazdátlan kutyánál! Ennek is volt neve. Ezen a néven

szólították. Aztán egyszer csak semmije sincs már: nincs mit ennie, nincs kit szeretnie, még neve sincs. Hát nem borzasztó?”

Nagy nehezen megint sikerült a sötét kapu alá terelnie. Előszedte jól bevált kóborkutya-csalogató mondókáját:

– Na gyere ide, szegény kis elhagyott kutyuska! Jó dolgod lesz Piégut-ben, a hegyi levegőn. Ricandance apó már nyolc társadra vigyáz, lesni fogja minden kívánságodat. Még nevet is talál majd neked. Na gyere! Tejben-vajban fog fürösztetni!

Megpróbálta beszorítani egy zöldségesláda alá. De a szerencsétlen, elcsigázott, éhezéstől legyengült kiskutya iszonyúan félt az embertől. Minden bizodalmát elvesztette benne.

Kisiklott Laviolette keze közül. Kiszaladt az utcára, nekiiramodott a revest-i útnak, és eltűnt.

„Hogy lehetne megértetni vele – búslakodott Laviolette –, hogy nem minden ember rohadt csibész?”

„A Sóhajok völgyén kell felmenni” – mondta Rosemonde, mikor a montsalier-i út felől kérdezte.

„Sóhajok völgye.” Meg kell hagyni: illik rá. A csupasz ágak fésűjében gomolygó ködben megannyi villám sújtotta, féreg rágta, halott fa; még a kevés megmaradó lombjukat is leszaggatták a vadászok, hogy csalimadarakat helyezzenek a csupasz ágakra. Ácskapcsot vertek a fák törzsébe, úgy ölték meg őket. Süvített a szél, csak úgy kopogott a homokkő a meredek lejtőkön. Valahonnan a távolból birkanyáj csengettyűzése hallatszott.

Laviolette kiszállt a kocsiból, és fansali képpel nézte a meredek ösvényt. Ha az ember „benne van a korban”, sokat cigarettázik, és az izületeit is fájlalja, akkor bizony nem lelkesedik az ilyen kaptatóért. Kelletlenül és sóhajtozva nekivágott. Meg-megtántorodott a rázúduló szélben, néha csak tátogott, mint a partra vetett hal; egyszer egy szellőkés jó egy métert hátrapenderítette, és hanyatt nekiesett egy réges-rég

elszáradt, elszenesedett eperfa törzsének. Végre felért a sziklafal alá, a malmokhoz. Az egyik egész fent volt, a másik lejjebb. Egyiknek sem volt teteje, és nyoma se volt a vitorláknak meg a malomkövet hajtó nehéz faszerkezetnek. Laviolette mégis kerékszűgást vélt hallani a szélben. Oldalazva haladt, mint a rák. Fullasztó köd gomolygott körülötte. A szél olykor a felhőkig felröpítette a köddunyhát, ilyenkor hatvan kilométerre el lehetett látni a semmiből áradó fényben: a toupins-i völgyig, a Chastelar de Lardiers-ig, a Ven-touxig, mely büszkén emelte fejét az elérhetetlen magasságba, a carnioli és albioni erdőkig, melyeket szimmetrikus irtások tarkítottak. Laviolette, amilyen érzékeny lelke volt, megborzongott a látványtól. Hirtelen, közvetlen közléről, kísérteties zűgást hallott. Laviolette hitetlenkedve bámult az imamalomra, mely egy kőhalom közepébe ágyazva veszettül pörgött, dongott a szélben.

„Valaki Ázsia legmélyebb bugyrából hozta (vette? lopta?) ezt a lámpást, amely most a metsző alpesi szélben zörgeti pergamentekercsét – gondolta Laviolette. Valaki, akinek mindegy, hol gyűjt világosságot... Egy eszelős, akit elsodort az ár, aki messze került Descartes és Montaigne szellemétől... Aki vergődik az ember rútsága és a világ szépsége között. Ilyesmi lehet. Megértem őket. Igazuk van.”

Körülnézett a romok között. Itt-ott eltakarították a törmeléket, szabályos kupacokba hordták a köveket.

Elszáradt csalánkórók és vadkaporszárak verdesték egy mást a szélben. Nagyot reccsent egy odvas fügefű.

Laviolette a sátorlapok csattogása alapján találta meg a templomot. A csavargók a tető ép gerendáira erősítették fel a sátorlapokat, hogy befedjék a lyukakat. Volt, ahova csak olyan műanyag fólia jutott, amelyet a zöldségkertészek használnak. Nagy kúpcserépek és kövek szolgáltak nehezek gyanánt. Az egész tákolmány baljósán csattogott az üres harangtorony mellett.

A díszes román kapupárkányzatot már eleink széthordták. A támaszát vesztett pitvar nagy része beomlott. Meg kellett mászni egy törmelékhalmozatot, hogy bejusson az ember.

Laviolette behatolt a templom belsejébe. Félhomály volt: a vak rózsablakon alig szűrődött be némi fény. A szenteltvíztartó tele volt esővízzel. Az ép padlólapokon magyalfából rakott tűz pislákol. A szél lenyomta a lángokat. Rádobáltak néhány nedves tölgyfarönköt is, de csak rosszabb lett a helyzet. Vastagon gomolygott a füst a mállott dongaboltozat alatt, nem tudott kijutni. Laviolette csakhamar könnyezni kezdett.

Azt hitte, hogy a helyiség üres, de aztán észrevett két nagy hálósáskot egy ócska matracon. A cipzáruk majdnem végig fel volt húzva. Az egyik hálósák hirtelen felemelkedett, kinyílt a cipzár, és egy dús szakállú, pompás brahmanfej jelent meg Laviolette előtt. A különös figura nagyra meresztette mandulaszemét. Negyvenöt évesnek látszott. A tekintete megállapodott a főfelügyelőn, de érdeklődésnek nyoma sem volt benne. Néhány másodpercig habozott, érdemes-e visszatérnie a világba. Úgy döntött, hogy nem. A hálósák visszazuhant a matracra. Kinyúlt egy nagy mancs, megkereste külön kis világa zárószerkezetét, aztán zumm! felhúzta a cipzárt az ütközőig, épp csak annyi nyílást hagyott, hogy meg ne fulladjon. Még rángott egyet-kettőt, aztán nem mozdult.

Egy műanyagból való vadonatúj emésztőláda szolgált asztal gyanánt.

„Ezt meg honnan a fenéből csórhatták?” – hökkent meg Laviolette.

Az „asztalon” három majdnem üres borosflaska, egy kilós barna kenyér kétharmada, dohányosszelence. A törmelékkel teli sekrestye ajtajában egy rakás lehántott gallyhoz kikötve duzzadt tőgyü fehér kecske mekegett.

„Micsoda barbárok! – gondolta Laviolette. – Igazán felkelhetnének megfejteni szegény párát!”

Ütemes nyögés hangzott fel az oltár mögül, valaki nagy munkában lehetett. Az apszis is be volt omolva; maga alá temette a szentségtartót. A romhalmaz alól ócska, gipszporos gyertyatartó kandikált ki. Megfeketedett kelyhében még látszottak a gyertya maradványai.

Laviolette megkerülte az akadályt, A romhalmaz fedezékében egy jól megtermett legény és egy jól megtermett leányzó áldozott a szerelem oltárán, vastag dunyha volt a nyoszolyájuk, meztelen testüket egy szál báránybőr miseruha fedte. A meredező szakállú szőke vasgyúró hanyatt feküdt, és mindent beleadott, hogy a rajta lovagló amazonból előcsalja az ütemes nyögést. Piszkos keze a kövön pihent, egy több száz éve eltemetett, másodrangú földesuracska elmosódó sírfeliratán.

Szemük se rebbent, mikor Laviolette megjelent előttük. Rendületlenül folytatták gyakorlati kutatómunkájukat.

„Igaza van a főtörzsörmesternek – gondolta Laviolette –, ezeknek tényleg olyanok vagyunk, mint a szellemek... Mindenestül elutasítják a világot, és a végén csakugyan megszűnik számukra a világ; a legvaskosabb valóság is olyan lebegő szellemképpé válik, mint kábítószeres látomásaik... Hát igen, felesleges volt feljönnöm. Ebből a szeretkező párból meg a két alvóból harapófogóval se lehetne kihúzni egy értelmes szót.”

Laviolette épp indulni akart, mikor a kereszthajó végében, közvetlenül a málladozó fogadalmi oltár előtt megpillantotta a szemétdombot: volt vagy egy köbméterre való. Az egymást követő, különböző rothadási fokú és ennek megfelelően különböző mértékben bűzölgő rétegekből ítélve a kommuna tagjai már jó ideje használták a szemétdombot. Bőségesen meg volt locsolva vizelettel és hányadékkal (ki szeret éjnek idején kimászni a hidegbe?), mégis éppoly ellenállhatatlanul vonzotta Laviolette-et, mint egy illatozó pecsenye a darazsakat.

„Ami azt illeti, igazán nem főfelügyelőhöz méltó munka –

gondolta, miközben felhúzta a gumikesztyűjét. –A csendőröknek is eszükbe juthatott volna, hogy a szemétdomb tele lehet bűnjellel. De a lelet lelkiismeretes feltárásához igazi régészszív szükséges. – Leguggolt a kincses-bánya előtt, nagyot lélegzett. – No meg igazi régészgyomor.”

Serényen osztályozni kezdte a hulladékot, balra tette az érdektelen limlomot, jobbra pedig a papírneműt: füzeteket, fecniket, rölapokat, borítékokat – majd később átvizsgálja őket.

A rózsablakon alig szűrődött be egy kevéske fény, a szemüvegét pedig lent hagyta a kocsiban.

Vigyázott, hogy az üvegcserépek és a borotvapengék fel ne hasítsák a kesztyűjét. Néhány injekciós tűt és törött fecskendőt azért félretett. Az egészet egy rozsdás kekszes-dobozba rakta. A laborból majd pontos adatok kíséretében kapja vissza.

Kezébe került egy hosszú-hosszú vécépapírcsik, melyet tarka fűzerbe font a rászáradt ürülék. Több hetes, rohadt, oszladozó húscscafatok ragadtak a kesztyűjére.

Mindez azonban csekélység volt a konzervmaradékhoz képest. A rozsdás vas és a rohadt olajos hal elképesztő büzegeveleget árasztott.

Lendületesen és módszeresen dolgozott az oltár mögötti víg szerelmi induló ütemére.

Ahogy egyre mélyebbre hatolt a rohadmányhalomba, egyre jobban megerősödött benne a régészek által jól ismert érzés: valaki járt előtte. Régi, mocsos, elavult Che- és Angéla Davis-plakátokat talált a felszínen; a különböző atomerőművek elleni tüntetésre buzdító plakátok viszont mélyen lenn, a kávézacban lapultak. Húsz centiméteres trutymóréteg borított friss petrezselymet és póréhagymát, a rakás legtetején viszont már-már humusz-szerű képződmény bűzölgött. Egy szó, mint száz: valaki megbolygatta a kronológiai rendet. A felismerés az orrfacsaró bűz ellenére további állhatatos kutatásra ösztönözte Laviolette-et.

A komposztta érett rétegben találta meg a bűnjelet. Egyszerű puha Lafuma oldaltáska volt, amelyet magános turisták szoktak használni. Laviolette rögtön rájött, hogy csak azért túrták fel a szemétdombot, hogy ezt a tárgyat elrejtse.

A táska új volt, tiszta, és a szag sem ivódott bele, sokkal később került ide, mint arra a szemétdombban elfoglalt helye alapján következtetni lehetne.

Nehéz volt kinyitni, mert a bőrszíjak beledagadtak a fémsínekbe. Laviolette egy iskolásfüzetet, egy Georgikon-kötetet és egy felbontatlan kutyaeledel-konzervet talált benne.

„Csak nem eszik meg ezt is?” gondolta.

A templomban egyre sűrűbb lett a homály, Laviolette semmit sem látott. De úgy érezte, mélyebbre jutott annál a szintnél, amely az első eltűnés idején képződhetett. Az oltár mögött rendületlenül szeretkeztek. Csak testhelyzetet változtattak. A két hálósák, mint két óriási zöldbab, továbbra is ott hevert a rongyos matracon. Laviolette egyik kezében a kekszesdobozzal, másikban az oldaltáskával, kiment a templomból.

Az imamalom most még gyorsabban forgott. A szél erősebb lett, de nem fújta el a ködöt. Laviolette sebesen megindult lefelé a lejtőn. Nemcsak ő volt kint a szélviharban.

A völgy túloldalán birkanyáj kolompolt.

„Hátha a pásztor tud valamit – gondolta Laviolette.

– Biztos folyton erre jár.”

Betette a csomagtartóba a kekszesdobozt meg a táskát, és vaktában elindult a kolompszó után. Minden lépésére kavicsok gurultak szerteszét. Laviolette meg-megállt, fülelt a süvítő szélben felerősödő, elhalkuló kétféle hangra: a legelésző birkanyáj ismerős kolompolására, és egy másik, megfoghatatlan eredetű, sziszegő hangra, mely hol öblös zúgássá terebélyesedett, hol egész elvékonyodott, hogy már-már azt hitte, csak képzelődik...

Egy ostorcsapásszerű, siserdő szélökés hirtelen széteszlatta a ködöt, és nagy lyukat vágott a felhőkbe, föl egészen az ég kékjéig. Laviolette megpillantotta a nyáját; spirál alakban, szorosán egymáshoz bújva álltak a birkák, és keservesen bégettek, mintha vesztüket éreznék. Két kecske egy hajdanvolt tanya romjain álldogált. Egy fal tövében, egy nagy kőlapon darócköpenyes, borzas szakállú ember hasalt; állát az öklének támasztva csodaváró szemekkel, merőn bámult valamit maga előtt. Mellette két kutya hasonló odaadással nézte a látványt; olyannyira, hogy a Laviolette léptei nyomán leguruló kövek zajára sem figyeltek fel.

A juhász és a két kutya egy ötven centiméteres, alig emberszélességű hasadékot bámult, mely a lapos sziklatömb közepén tátongott. A lyuk mellé az volt odaírva miniumszínű, de már alig olvasható betűkkel: „Chaladaire zomboly”.

A szél különös, meghitt zenét csalt elő a nyílásból, ez nyűgözte le a juhászt és a kutyákat.

Laviolette úgy találta, jobb lesz, ha mielőbb visszarángatja a juhászt a földre, nehogy a szél titkát kutatva, bebújjon a látszólag jelentéktelen lyukacskába, mert alkalmasint vagy négyszáz méterrel lejjebb találta volna magát, a barlang fenekén.

– Hé, hó! – kiáltott. – Merre visz ez az út?

A kutyák rögtön megrohanták. Két kemény szőrű, iszonyú ronda korcs volt, az egyik szemük fekete, a másik akvamarinkék. Egy méterre Laviolette-től megtorpantak, és úgy ugattak rá, mint egy viperára.

– Trusco! Toulouse! Lábhoz! – kiáltotta a pásztor. Hasztalanul.

A kutyák ott acsarkodtak alig egy arasznyira Laviolette nadrágszárától, de aztán látva, hogy gazdájuk kezét szorít az idegennel, szépen szót fogadtak, és elrohantak összeterelni a nyáját.

– Adj’ isten! – mondta Laviolette.

- Adj’ isten! – mondta a juhász. – Egy kis séta?
- Ilyen időben is kihajtja a nyáját?
- Nem fél ebben a ködben?
- Találnak még valami legelnivalót?
- Eltévedt?

Még jó darabig el tudtak volna így társalogni, minden kérdésre újabb kérdéssel válaszolva, de Laviolette megunt a játékot, és egyenesen a tárgyra tért:

- A lányomat keresem. Nem látta véletlenül?

Családi sétára igazán nem volt alkalmas ez a nap, de a főfelügyelő azt remélte, hogy az efféle csekélység fel se tűnik a cudar időhöz szokott férfinak. És a juhász csakugyan válaszolt; igaz, Laviolette második kérdésére:

– Á, nem találnak azok semmit se. Odabenn etetjük őket. Csak a gazdasszony úgy akarja, hogy künn legyenek, akár esik, akár fú. Mert azt mondja: a rossz időtől erősödik a jószág. Hú, micsoda asszony az, Uram Teremtőm! Micsoda kemény asszony!

– Ez az! – vágott közbe Laviolette. – Az én lányom is ilyesforma. Nem látta véletlenül?...

A juhász a láthatárt kémlelte, mintha a felhőket akarná összetereelni. A lenti nyájra úgyis gondja volt a kutyáknak.

- Mikor veszett el?

– Régen. Egy-két hónapja. Gondolom, úgy nézett ki, mint egy ágrólszakadt csavargó... És angolos kiejtéssel beszélt – tette hozzá hirtelen ötlettől vezérelve.

– Hát ha angolos kiejtése van... – mondta a juhász. Jelentősegteljesen csóváltatta bozontos üstökét, mutatva, hogy akkor nincs remény. És a dolog kilátástalanságát bizonyítandó hadonászni kezdett a botjával, ami azt jelentette, hogy nagy a világ, semmi sem bizonyos, és könnyebb meglelni egy gombostűt a szénakazalban.

- Tudja szólalt meg végül, ezek mind egyformák!
- Tudom, tudom! – mondta Laviolette elcsüggedve.

– Na de... – mondta a juhász, és egész közel hajolt a főfelügyelőhöz –, ha angolos kiejtése volt... Egy hónapja vagy két hónapja, mondjuk, öt hete... járt itt egy ilyesforma, kért tőlem valamit... Egy kisbárányt szeretett volna, tán kettőt is. Szőke volt, meztelláb, jó nagy lába volt, nem lehetett sokkal idősebb, mint én...

– Ő az? – kérdezte Laviolette.

Gyorsan előhúzott a tárcájából egy fényképet, amely Patrícia MacAdarash-ról készült, három hónappal az eltűnése előtt.

– I-i-igen – mondta a juhász –, talán... Annak is ilyen szeplős volt az orra töve... De szebb volt, mint emez. Modernebb ruha volt rajt... Hogy is mondjam... Olyan izésebb volt...

– Mizésebb?

– Á – legyintett a juhász –, ezt nem lehet elmagyarázni... A lánya?

– A mostohalányom. Az anyja angol. Nemrég járt Indiában a lány...

– Kisbárányokat szeretett volna. „És ki fogja levágni őket?” – kérdem tőle. – Erre majd kikaparta a szememet. „Nem megölni akarom! Nem megölni! Hanem megmenteni! Másra se tud gondolni, csak a gyilkolásra! Meg a pénzre!” „Na de – mondom én nem az enyimek.” Olyat ajánlott!... De olyat!... – A csábos emlékek hatására keményen megmarkolta a botját. – Mindent felajánlott. Szörnyű malacságot. Azt mondta: „Ide nézz, te!” Aztán fogta a hosszú ruháját, és fölemelte egész a köldöke fölé, és nem volt rajta bugyogó! – Elkerekedett a szeme az ámulattól.

– Csak hát én... az anyám miatt – sóhajtott.

– Hát igen, az anya az mégiscsak anya – sóhajtott vele Laviolette.

– Csakhogy az én anyám nem olyan, mint a többi anya. De még mennyire hogy nem! – füttyentett a juhász.

„Na, a fene egye meg! – bosszankodott magában Laviolette.
– Helyben vagyunk. Mindjárt elmeséli az életét!”

És nem törődve vele, hogy esetleg megsérti, gyorsan belefojtotta a szót.

– Mikor történt?

A juhász, akinek már az anyján járt az esze, csak jó néhány másodperc múlva válaszolt.

– Hogy mikor történt? Novemberben, tán tizenegyedikén... Azt mondja: „Nincs pénzem. Magamat adom oda! Meglásd, jó boltot csinálsz! Tudod, milyenek az angol lányok?” De hát én... az anyám miatt... Akkor azt mondja: „Várjál négy napot! Négy nap múlva lesz pénzem! Adok neked pénzt!” „Majd szólok a gazdasszonynak” – mondom én. „Ne, ne! – kiabálja –, a gazdasszonynak ne szólj! Azok mind egyformák! Ha megtudja, hogy meg akarom menteni, inkább bagóért odaadja a mézárósnak! Csak négy napig őrizd meg őket nekem! Négy nap múlva lesz pénzem! Adok neked pénzt! És magamat is odaadom! Meglásd, nem csaplak be!” De hát én... amióta az anyám...

– És mikor jött vissza? – kérdezte Laviolette.

– Soha többé! – kiáltott a juhász. – Akkor láttam először és utoljára... És még mindig folyton ezen jár az eszem... Mert hajói meggondolom a dolgot... Tán még az anyám emléke se tartott volna vissza...

Vasárnapra virradó éjjel, egy héttel karácsony előtt felgyorsultak az események.

Már két-három napja volt valami a levegőben. Újabb és újabb viharfoszlányok érkeztek, majd enyésztek el a misztrálban.

Azon az éjszakán a szél nyugatról zúdult a falura. A hóvihar a Lure felől, a védett hasadékokon nyomult be, átsüvített a deffens-i erdőn, a calavoni irtáson, a Crau de Bane-szoroson. Végigsöpört a völgyeken. Gomolygott az utcákon, rátapadt a

házak falára, belepte a toronyóra számlapját. A plébános meg a három jóasszony, akik társadalmi munkában építették a bölcsődét, és akiknek csak a szemük látszott ki a gyapjúkendő alól, alig tudtak hazavergődni rozzant házaikba.

A szabad felületeken, a tetőkön, a földön nem maradt meg a hó. Ráragadt a fák, az útjelző táblák nyugati oldalára. Betemette a dűlőutakat.

De Banonban mindenki meg volt győződve róla, hogy – hála a viharnek – végre nyugodalmas éjszaka vár rájuk, csak jól meg kell rakni a kandallót, nagyobb lángra tenni az olajkályhát, aztán hadd fújjon a szél.

A Szőlőművelők Pihenője ablakából, a függöny mögül Claire tágra nyílt szemmel nézte az elemek tombolását.

Elfacsarodott a szíve, mikor egy odvas platán tövében megpillantotta a Mambót. Szegényke egész apróra összegömbölyödött, és istentelenül reszketett. A kutya képe elé, a gomolygó fürgetegben, makacsul odatolakodott a szörnyű látomás: Jérémie nagy teste lassan felemelkedik, és már-már feléje fordul, de ő végez vele...

Az elviselhetetlen látványtól ökölbe szorult a keze, és a körme mélyen belevágódott a húsába.

Elfordult, odament az ágyhoz, és kezébe vette a család jegyzőjének a levelét, amelyet már csaknem szóról szóra tudott:

„...Kedves bátyja hosszas távolmaradása – tekintve, hogy aláírását egyetlen fontos kérdésben sem nélkülözhetjük – meglehetősen hátráltatja az ügy menetét... Jóllehet nem kételkedem benne (amiként levelében Ön is eme reményének adott kifejezést), hogy bátyja hamarosan előkerül, mégis igen kellemetlen lenne, ha időközben bocsásson meg! – végzetes baleset érné, mert ez esetben az ügy holtpontra jutna, mindaddig – megint csak bocsánatát kérem, amíg nem áll

módunkban örökségi tárgyalást kezdeni...”

És végezetül:

„Ebben a helyzetben, úgy érzem, túl nagy teher nehezedik önre és állhatatlan bátyjára... Hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy atyai jó tanáccsal szolgáljak Önnek: véleményem szerint nem bánná meg, ha megfontolná az Europlast rendkívül előnyös és nagylelkű ajánlatát...”

Claire összegyúrta a levelet, és a sarokba vágta.

„Fontoljam meg! gondolta. Hát hogyan! Ő meg bezsebeli a mesés jutalékot az atyai jó tanácsért!”

De volt valami súlyosabb is a levélben: „örökségi tárgyalást kezdeni”. Erre nem gondolt... Vajon mikor találják meg Jérémie holttestét ott, ahol most van? Saját ügyessége juttatta égerfogóba...

Rosemonde és Laviolette egymás mellett állt az ablaknál; ők is a hóvihart nézték, mely most a banoni dombról süvített lefelé. Beömlött a városfal szűk kapuján, és diadalmas gejzirként zúdult tovább a lámpaoszlopok között. A fergeg felkapta a havat, feldobta a magasba, aztán megint lecsapta az utcára, és majdnem száz kilométeres sebességgel tovább száguldott.

– Ihatnánk egy pohárrá szíverősítőt.

– Pont megfelelő idő van hozzá.

– Úgyse jön senki... Az asszonyok biztos azt mondják: „Remélem, ilyen időben csak nem megy el kártyázni? Vagy ennyire nem tudsz meglenni a Rosemonde nélkül?” – Leültek egymással szemben. Laviolette cigarettát sodort. Egyedül voltak, kettesben, szinte édes kettesben.

A közelgő öregség közel hozta őket egymáshoz. Kitárták a lelküket, éjfélig meséltek a múltjukról. A magány mindjobban összesűrűsödött körülöttük. Mélyen egymás szemébe néztek,

kitárulkoztak. Már a harmadik kupicát ürítették ki, hogy bátorságot merítsenek.

Ilyen zimankós, zord időben minden érző lény összebújik, ha csak teheti. De nagyon féltek, hogy emlékeken kívül semmit sem tudnak adni egymásnak. Éjfélkor lefeküdtek, ki-ki a maga szobájában. De valami hiányérzet maradt bennük, nyomasztotta őket, hogy nem merték megpróbálni, pedig annyira kívánták, és úgy remegett a térdük, mintha tizennyolc évesek volnának.

Éjszaka.

A hóviharban lebegő bizonytalan fényben egy rozszant tragacs bukkant elő a láthatatlan domboldalról, és csörömpölő hólánccal zötykölődött a csak általa ismert ösvényen.

A fényszórói kancsítottak; egyik stoplámpája kitörve; a hátsó lökhárítóját csak egy vastag drót tartotta. De azért csak ment előre, dacolva a hóviharral; rozszant ablaktörlői alig húsz centiméteres kukucskalót vágta a szélvédőre tapadó hóba. Úgy tetszett, valaki annyira vágyik a magányra, hogy el se tud képzelni szebb éjszakát. De...

Két tizenhat éves, pattanásos, mozibolond kamasz jött ki a Lidóból, fejük még zúgott a sok lángoló kamiontól, s most ott álltak Manosque főterén a rallyzásra csábító éjszakában.

Mit csinálnak? Menjenek haza? Szagolják otthon a bűdös olajkályhát, és hallgassák végig, hogyan gyömködik szemérmetlenül a nővérüket a papírvékonyágú fal túloldalán? És holnap ráadásul vasárnap lesz...

Felfedező útra indultak a Résidences des Prés felé. Műanyag cipő, vékony kabát volt rajtuk: majd megvette őket az isten hidege. Zsebük tele volt csövecskékkel meg hosszú drótdarabokkal, amikkel olyan kiválóan össze lehet kötni az akkumulátor két sarokkapcsát.

Az egyik fiú hirtelen megragadta a társa karját, és mutatott

neki valamit a hóföregtetegben. Három méterre a lámpaoszloptól egy kockásra festett „felpiszkált” Renault 12-es állt. Mindenféle zászlócskák voltak rajta, az ablakokon nagy csomó csillag alakú matrica; túragumik, rallyfényszórók.

A fiúk letérdeltek a jeges földre, a havat innen is elsöpörte a szél, és angyali nyugalommal nekiálltak felfeszíteni az ajtót. Tíz perc sem telt bele, s már ki is nyitották, s további öt perc alatt hatástalanították a riasztót. Ez már az ötödik sikeres akciójuk volt. Profik voltak. Legtöbbször stoppal kellett hazamenniük, mivel harmincötven kilométerre Manosque-tól általában elfogyott a benzin. De most! Micsoda mázli: a mutató teli tankot jelez!

Már régóta tervezgettek egy jó kis rallyt Forcalquier-n, Banonon, Sault-n és a méouge-i völgyön keresztül. Hu-hú! Fel berregett a motor. A kocsi nekilódult, csak úgy csikorogtak a kerekek.

Ezenközben Revest-du-Bionban, Bonniol úr vendéglője előtt a forcalquier-i Seringueiros zenekar öt tagja, akik az „Ősz halánték” fantázianevű báli mulatságon játszottak, feltöltötték a kombijuk akkumulátorát, aztán felhajtottak egy búcsúpohárával a rendezők társaságában, akik kétségbeesve marasztalták őket:

– Csak nem indulnak neki ilyen időben! Egy óra múlva, de lehet, hogy még előbb tele lesz az út hótorlasszal. Hát nem érzik jól magukat minálunk? Maradjanak! El tudjuk szállásolni magukat.

– Nem, nem! Van hóláncunk. Köszönjük, köszönjük! Nagyon kedvesek, de muszáj indulnunk, nem akarunk itt rekedni. – Az egyiknek fiatal felesége volt, a másiknak heveny náthája; a többiek pedig már négy napja le sem hunyták a szemüket... Alig álltak a lábukon. És másnap egy délelőtti és egy esti fellépés várt rájuk Peyruis-ben. – Nem, nem tudunk maradni. Viszlát!

Mindenki csóválta a fejét, mikor a piros fény eltűnt a templom melletti kanyarban, a Sully-szilfa alatt, mely dörgő átkokat szórt rájuk, s mint arkangyal a szárnyát, haragosan rázta feléjük az ágait.

Ezenközben a tragacs húsz kilométeres tempóban befutott Bánon főterére, köhögött egyet-kettőt a Lure hotel és a Martin-féle festékesbolt között, aztán nekiindult az utolsó lejtőnek, a simiane-i út felé.

A hóvihar féhéren gomolygott az út felett, le-lecsapott a zúzmarás szélvédőn meg-megcsúszó ablaktörlőre. A vezető szinte rátapadt az üvegre, mégis alig látott valamit a jól ismert vidékből. A rosszul beállított ócska fényszórók fényében idéetlenül felpuffadt fák, vakító fehérbe öltözött házfalak, a vastag hó leple alatt felismerhetetlenné torzult, ablaktalan, hókucsmás házak vonultak el a szeme előtt. A vezető fennhangon sorolta:

– Ez biztos a Calut mandulása... Ez a Jean Laine házikója. Aha! Itt van a Césár Blanc szarvasgombása!

Hirtelen beletaposott a fékbe. Hát igen: későn indult el! Keresztbe az úton, háromszög alakban ott terpeszkedett előtte az első hótörlesz. Ha belemegy, nem tud kikecmeregni, hiába van hólánca. Még egy kilométert kell megtennie, ha minden igaz. Nem... Gyalog nem jut el odáig. Nem kockáztathatja meg...

Gyorsan döntött. Nagy nehezen visszafordult Bánon felé. A makadámúton ismét felhangzott a baljós láncsörgés.

A Seringueiros zenekar kombija keresztezte Bánon főterén a tragacs nyomait.

– Kösd be magad! – szólt oda már harmadszor a kochi vezetője a dobosnak.

– Minek? Csak nem gondolod, hogy csendőrrel találkozunk ilyen későn, és ilyen kutya időben?

Felpillantott a Szőlőművelők Pihenője egyik kivilágított ablakára. Gyönyörű női arcot pillantott meg. A nő az éjszakát kémlelte, finom titokzatosság lengte körül, s a dobos szíve még teljes három kilométeren keresztül bizsergett: ennyi volt hátra az életéből.

Az R 12-es százhússzal repesztett, meg-megcsúszott a jeges úton, csaknem súrolta egy kis híd kőkorlátját, majdnem nekiment egy foszforeszkáló anyaggal bevont fatörzsnek, a két pattanásos kamasz pedig, miközben az egyik tövig nyomta a gázpedált, valósággal úszott a boldogságban. Semmit sem láttak: mintha hóalagútban haladnának! Szédületes! Tisztára mint a moziban... Csak azt sajnálták, hogy senki sem látja őket.

Mire a Sziklás Nagykanharhoz értek, a halál már harmadszor suhintott el egy hajszálnyira a fejük fölött. Hallották a kasza suhogását, és odavoltak a gyönyörűségtől.

Mindenki ismeri a Nagykanhart. Hosszú útszakasz van előtte. A Renault gyorsított. A két kamasz, kihasználva, hogy a fényszórók alig harminc méternyit világítottak meg az éjszakából, a fantáziájukra bízták magukat: képzeletben üres utat alkottak maguknak, amely az övék, csakis az övék.

Százzal hajtottak be a kanyarba, az út bal oldalán. Hat méterre előttük felbukkant a Seringueiros zenekar vakítóan reflektorozó kombija, szabályosan a jobb oldalon.

A jég megmenthette volna őket. A tükörsima domborulaton a Renault jobbra csúszott, és az út szabaddá vált a kombi előtt. De a vezető, a száguldó járgány láttára, ösztönösen félrekapta a kormányt.

Az út közepén ütköztek össze.

A Renault felrepült a levegőbe, kivágódtak az ajtajai. Hatszor pördült meg a tengelye körül, dongott, mint egy bűgőcsiga. A második fordultnál kirepült az utas, jó tizenkét méterrel arrébb landolt, arcával a földet túrva szánkázott

tovább a puszpángok között, az árokparton, még néhányat vonaglott és meghalt. A vezető a negyedik fordulat közben katapultált, neki egyenest egy rég nem használt itatóvályúnak. Szétloccsant a feje.

A kombi tehetetlenül vágatott tovább, és nekivágódott annak a hatalmas tölgyfának, mely háromszögelési pont gyanánt szolgál a hadseregnek. Szétmállott rajta, mint egy túlérett dinnye. A teteje vagy hat méter magasba repült, az ajtók leomlottak, mint a kártyavár; a dobos rögtön meghalt az ütközéstől, lecsúszott a hóba; a haldokló vezető ott maradt a kormányra szegezve. A másik három, akik hátul ültek, törött, zúzott tagjaikkal valahogy kikászálódtak a kocsiból, és igyekeztek minél messzebb kerülni a tanktól, melyből ömlött a benzin. A rikító színekben pompázó dobfelszerelés egyszer csak a levegőbe röpült, majd visszazuhant az úttestre, ahol idéetlen, bumfordi medvetáncba kezdett, és pörgött, mintha karikázna vele a szél. S ahogy ide-oda dülöngélt, hol a cintányérjait csapta össze sistersgő csattanással, hol a meggörbült triangulumra vágott egy hatalmasat, a nagydob pedálja pedig minden egyes szökellésnél tompán puffant a számbőrön.

A hangszer aztán egy útkaparóárokban kötött ki, de a vihar még tovább püfölte a szakadozott dobokat, s akár egy láthatatlan kéz érintésére, még egyszer, utoljára, felzizegtek a horpadt cintányérok.

A largue-i tanya egyik lakója lefekvéskor nem csukta be a zsalut, s egy benzintank vakító robbanására riadt fel. Felült, és azt látta, hogy ribizliszín hajnal pirkad a viharban.

Rohant a telefonhoz.

Épp ebben a pillanatban ért vissza a kísértetláncait csörgető tragacs a daubaine-i keresztúthoz, Bánon határába, ahol a szél tisztára söpörte az utat.

A vezető nyugtalanul pillantott körbe; már nem rejtette

jóteköny sötétség. Két csendőr nagy sietve kiállt a nagy furgonnal a garázsból. Följebb, a faluban sorra gyúltak ki a nemrég még sötét ablakok, árnyalakok nyüzögtek mögöttük. Mikor már majdnem felért az út tetejére, és a szökőkút mellett ráfordult volna a rochegironi lejtőre, felsüvöltött a sziréna. Közvetlenül előtte fényárba borult a tűzoltószertár. Valaki kivágta a nagy vasajtót, aztán az autószerelő Martin műhelyében is fény gyúlt, és megvilágította az utcán parkoló autómentőt. A vezető el akarta kerülni a fényeket: nem mutatkozhatott az emberek előtt. Éles szögben befordult a térre, de ott meg, a hóbuckák sörénye mögött, Jules Bee vörös sisakja bukkant föl; a kövér férfiú futtában próbálta bekapcsolni az övét. Még épp annyi ideje maradt, hogy egy újabb gyors fordulattal elkerülje Biscarle-t, aki meg a posta melletti lépcsőn ügetett fölfelé.

Egyre több ablakban húzták félre a függönyt. Úgy állt ott a tragacs a nagy nyüzsgés kellős közepén, mint egy sarokba szorított patkány. A vezető meglátta maga előtt a Szőlőművelők Pihenője hatalmas kocsiszíniének sötétén tátongó kapuját. Gyorsan behajtott, leállította a motort, kikapcsolta a fényszórókat, és meglapult a sötétben.

Kinn az utcán izgatott léptek kopogtak a fagyos földön. Nagy szirénázással elindult az önkéntes tűzoltók első csoportja. A fényszóró kéréje végigpásztázta a kocsiszínt, még a plafonon csüngő pókhálókat is megvilágította. A férfi összekuporodott az ülésen.

Mindenki hangosan beszélt, egyik kapuból a másikba kiáltoztak egymásnak. Papucsban és egy szál alsóingben, füstölgő csikkel a szája szögletében előjött a pék is; meglátta a tűzoltókocsit, és már szaladt is vissza. Még Lagardére, a jegyző is felgyújtotta a villanyt, és óvatosan kikukucskált a függöny mögül. Már a két szálloda kávézójában is világos volt. Az orvos Porschéja hatalmas csikorgással, szélvészfényként száguldott el a manőverező autómentő mellett.

Laviolette csak messziről hallotta a szirénázást, és azt hitte, semmi köze hozzá.

A véletlen üzte férfi csak lapult a sötétben, a tragacsa volánjánál, és kétségbeesve gondolkozott, hogy szabadulhatna az egérfogóból. Odakinn két-három banoni mászkált, vakargatták a havat a cipőjükről, és majd kiköhögték a tüdejüket: rágyújtottak az első cigarettájukra. Mi lesz, ha valamelyiknek vizelnie kell, és úgy gondolja, hogy a sötét kocsiszín a legmegfelelőbb hely hozzá?... Gyorsan kellett cselekednie, döntenie kellett... És döntött...

A riadó három óra hosszat tartott, közben a vihar változatlan hevességgel tombolt. A kávézók fénye oda-vonzott néhány kócos alakot; a kíváncsiság ugrasztotta ki őket a hitvesi ágyból, és most megragadták az alkalmat, hogy soron kívül felhajtsanak egy pohárkával. . „Úgyis vasárnap van – gondolták. – Aztán ez a négy is hogy megjárta! Hát érdemes megtartóztatnia magát az embernek?”

Szájról szájra terjedt a hír, hogy négy halottja volt a balesetnek.

Ötkor visszatért a mentőosztag. Először a rohamkocsi bukkant fel. A hullaházba vitte azokat, akiknek már nem volt szükségük segítségre. A sebesülteket a helyszínre siető saint-étienne-i mentők szállították el. A csendőrök visszavitték a garázsba a furgont, majd a bámészkodók sorfala előtt elvonult Martel autómentője: tizenhat villogó lámpásával olyan volt, mint valami futurista alkotás, fönt a darun pedig ott lógott, két hátsó kerekén zötyögve, a zenészek tetőtlen, ajtótlan kombija.

Az egész társaság a két szállóba sietett, ott fújták ki magukat egy kávé mellett, s tárgyalták meg az átélt borzalmakat. Banonban minden a feje tetején állt, mindenki összevissza császarkált a hóban, a viharban, zajong-tak, kiabáltak, vitatkoztak, mígnem hat órakor végre a bárpultok fölött kialudtak a fények, és az utolsó beszélgetés foszlányai is

elenyésztek a süvítő szélben. Az ablakok sorra elsötétültek. Bánon sokáig fog aludni ezen a vasárnap reggelen.

Csak az autóméző daruján himbálózó roncs maradt ott, no és persze a kocsiszímben lapuló férfi a tragacsával. Csak akkor merészkedett ki az utcára, mikor már a dagasztógép megszokott zümmögésén kívül semmi zajt se hallott. Nyakát behúzza, vacogó fogakkal hajtott ki a sötétből a kavargó hóviharba, leste, felbukkan-e valahonnan egy éjszakázó vagy épp korán kelő falubeli, valaki, aki láttára így kiált:

– Mi a szösz? Hát te meg mit keresel itt?

De senkivel sem találkozott. Banonnak mára elege volt az izgalmakból. Egy árva lélek sem volt az utcán. A férfi elhaladt a kombi roncsa előtt, összeborzongott.

A kocsi zötyögött, baljósan csörömpöltek a láncok. Épp odaért a földje határában álló hatalmas bükkfához, amikor hirtelen feltámadt a déli szél.

Még sokáig lehetett volna követni a kocsi útját, le a völgybe, a tiszta, köves ösvényen, ha nem fedti be jótékonyan a hirtelen felemelkedő hófüggöny.

A vezető az átélt izgalmak hatása alatt úgy meredt az ablaktörők vágta keskeny nyílásba, mint akinek rémlátomásai vannak.

Elengedte a kormányt, és rémulten a szája elé kapta a jobb kezét, mintha azt látná, hogy ég a háza.

Tompa agyában hirtelen világosság gyúlt, rádöbrent, hogy maga az Úristen gördített akadályt az útjába, és ez már a vég kezdete.

Derengett. Nyolc órakor elindultak a hókotrók, de addigra már csöpörészni kezdtek az ereszek, és csak az egyébként szintén olvadozó hótorlaszok adtak némi munkát. *

Tíz óra tájban eloszlott a köd, s már piroslottak a háztetők a ragyogó napsütésben. Csattogtak a vasgolyók; a Marseille-ből elszármazottak végre összemérhették erejüket a törzsökös

banoniakkal. Játékosok és báméskodók lepték el a teret.

A vasárnapi nyüzsgésben finom nyúlporkölt- és pároltvaddisznó-illat terjengett. A pék, mint minden vasárnap, kitett a kirakatba négy tucat képviselőfánkot negyedóra alatt szétkapkodták. Mindig csak ígérte, hogy többet fog sütni. Megjelent mindenki, a Bleu fivérek, a két Bayle, Biscarle, Jules Bee, az egész falu, az arcuk csak úgy fénylett a timsótól; tiszta sapkában, kezüket hátul összefonva ögyelegtek a vasárnapi sokadalomban, és az éjszaka eseményeit tárgyalták. Újabb és újabb csoportok gyűltek össze a kombi roncsai előtt, mely továbbra is ott lógott a darun, Martel műhelye előtt.

Tizenegy óra felé megérkezett Alyre Morelon is, és vele, pórázra fogva, a habtisztára csutakolt, szelíden rőfögő Rozi. A Rozi szeretett világot látni, szerette a nyüzsgést. És Alyre annyira imádta a kocáját, hogy vasárnaponként magával hozta a terre, és együtt nézték a golyódobálókat. Eleinte kinevették érte. De mióta híre ment a faluban, hogy a Rozi naponta hat kiló szarvasgombát túr ki a földből, bizonyos tisztelettel nézegették a szorgos teremtést. Néhányan még barátságosan meg is vakargatták a fejét, Alyre nem kis büszkeségére.

De ma mintha az ördög bújt volna belé. Egyre dühösebben morgott. A Szőlőművelők Pihenője felé rángatta a gazdáját. A vaddisznószag vonzotta? Vagy a nyúlragu?

Amikor a két csapat átment a tér egyik végéből a másikba, a kibicek utánuk tódultak, és hamarosan újból szoros gyűrűt vontak köréjük. Mindenki a soron következő dobást figyelte, csak egyvalakinek járt máson az esze. Az a férfi az ujjperceit rángatta a háta mögött, és sűrűn pislogott a Szőlőművelők Pihenőjének kocsiszínje felé. Alyre odament hozzá, köszönt neki. De mikor nyújtotta a kezét, a Rozi akkorát visított, hogy az egyik nagymenő, aki épp akkor célzott, elvétette a dobást, és kacskaringósat káromkodott.

– Ne óbégass, Rozi! – csitította Alyre a kocáját. – Mi van? Vesztedet érzed?

A Rozi hátrátolatott a száznolcvan kilójával, és dobhártyarepesztően, észveszejtően sivalkodott. Valóságos zendülés támadt a téren. A Rozi meg csak visított, fújtatott, visított, fújtatott, s közben minden ízében remegett. „Visít, mint a disznó, ha ölik”, ez a hasonlat most testet és hangot öltött. A férfi, akit Morelon üdvözölt, farkasszemet nézett a kocával, tekintetében rémület és rosszindulat villant.

A játékosok dühösen tiltakoztak.

– Hé! Vidd már innen a fenébe, hallod? Így nem lehet játszani!

Laviolette éppen akkor furakodott át a tömegen a kocsijához. A kék Mercedes még mindig ott állt a Simcája mellett. A főfelügyelő szórakozottan kezét fogott Alyre-ral meg a másik férfival, és beszállt a kocsijába. Még sokáig hallotta maga mögött a szörnyű malacvisítást.

„Tényleg úgy visít, mintha ölnék!” – futott át az agyán.

Lélekben falusi ember maradt, és itt úgy érezte magát, mintha szabadságon volna.

Egyébként csakugyan nemigen volt tennivalója. A hippitanyán összeszedett limlomot már elküldte a laboratóriumba, pontosan megadta, mit keressenek, és most várta az eredményt.

Laviolette a szokásos csigatempójában hajtott Vachéres felé, régi barátjához, des Brédes márkihoz. Együtt voltak az Ellenállásban, Grenoble környékén harcoltak. Abban az időben Jean Fréron¹ volt Brédes neve, mert ki nem állhatta Voltaire-t.

E dicső korszak óta nem találkoztak. Brédes ornitológus lett, híres ember. Laviolette a világ minden tájáról kapott tőle képeslapokat, kihalófélben lévő tasmániai vagy galapagos-szigeteki madarakkal. A hátlapukra ilyesmi volt írva (mindig ugyanazzal a tintával): „Mit szólsz hozzá? Nem emlékeztet

¹ Élie Fréron (1718-1776) – francia kritikus, Voltaire és az enciklopédisták ellenfele.

valakire?” Vagy: „Ezekből már csak kétszáz pár él. És a hímek mind homokosok! Hát nem őrzítő?” Aláírás: Brédes (des nélkül). Annak idején mély barátság fűzte őket egymáshoz, és amikor Laviolette telefonált Banonból, a márki rögtön meghívta vasárnapra ebédre.

– Egyedül élsz, igaz? – kérdezte Laviolette.

– Akárcsak te, igaz? – hangzott a válasz.

A hatalmas ablakok egy halastóra néztek. Csupasz fűzfa hajlott a holt bronztükör fölé. A víz felszínén az ég kékje csillogott, mögötte kopott rétek és erdők sötét szegélye.

Az ebédlőterem olyan nagy volt, hogy a sok szép bútor ellenére üresnek tetszett. Elköltvén az ebédet felálltak az asztaltól, amelyen nem volt terítő. A házvezetőnő helytelenítette ezt a terítési módot, és szerét ejtette, hogy megjegyyezze: tele van a fiók abrosszal.

– Nem tudom megértetni veled, hogy szeretem, ha a porcelán meg az üvegek tükröződnek az asztallapon. Nézd ezt a palack Saint-Émiliont! Számomra igazi gyönyörűség, és hozzátartozik a bor élvezetéhez, hogyha látom az üveg, a címke tükörképét a fán. – Brédes meggyújtotta a pipáját a kandalló paraszával. Nyakigláb sovány férfi volt; fürgén és nesztelenül lépkedett, szinte siklott a föld fölött. – Csak azért mondom ezt neked, mert úgy érzem, hogy te meg tudod érteni...

Laviolette bólintott. Körülöttük élt az egész ház. Nyikorogtak az öreg ajtók, meg-megroppantak a gerendák. Az emeleten levő téglapadlós, kandallós helyiségek üresek voltak (soha nem is volt bennük bútor), és ez a kongó úr a titokzatosság hangulatát árasztotta.

A Brédes család ősi fészkében hajdanán selyemhernyót tenyésztettek. Ötven évvel az utolsó begyűjtés után, a folyosókon még mindig érződött a gubóikat szövő selyemhernyók sajátos szaga.

– És mondd csak, mi a fenének jöttél Banonba? kérdezte Brédes. – Persze csak akkor válaszolj, ha nem titok!

– Nem, nem titok. Rejtély. Öten eltűntek...

– Kik?

– Hippik.

– Hú, barátom! Hippikkal még a Csinghaj-tó partján is találkoztam. Nem lehet tudni, hol bukkannak fel, és hol tűnnek el. És hogy miért.

– Igen, igen... De ebben az esetben úgy tűnik... Mindenjel arra vall, hogy Banonba jöttek, és ott is maradtak.

– És hiába keresik őket?

– Hiába.

– Régóta?

– Van egy lány, akit már négy hónapja.

– Ezért küldtek ide? Nem elég a csendőrség?

Laviolette felsóhajtott.

– Az eltűntek többsége külföldi. És odafönt nem örülnek neki, hogy hirtelen eltűnt egy csomó külföldi. De persze nem akarnak pánikot kelteni a lakosság körében... Hát ideküldtek... Merthogy én egy jellegtelen kisember, szürke kisegér vagyok, ráadásul a környékre valósi... Ide figyelj! Én okos embernek ismertelek meg téged, tudsz logikusan gondolkozni. El tudsz képzelni valamilyen magyarázatot rá, hogy öt csavargó, elvből vagy szükségből nyomorgó fiatal ember, akik közt az az egyetlen kapcsolat, hogy hippik... szóval el tudsz képzelni bármi magyarázatot rá, hogy miért pont Banonban tűntek el?

– Banonban? Ez biztos?

– Eleinte nem voltam biztos benne, de egyre több rá a bizonyíték. A tények ismeretében azt kell mondanom: nagyon valószínű. Csakhogy a következő megoldhatatlannak tűnő kérdésbe ütközöm: miért? Mondd, te el tudsz képzelni valamilyen magyarázatot?

Brédes elgondolkozott, megszívta a pipáját, közben a kandalló tűzét bámulta.

– Azonos neműek? – kérdezte.

– Három férfi, két nő.

- Koruk?
- Mind fiatal. Húsz és huszonöt között.
- És mindenütt keresték őket? A környék kórházaiban, menhelyeken, vallási közösségekben, kommunákban?
- Mindenütt – mondta Laviolette. És a csendőrség ezen a téren igen hatékony.
- És egy sem került elő? Se élve, se halva?
- Se élve, se halva. Pedig a csendőrök nagyon rámenősek. Hozzátartozik a munkájukhoz. Akárkit hallgatnak ki a körzetben, biztos megmutatják neki a fényképeket, és megkérdezik, ismeri-e.
- Szerintem meghaltak – mondta Brédes.
- Mind az öten? Fiatalok, makkegészségesek...
- Hát ha csakugyan nem mentek el Banonból, akkor nem tudok mást elképzelni. Banonban nem rejtőzhetek el Kilencszáz lakos! Több ezer hektár csupasz föld! Pásztorok! Vadászok, vadorzók, turisták, csendőrök, helikopterek, na nem! Banonban? Élve? Lehetetlen! Vagy meghaltak, vagy elmentek!
- Nem. Nem mentek el.
- Akkor meghaltak.
- De hát miért?
- Hé, hé! Te jósnőnek nézel engem? Egyébként az imént azt mondtad, hogy okos embernek ismertél, és őszintén szólva annak idején én is annak tartottam magam. Hát, tudod, változnak az idők, öregfiú! Mert már hat hónapja töröm a fejem egy vacak kis személyes ügyön, és képtelen vagyok megoldani.
- Ejnye!... Állok rendelkezésedre! Miről van szó?
- Piszlicsáré dolog! Tudod, mit? Menjünk át a könyvtárszobába, úgyis ott vannak az italok. A házvezetőm meg nyugodtan leszedheti az asztalt, és hazamehet.. Vasárnap van. Nem akarom sokáig feltartani...

Vastag falba mélyesztett kis ajtó vezetett a könyvtárba, mely

sokkal barátságosabb volt, mint az ebédlő. Az asztalkákon könyvek heverték szanaszét, rajtuk paradicsommadár-tollak. A könyvespolcokon, festői összevisszaságban, fűzött és kötött könyvek; látszott, hogy a tulajdonos valóban sokat olvas. Szabaddá tettek két széket a kandalló előtt.

– Nos, mi az a rejtély? – kérdezte Laviolette, és nekilátott cigarettát sodorni.

Brédes megfordult a fonott karszékben, az ablakmélyedés felé mutatott, egy kis bútordarabra.

– Látod azt az írópolcot?

– Gyönyörű munka – mondta Laviolette. – És micsoda anyag!

– Az apám 1930-ban vette Fabre apónál, a manosque-i régiségkereskedőnél. Emlékszel Fabre apóra?

– De még mennyire! – kiáltott Laviolette. – Nyolcéves voltam, mikor Piégut-be költözött... A nagyapám eladta neki a nagyapja falióráját. Még most is magam előtt látom az öregét. Lorienton, kalap, nankingnadrág...

– ...meg a körgallér, ami az óraláncáig sem ért!

Mind a ketten elnevezték magukat. Tízévesek voltak, amikor így nézett ki az azóta réges-rég meghalt Fabre apó.

– Na szóval – folytatta Brédes az írópolcon mindig ott volt egy nagyon régi könyv... Ezerhatszáz-valahányban adták ki, amolyan szakácskönyvféle volt. Na jó... Minden évben, amikor itt vagyok, húsvétkor vagy pünkösdkor meghívom a régi harcostársakat, Banonból, Vachéres-ből, Revest-ből. Vannak, akik nem jönnek el. Elvi okokból, merthogy márki vagyok. Ez a meghívás afféle családi hagyomány nálunk. Már az apám is csinálta. És nekem örömet szerez. Viszontláthatom a földijeimet, jól beszélgethetek velük... Megsütünk nyárson egykét bárányt. És iszunk! Nem mondom, hogy a legnemesebb boromat hozom föl a pincéből, de nem is a legrosszabbat. Vagyunk vagy hatvanan, úgyhogy összenyitom a három helyiséget, a szalont, amit soha nem használok, az ebédlőt és a

könyvtárt. – Brédes felállt, és járkálni kezdett az asztalok körül, melyen sok-sok könyv és egy készülő kézirat hevert. Meggyújtotta kialudt pipáját. –Aznap cudar idő volt, zuhogott az eső, alig lehetett látni valamit. Ebéd után ki szoktunk menni a szabadba, leülünk a gesztenyefák alatt a padokra, ott isszuk meg a szíverősítőt. De hát aznap esett az eső, benn maradtunk. Néhányan az írópolcnál ácsorogtak, az öreg könyvet böngészték. A hecc kedvéért felolvastam, azaz inkább lefordítottam... merthogy tizenhetedik századi nyelven van... néhány boszorkányhistóriát. Jót mulattak rajta. Aztán csoportról csoportra járkáltam, és beszélgettünk erről, arról: ki halt meg, ki kit csábított el, kit szarvazott fel. Szóval, mindenféléről. Öt órakor a társaság széledezni kezdett, ahogy az már lenni szokott. Tudod, vannak, akik el se köszönnek... elpárolognak... Senki se figyel oda... Hét órára már csak én maradtam, a házvezetőnő, a két lánya, meg az irdatlan felfordulás. Nekiálltunk rendet rakni... A házvezetőnő vette észre. Derék asszony, csak hát a Queyras-ba való. Nem kedveli a fajtánkat. Nincs ott a feszület az ágyam fölött, ezért az ő szemében az ördög cimborája vagyok. És rigolyás vénembernek tart, pedig ő sincs messze a hatvantól. Egy szó, mint száz, a házvezetőnőm egyszer csak azt kiáltja: „Ellopták a könyvét!” Máskor a közelébe se ment. „Boszorkányság! mondogatta. A tűzre kéne vetnie!” Biztos voltam benne, hogy otthagytam a polcon a könyvet, egy kicsit bosszantott hát a dolog, de nem akartam, hogy diadalmaskodjon. Meg aztán: biztos, hogy otthagytam? Csak a halál biztos. Azt mondtam a jóasszonynak: „Ugyan, dehogy! Elraktam valahová. Ott lesz az egyik asztalon, majd holnap megkeresem.” Kerestem. Csak hogy megnyugtassam a lelkiismeretemet. Lemondóan legyintett. Nem találtam meg.

– És kis könyv volt, zsebre lehetett tenni?

– Igen. Körülbelül húsz centi magas és tizenkét centi széles.

– Értékes könyv?

– Hát azt nehezen tudnám megmondani. De még be se fejeztem a történetet: az apám az írópalc tartórekeszében találta. Szólt is aztán Fabre apónak, és ki akarta fizetni, de az öreg maga volt a megtettesült becsületesség, és azt mondta, hogy szó se lehet róla, mert, ugye, jobban meg kellett volna néznie, mit ad el, nem, egy fillért sem fogad el, úgy kell neki, megérdemelte. És különben is, van még egy példány a könyvtárában...

– Egyszóval nem tudod, mit ér a könyv?

– Csak azt tudom, hogy az apám, aki értett a régiségekhez, minden karácsonyra négy szarvasgombát küldött Fabre apónak.

Valahonnan a ház belsejéből halk csilingelés hallatszott.

– Nem a telefon szól? kérdezte Laviolette.

– De igen – sóhajtott fel Brédes. Egy vizsgálat eredményét várom– Punta Arenastól délre kegyetlen járvány pusztít a tengeri madarak közt. A dolgozószobámban van a telefon...

– Menj csak!

– Ugyan! Nyugodtan gyere velem! Nincs semmi rejtegetnivalóm.

A dolgozószobában hideg pipaillat terjengett.

Brédes felvette a kagylót.

– Tessék! Téged keresnek! – mondta meglepve.

– Engem? – kérdezte Laviolette. – Kicsoda?

Eszébe jutott, hogy megmondta Rosemonde-nak, hogy ma Brédes márkinál ebédel. Átvette a kagylót, és sokáig egy szót se szólt.

– Jó – mondta aztán. Megyek.

Brédes semmit se kérdezett tőle.

– Muszáj mennem, öregfiú – mondta Laviolette.

– A főőrzs volt. Találtak egy hullát. Telefonálhatok innen?

– Ne viccelj!

Laviolette felhívta a marseille-i ügyeletet, és meghatalmazásának megfelelően kirendelte a helyszínelőket.

– Banonba! Bánon! Igen, az az! És csapjanak a lovak közé!

- Ne sajnálják a szirénát, ha máshogy nem megy!
 - Letette a kagylót, és kezét nyújtott Brédes-nek.
 - Ne haragudj, öregfiú! Mit csináljak, ilyen a melóm...
 - Az egyik eltűnt hippid?
 - Még nem tudom. Lehetséges...
 - Mikor találkozunk?
 - Mihelyt tudok, jelentkezem. Ami a könyvlopást illeti...
- Látod! Nincs időm segíteni!
- Brédes elnevette magát.
- Nem olyan nagy ügy! Nagyon jól megvagyok a könyv nélkül is!

Délben csak úgy pezsgett az élet Banonban. A szép idő sok forcalquier-it, manosque-it, aptit kicsalogatott az országútra, és sokan Banonban kötöttek ki.

„Mi lenne, ha itt ebédelnénk?”

A Lure-ben és a Szőlőművelők Pihenőjé-ben mindig is vasárnap tetőzött a forgalom! A Pihenőben ráadásul egy egész termet előre lefoglaltak. Előző este esküvő volt Lardiers-ban, és idejött lakodalmat tartani egy ötvenfős társaság. Hatemeletes torta pompázott a fehér szegfűk közt, a ragyogó abroszon.

A konyhában óriási rumli volt. Bent minden kis asztalra vagy huszonötén pályáztak, fél egykor pedig nagy dudaszóval befutott az esküvői társaság tizennégy kocsija, szép rendben beálltak a térre, aztán, mint egy kiéhezett csorda, mind az ötvenen megrohanták az asztalt. A menyasszonyi uszály egy kicsit sáros volt. Tegnap este a fényképészek kedvéért többször is meg kellett ismételni a templomból való kivonulást. Közben pedig a ruhát tartó kisszácok hanyagsága folytán az uszály szépen feltörülte az olvadó hóit a templom előtt.

No de se baj, fő, hogy végre itt vannak! Villát, kést ragadtak, és igazi paraszti étvággal várták, hogy megtölthessék a bendőjüket. Néhányan már előre felhajtottak egypár kupica ánizslikört, két-három nagybácsi pedig még ki sem józanodott

tegnap óta.

Négy felszolgálólány sürgött-forgott a vendégek körül.

„Senkit se szabad elküldeni!”

Ha minden kötél szakad, majd a kávézóban is terítenek. Ilyenkor, a holt szezónban csak vasárnap lehet valamit keresni..

A tulaj felesége és sógornője vette fel a rendeléseket. Az esküvői társaságot majd három kiségitő szolgálja ki. A tulaj fel-alá rohángált a telirakott tűzhelyek előtt, ide-oda küldözgette a beosztottjait, fűhöz-fához kapkodott. Aztán lassanként minden megoldódott, egyenesbe jött. A két mosogatófiú hatalmas csörömpölés közepette, eszeveszett gyorsasággal ürítgette az edényeket, csak úgy csörgött róluk a víz.

Negyed kettőig már hat asztalnál fizettek. Jöhetnek az újabb vendégek!

A tulaj kinyitotta a hűtőszekrényt, hogy ellenőrizze a készletet.

– Jézus Mária! Marie-Jeanne! Mindjárt elfogy a habos sütemény! Már csak egy van! És a négyesnél, azok ott nyolcán, kettőt rendeltek! Nyomás a raktárba! Hozzál hat habos süteményt!

Georgette, a tizennyolc éves kövér felszolgálólány az egymás hegyén-hátán zsúfolódó vendégek közt utolérhetetlen művészettel riszálta a farát flamingó-rózsaszín harisnyanadrágjában. A tulaj felesége állt be a helyére.

– Szaladj, Georgette! Ne bosszantsd a bácsikádat! Még eljár a keze, amilyen ideges.

Georgette kiszaladt az étteremből, be a kocsiszínbe. A helyiség végében volt a „raktár”: kék hópolyhekkal díszített hatalmas, négy köbméteres mélyhűtő tartály. Bent a szállóban nem fért el, a kompresszor zúgása különben is zavarta volna a vendégeket. Volt benne minden: jégkrém, zöldbab, sőt néhány vadmalac is „minden eshetőségre”, azaz, ha a helyi termés hem bizonyulna elegendőnek.

Georgette erélyes mozdulattal felemelte a tartály fedelét.

– Mit vacakol annyit ez a Georgette a habos süteménnyel? – dühöngött a tulaj. – Nézz utána, Pierrot!

Pierrot, a pattanásos kukta, vendéglátóipari iskolába járt. A szünidőben a szülei mindig elküldték valamelyik kollégához, hogy keressen egy kicsit. Pierrot elrobogott.

A félhomályban elébe táruló látványtól földbe gyökerezett a lába. Ott volt előtte Georgette, szó szerint kétrét görnyedve; felsőteste teljesen eltűnt a mélyhűtőben, rövid szoknyája alól pedig minden kilátszott, ami csak a flamingó-rózsaszín harisnyanadrágban volt. Pierrot nem akart hinni a szemének. Legvakmerőbb álmaiban látta ilyen helyzetben a lányokat. Reszkető lábbal indult előre, és kezét a szája elé kapva rebegette:

– Jaj! Nem igaz! Jaj! Nem igaz!

Torkában dobogott a szíve. Lábujjhegyen odalopakodott Georgette mögé. Ujjai már-már megérintették az ígért földjét. Kicsit kancsal volt, úgyhogy miközben fél szemmel a lány harisnyanadrágjára sandított, a másikkal belelátott a hatalmas tartályba: a nyulakból és vadmalacokból rakott ágyról egy hindu brahman nézett vissza rá merev tekintettel.

Ájultan rogyott az ájult Georgette mellé.

A tulaj azokra a lányokra is féltékeny volt, akiket nem is kívánt.

– Blanche! – mondta gyanakodva a sógornőjének. – Nézd már meg, mit csinálnak! Szerintem már bőven visszaérhettek volna a hat habos tortával.

Blanche szemrevaló, pirospozsgás, tenyeres-talpas teremtés volt; százhuszas mellbőség, hegymászó-lábikra. Visító hangja volt, ha indulatba jött, a magas cét is kívágta.

Úgy viharzott ki a kocsiszínből, mintha puskából lőtték volna ki.

– Segítség! – visította el magát a téren. – Hulla! Hulla a mélyhűtőben!

Berontott a konyhába, leborult az asztalra, és csak úgy potyogtak a könnyei a vágódeszkára, a kipotyolt hússzeletekre.

– Jaj, Paul! Ez nem lehet igaz! Nálunk! Vasárnap! Hulla! A mélyhűtőben! – fejezte be két oktávval feljebb.

Máris arra gondolt, hogy ki kell majd cserélni a hűtőt.

A tulaj rohant a telefonhoz, de a többiek sem tétlenkedtek.

Legelőbb is az esküvői társaság, aztán a vendégek nagy része, továbbá az összes játékos és kibic a térről, mintha csak kötéllel vonnák őket, rohant a kocsiszínbe a különös koporsóhoz.

A menyasszonyt előzékenyen előreengedték az első sorba. Egyébiránt azonban nemigen udvariaskodtak egymással. A kövérek a hasukkal dolgoztak. Az alacsonyok a magasabbak lábát taposták. Csak néhány, már különb dolgot is látott marseille-i maradt a helyén: áhítattal tovább szopogatták a tányérjukon levő kis rákokat. Még a négyéves apróságok is toporzékoltak dühükben, ha szüleik netán nem akarták odaengedni őket. Egyiküknek sikerült is a hűtőgéphez furakodnia, s lábujjhegyre állva bekukucsált a tartályba. Tátott szájjal bámulta. Ez volt az első hulla életében.

Két perc sem telt bele, s már meg is érkeztek a csendőrök. De már későn.

– Nézd! – mondta az őrmester az örvezetőnek. – Most majd minket fognak hibáztatni, hogy nem vigyázunk a nyomokra!

Legalább száz kéz tapogatta már össze a tartály peremét, ahol nemrég csak a gyilkos ujjlenyomata látszott, és száz láb taposta össze a döngölt padlót, ahol nemrég még jól kirajzolódtak a gyilkos lábnyomai.

Jött még két csendőr, együttes erővel kituszkolták a bámész tömeget a kocsiszínből, és feltették az egyébként sohasem használt láncot.

Laviolette, szokásával ellentétben, több mint kilencvennel hajtott. Alig tudott keresztülvergődni a sokaságon. Hiába mutogatta az igazolványát, csak az egyik csendőr

közbelépésére sikerült bejutnia a kocsiszínbe.

– Ne haragudjon – mondta az őrmester –, a főtörzsőrmester úr ma estig távol van, de tekintettel arra, amit tegnap este mondott nekünk, úgy véltük, jó lesz, ha...

– Nagyon jól tették, nagyon jól tették!

Odament a mélyhűtőhöz. Még mindig gőzölgött, senkinek sem jutott eszébe kikapcsolni.

– Nahát! kiáltott fel. Ez legalább tartósítva van!

Akár egy fagyasztott hal, hevert a nyúlprémeken és vaddisznóbőrökön a csonttá fagyott, darócruhás holttest; a szakálla csupa zúzmará, mint valami mikulásnak, japán fapapucsos lába szétterpesztve. Hosszú ciprusmag skapuláré lógott a nyakából egész a köldökéig, Róbert Morei egyik könyve volt a végére akasztva.

Laviolette rögtön felismerte a hálósákos hippit, aki a montsalier-i templomban az ő érkezéére felült a matracon, majd méla undorral visszasüppedt a nirvánába.

Hamarosan megérkezett a banoni Lusel doktor. A csendőrök telefonáltak neki. A huszonöt-harminc éves fiatalember tágra meredt szemmel bámulta az ünnepi hullát.

– Mi a véleménye, mennyi ideje halt meg? – kérdezte Laviolette.

A fiatalember széttárta a karját.

– Azt most lehetetlen megmondani. Gondoljon bele! Mínusz húsz fok! És ahogy elnézem, már több órája van fagyasztott állapotban. Csak a boncolás...

– Idehívtam a törvényszéki orvost – mondta .Laviolette. – Megfelelő a kórház felszerelése?

Az orvos elnevette magát.

– Boncoláshoz igen!

– Jó. Holnap megcsinálják. Őrvezető úr! Legyen szíves, hívja ide a szálloda tulajdonosát! Nem! Várjon! Magam megyek! Addig persze vigyázzanak, nehogy bejöjjön valaki.

A csapóajtón át belépett a konyhába, átvergődött a sok

edény és üst között, megtalálta a tulajdonost, megemelte a kalapját.

Az eltelt negyedóra alatt lecsillapodtak a kedélyek... Végül is a rendőrök dolga... Az edényekben gőzölgő nyúlporkölt ínycsiklandó illata visszacsalogatta a vendégeket, mindenki szépen visszaült a helyére, megmarkolta a villáját. Na mondd már, legfeljebb nem habos sütemény lesz a desszert, hanem alma, mert azt ugye senki se mesélje be nekik, hogy nem a hulla alól szedték ki. A lakodalmas nép különben is füttyült rá. Nekik – hál’ istennek – ott voltak az emeletes torták. A menyasszony valósággal el volt bűvölve. Lesz mit mesélnie a lakodalmáról: „Képzeljétek el, mi történt az esküvői ebéden! ...”

– Jól kibabráltak velem! – mondta a tulajdonos Laviolette-nek. – Most cserélhetem ki a mélyhűtőmet! Senki se lesz hajlandó megenni, ami benne van. Másik márkájút kell venni...

– Ugyan, ugyan – vigasztalta Laviolette. – Majd eladja valamelyik aixi vagy drôme-i kollégájának, nem olyan nagy eset... Mikor nyitották ki utoljára?

– Tegnap este – mondta a tulajdonos. Nyolc órakor. Néhány tiszt a laktanyából narancsos palacsintát rendelt... Az égre emelte a szemét. Megáll az ember esze!

– Narancsos palacsintát! Banonban! Szerencsére volt még régről egy dobozzal, úgy kaptam, mintadarabnak...

– És ki ment ki a palacsintáért?

A tulaj hátrabökött az állával:

– Az unokahúgom.

Laviolette megfordult. A rettenthetetlen Blanche azóta a helyzet magaslatára emelkedett, és épp egy kanál törkölypálinkát erőltetett a még mindig minden ízében reszkető Georgette szájába. Látván, hogy az ájult kukta ernyedt keze ott pihen az ő tündér leánykája fenekén, először is mindkét ifjúnak lekent egy-egy pár pofont, hogy észhez térjenek, és most – egyre szidva őket, mint a bokrot – alkoholba áztatott cukorral

próbált lelket verni beléjük.

– Maga fedezte fel... a tetemet, kisasszony?

Georgette máskor pirospozsgás arca avas disznóhájra emlékeztetett. Csak rázta a fejét, nem jött ki hang a torkán.

– Georgette! – üvöltött rá Blanche. – Ne gyerekeskedj, és felelj szépen az úrnak, mert kupán csaplak!

– Igen, uram... – mondta Georgette.

– És maga ment ki tegnap este a Suzette palacsintáért?

– Igen, uram...

– És semmit se vett észre.

– Nem, uram. Sötét volt. Csak egy elemlámpa volt nálam. Futottam. Félek a kocsiszínből, ha sötét van.

– És senki más nem ment valamiért a mélyhűtőhöz tegnap este nyolc óra és ma egy óra között? – jártatta végig a szemét Laviolette a társaságon.

– Nem – kiáltotta a tulajdonos, aki az egyik tűzhely előtt állt a serpenyőből gomolygó füstfelhőben. – Nem! Mindig szombaton szerzem be az árut, és beteszem ebbe a frizsiderbe, ni! És csak ha kifogy a készlet, mint ma...

– Jó, értem – mondta Laviolette.

Lármát hallott a térről, kinézett, hogy mi történt.

A helyszínelők érkeztek meg, továbbá Guyot és Leprince, két hosszú hajú, farmernadrágos, magas felügyelő.

A helyszínelők bemutatkoztak.

– Azt az utasítást kaptuk, hogy álljunk a rendelkezésére...

„Emberben nincs hiány” – gondolta Laviolette. Megnézte az óráját. Pontosan egy óra tíz perce telefonált a marseille-i ügyeletre.

– Úristen! Úristen! – kiáltott fel.

Marseille százhusz kilométerre van Banontól. A Renault, melyből most szállt ki a kis csapat a felszereléssel, csak úgy füstölt és gőzölgött a nagy száguldás után.

– Nem sajnáltuk a gázt, a mindenségit! És majd kigyulladt a szirénánk! Három palimadarat kis híján felkentünk a palánkra,

ott szerencsétlenkedtek ötvennel a bal sávban!

– Nem elég ez az egy hulla? – morgott Laviolette.

– Hü! Tényleg! Hol van? Hol a hulla?

Fickándoztak, mint a csikók. Ezeknek a helyszínelőknek mindig valóságos ünnep, ha előkerül egy holttest. Hogy villogtatják ilyenkor a vakuikat, micsoda kéjjel csinálják azokat a borzalmas felvételeiket, amitől még az ügyészségen is felfordul az ember gyomra!

Laviolette odavezette őket a mélyhűtőhöz, ahol már várt rájuk az örvezető és az orvos. Serényen és vígan munkához láttak.

Mozgásba lendült az igazságszolgáltatás gépezete. Nemcsak a holttestet fényképezték le, hanem mindent az égvilágon. A kocsiszín bejáratát, a pókhálós mennyezetet, a koszos falakat, az összetaposott földet, a Banon-Revest-du-Bion feliratú rozoga és mégis lenyűgöző batárt, három vendég itt parkoló kocsiját, a ktrechalmot, a rozsdás konyhakésgyűjteményt, továbbá azt az irgalmatlanul hosszú patkófüzért, mely az egyik tetőgerenda kovácsoltvas kampósszögéről lógott alá, akár egy csillár; a helyszín egyetlen négyzetcentimétere sem kerülte el a figyelmüket.

– Az ujjlenyomatok?

Laviolette széttárta a karját.

– Megpróbálhatják éppen, de...

– Reménytelen mondta az örvezető. Alig három perccel a hívás után a helyszínre értünk, de már vagy százan voltak itt.

– Ami nem megy, az nem megy – sóhajtott Laviolette.

– Azt viszont meg tudom mondani, mitől halt meg – mondta az – orvos.

Halljuk!

Mind a ketten a mélyhűtő fölé hajoltak. Az orvos megfogta a holttest csonttá fagyott szakállát, és hátrabillentette a fejét.

– Nézze! – mondta. A halott torkára mutatott, illetve arra,

ami maradt belőle. Teljes szélességében át volt vágva, s a tátongó nyílásban látni lehetett a kőkeményre fagyott, rózsaszínű húst. – Az is biztos, hogy ezt az embert nem itt ölték meg. Sehol egy csepp vér.

– Ezek szerint ideszállították? – kérdezte Laviolette.

Az orvos széttárta a karját.

A helyszínelők buzgón serénykedtek.

A főfelügyelő elgondolkozva nézte a férfit, akinek se jövője, se múltja, semmije se volt. Csak a szabadsága. Vajon ki tört ennek a testi-lelki roncsnak az életére?

Forgatta kesztyűs kezében a Morei-könyvet, melyei vaskarika erősített a skapuláréhoz (a helyszínelők találtak rajta néhány ujjlenyomatot).

Belelapozott. Filozófiai értekezés volt, a halálbüntetés eltörlését követelte. Amolyan breviáriumféle, ami mindig a hívő keze ügyében van. Minden lapján hemzsegetek a szentenciák:

„Mindnyájan gyilkosok vagyunk! A gyilkos beteg! Ápolni kell őt, nem megölni! A Kapitalizmus a burzsujok kedvéért pusztítja el a gyilkosokat! Szánjuk meg a gyilkosokat! A ma gyilkosa a jövő jó embere!” stb.

– Kint áll a mentő – mondta az őrzető. Végeztek?

– Nagyjából. Elszállíthatják...

– Van hullaház a kórházban? Rabinovitch doktor csak holnap lesz itt...

– Hullaház éppen nincs, de azért van hol tartani a holttestet...

Laviolette mélabúsan nézegette a sötétben tornyosuló hatalmas batárt: szívesen elsétakocsizott volna vele Revest-du-Bionba.

– És pont vasárnap délután! – méltatlankodott. – Ez megbocsáthatatlan.

Elment az őrre az őrvezetővel, és telefonált néhány helyre. Épp letette a kagylót, amikor betoppant a főtörzsőrmester. Kétségbe volt esve, hogy lemaradt a dologról. Ebédelni voltak a feleségével a forcalquier-i csendőrparancsnoknál. Megdöbbsentette a hír.

– Kezébe veszi az ügyet? – kérdezte Laviolette-től.

– Utasításra várok... Ne feledje, én itt néhány eltűnt személy után nyomozok, és egyelőre semmi se bizonyítja, hogy ez a gyilkosság kapcsolatban van az üggyel. Habár... – Elmesélte, hogy három nappal korábban már látta az áldozatot Montsalier-ban. – A két felügyelő, akit erősítésnek küldtek, jelenleg a szálloda személyzetét és a vendégeket hallgatja ki, a maga emberei pedig járják a környéket, és a helybeliektől próbálnak megtudni valamit. Valószínűleg nem a kocsiszímben követték el a gyilkosságot. Úgy vitték oda a holttestet.

– Felküldök két embert Montsalier-ba, hogy csípijenek fülön mindenkit, akit csak ott találnak – mondta a főtörzs. – Hozzák ide őket, ha máshogy nem megy, megbilincselve. Itt most büntényről van szó!

– Várjon! – mondta Laviolette.

Kiszólt a folyosóra. Megkérte az indulni készülő helyszínelőket, hogy hívjanak elő gyorsan két képet a holttestről, hogy meg lehessen mutatni a hippiknek, akiket idehoznak.

Visszament, leült.

– Nyilván semmi sem volt nála.

– Semmi. Amerikai ing volt rajta, két hosszú jégeralsó, síkezeslábas, japán facipő meg indiai darócruha.

– Semmi irat? Se dohányosszelence? Se cigaretta?

– Hova rakta volna? Nem volt zsebe.

Lábdobogás hallatszott a folyosóról. Két csendőr két piros arcú legényt tessékelt befelé a szobába, akik váltig mondogatták, hogy nem akarnak zavarni...

– Dehogy! Dehogy! Egyáltalán nem zavarnak. Jöjjenek csak

be! Foglaljanak helyet! A főnök fogja kihallgatni magukat!

– De hát semmi különöset nem tudunk mi mondani! Igazán nem akarunk zavarni.

A két csendőr barátságosan betuszkolta a kőfaragómestert és a benzinkutast.

Alighogy betették a lábukat a csendőrségre, a faluban máris híre terjedt, hogy a Jules Bee és az Absalon Biscarle ölte meg a hippit, mert meg akarták erőszakolni. A két feleség észvesztve rohant az őrre. Lecsillapították, megnyugtatták őket, megmagyarázták nekik...

– Szóval? Mit is láttak tulajdonképpen? – kérdezte a főtörzsőrmester.

Laviolette félrehúzódva cigarettát sodort.

– Semmi különöset – mondta Jules Bee. Nagy nehezen elhelyezkedett a széken mind a száztíz kilójával meg a hatalmas combjával. Dőlt róla a veríték, annyira megviselte, hogy a csendőrségen kell lennie.

– Mesélje csak el a főnöknek, amit nekünk mondott a Rosemonde Burle-nél! – unszolta az örvezető.

– Éppen kiléptem a kapun – mondta Jules Bee. –Tudják, ugye, hogy tűzoltó vagyok? Szólt a sziréna... Micsoda idő! Mintha apró tüket szurkálnának a szemembe. Egyszer csak elvakít egy autó fényszórója... Látok valamit a hóésésben... Az a valami megáll, hátratolat, megfordul a platánok között. Csuda egy hangja volt...

– Meg tudta állapítani, milyen kocsi lehetett?

Jules Bee több mint egy percig tépelődő arccal törölgette magát, és csak fújtatott.

– Hát talán Volkswagen volt – szólalt meg végre. – De az is lehet, hogy mini Cooper. Vagy egy kis Renault. Fene tudja. Biztos emlékeznek rá, micsoda éjszaka volt... De az volt az érzésem...

– No? – kérdezte a főtörzsőrmester türelmesen.

– Az volt az érzésem, hogy el akar bújni előlem.

Na végre! Kimondta... Nehéz megfogalmazni a személyes véleményt Absalon Biscarle bezzeg nem így érezte. Már öt perce tűkön ült, folyton bele akart szólni; úgy kellett türelemre inteni:

– Várjon egy percet! Mindjárt magára is sor kerül.

Amilyen félnék és pipogya volt a hatalmas Jules Bee, olyan harcias és elszánt az apró termetű Biscarle.

– Én viszont tudom! Mert én épp fölfelé mentem a lépcsőn! Pont akkor vakított el, mikor felértem. De nekem a földdel egy magasságban volt a szemem! Én jól láttam! Biztos vagyok benne, hogy Volkswagen volt! Egy bogárhátú fehér Volkswagen. És nekem is, igen, igen, Jules, nekem is az volt az érzésem, hogy el akar bűjni előlem!

– Kár is kérdezni, hogy látta-e, ki ül a kocsiban, igaz? – szólt közbe Laviolette.

– Mi-i-i-i? Hogy láttam-e? Már hogy láttam volna? Abban az istenverte sötétben! Mikor rohanni kellett a sziréna miatt? Ki ért rá bámészkodni?

– És emlékszel, micsoda hangja volt? – kérdezte Jules Bee.

– Kísérteties! kiáltott Biscarle. Katalaka... Katala-ka... Katalaka...

– Hólánc? – sugallta Laviolette.

– Ez az! Hólánc!

– És aztán rögtön eltűnt a szemük elől?

De rögtön ám! mondta Biscarle.

– Mintha elvarázsolták volna! – mondta Jules Bee. – Nem is csoda, milyen koromsötét volt. Meg aztán se időnk, se okunk nem volt rá, hogy azon töprengjünk, hová tűnt. Én még nem is ébredtem föl egészen... Az övemem csatoltam.

Az egyik csendőr kért szót.

– Ha szabad közbeszólnom... – mondta.

– Csak tessék! – mondta az alhadnagy.

– Miután a két tanú vallomást tett, nem jöttünk rögtön ide, hanem előbb kihallgattunk mindenkit, aki csak talpon volt

abban az időben: a péket és Eugéne Martelt, akit mi riasztottunk telefonon, és akkor hozta ki az autómentőjét. Egyikük se látta a kocsit. Pedig ha hihetünk a tanúvallomásoknak, a kocsi visszafordult, és akkor muszáj volt elhaladnia a Martel műhelye előtt. Neki pedig észre kellett volna vennie...

– Tehát a kocsi akkor nem hagyta el Banont – mondta az örvezető.

– Tehát könnyen lehet, hogy beállt a kocsiszínbe – mondta Laviolette.

– Szükség van még ránk? – kérdezte Jules Bee.

– Nincs. Pillanatnyilag nincs. Majd holnap tesznek írásbeli vallomást. Elmehetnek. Nagyon köszönjük. Feküdjenek le, ráfér magukra egy kis pihenés... Egy ilyen éjszaka után!

Ekkor hangzott fel a csendőrőrs épülete előtt az iszonyatos malacvisítás, és ekkor robbant be zúgó szélvész gyanánt Alyre, kezében egy kóbor tacsskóval, melyben Laviolette azt a kiskutyát vélte felismerni, melyet előző este magához próbált édesgetni. Előtte a Rozi csörtetett be mennydörgésszerű robajjal.

Az egyik csendőr odaállt ugyan az ajtóba, na de ki tud feltartóztatni egy örülten rohanó férfit meg egy száz-nyolcvan kilós emsét? Már ott is álltak a sóbálványá meredt főtörzsőrmester és Laviolette előtt. Alyre lerogyott arra a székre, amelyen az imént Jules Bee ült. A koca leroskadt a padlóra. Az írógép beleremegett, a köz-társasági elnök képe himbálózni kezdett. Az olajkályha jó tíz centit hátraugrott.

– Nem bírom tovább! – kiáltott Alyre. – Úgy futottam, mint egy örült! A Rozi teljesen kivan! Adjanak inni a Rozinak! Ő volt. Ő találta meg! És adjanak enni ennek a kutyának, mert mindjárt éhen döglik.

Az egyik csendőrnek nyújtotta a tacsskót, de Laviolette vette el, és aztán már ki sem engedte a kezéből.

– Ez az! – kiáltott fel Alyre, és a homlokára csapott.

– Ez fúrja az oldalamat már ős óta! Ezt akartam megkérdezni, csak azért nem kérdeztem meg, nehogy hülyének nézzenek! Ez az!

Kivette a zsebéből és az asztalra dobta a skapulárét, amit nemrég talált az avarban.

A csendőrörs teljes állománya kivéve azt a kettőt, aki elment Montsalier-ba a hippikért – odagyült a kis ember köré, aki túl sok dolgot akart elmondani egyszerre. Egyikük azért kiment, és hozott inni a kocának.

– Csak semmi pánik! – mondta a főtörzs. – Nyugodjon meg, Alyre!

– Mindjárt elhányom magam! Tisztára olyan volt, mintha orrba vágtak volna! És a Rozi! Csak el ne menjen a szaglása!

Még vagy három percig nyugtatgatták Alyre-t, ő egyre csak lihegett, nagyokat trombitált a zsebkendőjébe, láthatatlan legyeket kapdosott maga körül, s csak aztán mondta el a csendőröknek és Laviolette-nek, miért olyan izgatott.

Az egyik csendőr hazaugrott egy kis törkölypálinkáért; Alyre felhajtott egy pohárkával, magához tért tőle, és egyre jobban belelendült a mesélésbe. Laviolette nagyokat füttyentett, és hirtelen a történet közepén felkiáltott:

– Várjon egy percet!

Kiküldött egy csendőrt megnézni, elmentek-e már a helyszínelők.

Jó félórája elmentek.

Már biztos Pertuis-ben vijjog a szirénájuk. Jó kis meglepetés lesz nekik, ha megérkeznek, és ott várja őket a telexgépen a friss üzenet: „Jöjjenek vissza Banonba! Teljes felszereléssel!”

– Hát bizony ebből már nem hagyhatjuk ki az ügyészséget – mondta Laviolette. – Üzenni kell Digne-be.

– Épp javasolni akartam – mondta a főtörzsrőrmester.

Georgette fél kettő körül ájult el a mélyhűtő előtt.

Nos, negyedórával korábban a hontalan, megfélemlített, a

sok éhezésben és didergésben legyengült kis tacskozó, a Mambó, fogta magát, és nekivágott a vakvilágnak. Egyes-egyedül baktatott az országúton, a földet szimatolta, és panaszosan vinnyogott. Néha elsuhant mellette egy autó, olyankor rémülten az útpadkára vetette magát, az olvadó hólébe. Pihegett egy kicsit, aztán folytatta reménytelen bolyongását.

Ez a szeretetsóvár, névtelen kiskutya alig négy napja még a gazdi ölében kuporgott. Egy jóságos, szelíd ember vakargatta a fejét, és enni adott neki, ha megéhezett. Az emlék felrázta a csüggedésből, felszegte a fejét, és beleszimatolt a levegőbe. Hátha...

Odaért a reggel eltakarított hótorlasz maradványához. Még mindig patakokban folyt a hó. Hogy elaltassa kínzó éhségét és szomjúságát, belekóstolt a hóba, melyet a vihar az egész környéken végighajszolt, és végül itt rakott le.

És a Mambó ott, a kásás hóban szimatolta ki eltűnt gazdája nyomát. Alig-alig lehetett érezni, mint egy láthatatlan szálacska húzódott végig a földön. Elvesztette. Megint megtalálta. Kétségbeesve kutatott. Orrával beletúrt a hó alól kikandikáló avarba. Hirtelen megállt. Felágaskodott kurta lábain, megpróbált átnézni a bokrok fölött, valamit keresett a távolban. Makacsul szaglászott tovább, előreszaladt tíz métert, megállt, megint elindult... Eszelős remény hajtotta előre mind gyorsabban és gyorsabban.

Amott, feljebb, ahol fúj a szél, fekete babérliget csillogott. Egy hatalmas ciprus emelkedett ki belőle. A zöldülő gabonatóblák közt vékony csapás vezetett a liget felé. Ezen a csapáson indult el a Mambó. Türelmetlenségtől remegve nézte a látóhatárt lezáró komor fákat, melyek úgy meredeztek ki a termékeny humuszból, mint egy földhöz szegezett hadsereg lándzsái. Megpróbált átjutni az áthatolhatatlan sűrűségben. Kaparta az avart, szaglászta a porhanyós földet, nézelődött jobbra-balra, tétován vinnyogott.

Hirtelen széles világos sávot látott maga előtt; befelé

vezetett, egyenest a sűrűbe. A Mambó eltökélten megindult a nyiladék felé.

A póznaszerű babérfák úgy csörömpöltek a szélben a feje fölött, mintha lándzsák ütődnének egymáshoz. A babérfák illatába furcsa szag keveredett, valami bizonytalan szag, amely azonban egyre erősebb lett, ahogy a tacsó továbbfutott a fémesen kemény avarral borított úton.

Messze előtte, a félhomályban vaskos, rozsdás vaskapu emelkedett egy magas kőfal közepén.

A Mambó úgy nekilódult, mintha egy régi ismerőst pillantott volna meg. Még csóválni is kezdte a farkát.

Az út kiszélesedett, kétfelé ágazott a fal előtt. A tisztásfélén sok réteg avarral kipárnázott zömök kőpad állt. A Mambó felágaskodott a kapu előtt, megpróbálta elérni a magasan levő vasrácsot. Visszapottyant, felhemperedett.

És ekkor kicsiny testéből hosszú, panaszos, *a mezza voce* vonítás tört elő. Jó néhány kilométernyire onnan, egy tanyán, mollban rázendített egy másik kutya. Két montsalier-i dalnok is bekapcsolódott a kórusba. A szárnyaló dallam elhatolt Bánon legöblösebb torkú ebe, az öreg Medor fülébe is. Ő szolgáltatta a basszust a szünni nem akaró kutyavokálhoz, mely valóságos gyűrűt vont a babérliget köré, ahol a Mambó továbbra is gyötrelmesen vonított a hold felé.

Ezen a tájon sokfelé rejt régi sírokat a föld; egy-egy szomorú ciprus emlékeztet rá, hogy négyszáz évvel ezelőtt itt találtak végső menedéket a protestánsok, akiket az egyház kitiltott a temetőkből. A hantokon legtöbbször se felirat, se kő, a holtak emlékét csak a szántóvetők őrzik, akiknek nemzedékei évszázadok óta kikerülik a magányos sírhelyeket; a parlagon hagyott, rombusz alakú földdarabkákat felferi a bürök.

De a sírhely olykor vastag kőfal övezte valóságos kápolna: a királlyal és pápával dacoló földesurak büszkesége. Kiket rejtenek a sírok? A nevük ott olvasható a homlokzatra, a kripta kőpadozatára vésve. De az örökség elenyészett, a családok

kihaltak, az állam túladott az építményeken, s ma már csak a névtelen, vidéki műemlékek mellett magasba törő húszméteres ciprusok őriznek valamit a letűnt méltóságból.

A Mambó egy ilyen kriptá vasrácsa előtt vonított a halálra.

A Rozi megtorpant, morogni kezdett. Hirtelen kitépte magát Alyre kezéből, faképnél hagyta; s futott a liget felé.

– Az áldóját! Hát ez jó! Na nézd! Mintha a seggébe durrantottak volna! De hová fut? Rozi! Rozi!

De a Roziból már csak az ütemesen hullámozó rózsaszín tompora meg a szélben csapkodó pórása látszott. Már a fák közt csörtetett.

– Rozi! A kurva anyádat! Na, most megkapod életed első seggbe rúgását!

Alyre rohant a koca után. Lába alatt ropogott az avar. Lihegve ért oda a sírhely rácsához, fejében összevissza kavarogtak a gondolatok. A Rozi ott ült a fenekén, és a keservesen vonító tácskó fejét bökdöste az orrával.

– Az áldóját! Rozi! Ez az a kóbor kutya, akit mindenki csak rugdos! Mi a fenét keres ez itt?

Hirtelen eltátotta a száját. Megrohanta az az alattomos érzés, amely ősz eleje óta sokszor végigfutott rajta, azóta, hogy többször is a Rozi után kellett loholnia itt, az erdőszélen.

– Az áldóját, Rozi! Tudtam! Ez az! Húzzuk el a csíkot! Ettől fulladoztam én! Ezt akartam elmondani!

Megragadta a póráz végét, de a Rozi megmakacsolta magát, és teljes súlyával ellenállt. Hiába rángatta Alyre, csökönyösen tovább szaglászta a keservesen vonító tácskót.

A sokéves közös munka során Alyre úgy kiismerte a kocáját, hogy a gondolatából is értett.

– Micsoda? Vigyem magammal? – kiáltott fel.

– Röff! – mondta a Rozi.

– Mi a fenét kezdjek vele?

– Röff! – mondta a Rozi.

Alyre-nak nem volt kedve vitatkozni. Fulladozott. Csak gyorsan el innen! Lehajolt. A kutya el akart szökni előle, de gyenge volt hozzá. Megbotlott. Alyre felkapta, és a kabátja alá dugta. Ez volt az egyetlen hely, ahonnan nem szökhették meg. A tascó reszketett nagy nyomorúságában. Megadta magát.

– Gyere, Rozi! Húzzuk el a csíkot!

De a Rozi egy tapodtat se mozdult. Orrával hosszú barázdát túrt az avarba.

– Hé! Az áldóját! Rozi!

Alyre a szabad kezével kihúzott egy hosszú tárgyat az avarból, pont a koca nyaka alól, aztán csak tekergette, vizsgálgatta, sehogy sem értette, mi lehet. Jó pár másodpercbe telt, mire felismerte.

– Az áldóját, Rozi! Tudod, mi ez? Olyan nyaklánc, amit a csavargók hordanak! Ciprusmagokból csinálják! Noteszféle van a végére akasztva! Az áldóját, Rozi! Futás! Húzzuk el a csíkot! Hát ezt jól kiszagoltad!

– Hát ez az! – kiabálta Alyre a csendőrségi furgonban.

Három hippí összevissza heverő testén egyensúlyozott. Ezeket szedték össze a csendőrök Montsalier-ban. Ölben hozták le őket. Egyszerűen nem álltak meg a lábukon. Ha véletlenül elengedték őket, már estek is a földre, a hálósájkjukban. Az egyikük arrébb feküdt. A másik kettőt, akik ugyanazon a vastag dunyhán ölelkeztek, Laviolette rögtön megismerte: ezek szeretkeztek előző nap az oltár mögött. Le sem vették egymásról a szemüket. Érezni lehetett, hogy továbbra is simogatják egymást, hogy nem tudnak és nem is akarnak mást csinálni. Kicipelték őket a templomból, le a furgonhoz, aztán mint a postaszákot – feldobták mindhármukat a padlóra. Rajtuk taposott Alyre.

– Hát ez az! – hajtogatta. – Ezt akartam elmondani; és el is mondom ma este Francine-nak, eddig csak azért nem mertem, mert féltem, hogy kinevet. „Francine! Szerinted lehetséges, hogy a négyszáz éves halottnak még mindig szaga van?”

Nagyot csapott a combjára. Végre megfogalmazta a nagy kérdést, mely már három hónapja nem hagyta nyugodni.

– Na? Maguk szerint lehetséges? – ismételte meg a kérdést a csendőröknek.

Sötét, holdtalan éjszaka volt, csillag sem volt az égen. Csak Bánon meg a völgyben lapuló Simiane fényei látszottak, meg néhány pislákoló pontocska a távolban, Carniol és Rohegiron felé.

A csendőrök és a tűzoltók szoros kordont vontak a babérliget köré. Erősítésnek ott voltak a saint-étienne-i és forcalquier-i kollégák, az útfelügyelőség alkalmazottai, egy markológép, két teherautó... Minden eshetőségre. Mindenki égett a tettvágytól. A víg kedélyű helyszínelők is megérkeztek, miután káprázatos hajrával négy teljes perccel megjavították a pályacsúcsukat Marseille és Bánon között. Már kipakolták a felszerelést, s most toporzékolnak a türelmetlenségtől.

Az avarral borított úton egy generátor zümmögött. Hosszú huzalokkal ellátott reflektorok világították meg a térséget. Az éles fénynyalábokban néhány hópehely szálldosott.

A helyszínelőkkel együtt érkező két felügyelő, Guyot és Leprince már korántsem volt elragadtatva az újabb zaklatástól; máshogy képzeltek el az estéjüket.

Zötyögve megjött Martel Land Roverje, újabb generátort húzott maga után.

Mindenki befogta az orrát, és a száján keresztül vette a levegőt, különben elájult volna. Néhány mindenre elszánt kíváncsi mégis beosont a fák közé, s hogy páholyból nézhessék végig az előadást, megpróbáltak felmászni a kriptakert falára. A csendőrök épp két visszaesőt hoztak vissza a grabancuknál fogva, fenékbe rúgásokat helyezve kilátásba. Vagy húsz banoni rágta idegesen a körmét a háttérben; most bánták csak meg, hogy nem álltak be tűzoltónak. Kicsit arrébb néhány gyanúsán tántorgó alak szellőztette a fejét a szélben, nyilván az esküvőről maradtak itt, erre utaltak a kocsiban lebegő fátylak meg a

visszapillantó tükrökre aggatott fehér szegfűk. Majd megfagyott a lábuk az ünneplő cipőjükben, de a világ minden kincséért sem engedték volna át a helyüket.

Fényképezőgéppel felszerelve ott volt a *Le Pro vendül* helyi tudósítója is; az egyik barátja telefonált neki Manosque-ba, még az első hullánál. A csendőrök hátrább tessékelték ugyan, de nem számít. Ő van egyedül itt a sajtótól. Már telefonált a szerkesztőségbe, hogy biztosítsanak neki három hasábot a címdalra. Szenzációs anyag lesz. Kilenc óra. Már nem jön a konkurrencia.

A földúton fekete autó közeledett lépésben, megállt a vasrác előtt. A csendőr, aki mutatta az utat a sofőrnek, kinyitotta a hátsó ajtót, és tisztelgett.

Szemüveges, törekeny fiatal nő szállt ki a kocsiból, hunyorgott a reflektorok fényében. Igen szolid frizurája volt, nem volt se szép, se csúnya.

Lehúzta a kesztyűjét, kezét fogott Laviolette-tel és a főtörzsörmesterrel. Elnézést kért a késésért.

– Rosszul magyaráltak el az utat – mondta és a sofőröm eltévedt. – Elmosolyodott. – Egy fogadalmi kápolnában kötöttünk ki. Nagyon romantikus volt.

Viaud szólt Martéinak, aki – családi örökségképpen – lakatos volt valaha. Martel odament. Minden tekintet a kapura szegeződött, mintha egy miniszter érkezését várnák. A reflektorok fehér fénye egyetlen pontra, a zárra irányult.

– Nézze csak – mondta Viaud nemrégiben olajozták!

A kulcslyuk körül csakugyan csillogott a vas.

– Annál jobb! – súgta oda Martel a mellé álló csendőrnek.

– Könnyebb lesz kinyitni.

Az egyik tevékeny helyszínelő tüstént ott termett, és itatósfélét nyomott a rozsdás vasszerkezetre.

– Ez meg micsoda? – kérdezte Martel.

– Hogy analizáljuk, milyen kenőanyagot használtak...

– Aha!

A helyszínelő megismételte a műveletet a hat ajtópánttal, melyeket szintén megszíroztak. Aztán a társa mindegyiket végiggéppuskázta a vakujával.

– Kezdhetem? – kérdezte Martel.

– Kezdheti.

Martel övén nagy vaskarika lógott, rajta hatalmas kulcsok. Otthon válogatta össze a házi gyűjteményéből, így gondolkozott: „Hm, hm, egy ilyen kálomista kriptának nem Yale zára lesz. Ha minden igaz, még valamelyik ükapám csinálta. Na, vigyük el ezeket a nagy templomkulcsokat, meg ezt ni! Ezt a böhöm sperhaknit! Majd meglátjuk!”

A zár fölé hajolt, belenézett, látta, hogy nem lyukas kulcs kell bele. Nagyszerű... Jó nagy adagot befecskendezett a rozsdaldójából.

Keresgélt a kulcsok között; reszelgetett, méricskél, jobb kézzel, bal kézzel. Fordult a zár nyelve. Egyszer... Kétszer...

Még jó ideig vesződött: a kilincs több gondot okozott neki, mint maga a zár.

– Kinyissam? – kérdezte.

– Nyissa ki! mondta Laviolette. De ne menjen be, álljon félre!

Bár a sarokvasak be voltak zsírozva, a kapu fülsértően csikorgott.

Laviolette félrehúzódott. Hozták a fényszórókat, villogtak a vakuk, röpködtek a szakmai zsargonszavak. A helyszínelők bementek a sírkertbe. Utánuk vitték a reflektorokat, beállították őket.

Aztán szép sorban bement Laviolette, a főtörzsőrmester, két csendőr és egy írnok. Valamennyien orrhangon beszéltek, mert befogták az orrukat. Fél szemmel mindegyik azt leste, hogy mikor kell elkapni az ügyésznőt, de az alacsony, törekeny hölgy, aki apró zsebkendőt szorított formás kis orrához, semmi jelét sem adta, hogy el akarna ájulni. Laviolette bizonyos szakmai elismeréssel nézegette, hiszen valósággal vágni

lehetett a hullaszagot.

Becsukták maguk mögött a vaskaput, és ismét hallani lehetett a ciprus sóhajtozását. A reflektorok fényében csak a szürke fatörzs alja látszott, a szédítő henger többi része beleveszett a sötétségbe. A villanófények olykor tizenöt méter magasságig is megvilágították, de a csúcsa végig láthatatlan maradt. Körben, a fallal körülvett kétszáz négyzetméteres térséget sűrűn benőtte a máriatövis; sok-sok kóro dugta elő fejét a sötétségből.

Keskeny csapás kanyargóit köztük. Látszott, hogy valaki nemrég dühösen félrecsapkodta a botjával a bokrokat.

A két technikakedvelő helyszínelő hason csúszva haladt előre, vakuval, mérőszalaggal, villanóporral és különféle számlapos műszerekkel felszerelve, csupa olyasmivel, amit a kollégáik csak „bigyónak” hívtak egymás közt.

– Lábnyomok? – kérdezte Laviolette.

– Zokni – hangzott a válasz.

– Fene egye meg!

– Nono... Lassan a testtel... Attól függ, milyen minőségű az a zokni...

– Fogadni mernék, hogy a forcalquier-i vásáron vették.

A társaság a kripta előtt gyülekezett. Húsz reflektor tapogatta végig a csupasz, kopár falakat, egyetlen illesztés, zuzmó, nedvességfolt sem maradt sötétben. Az épületet durva terméskövekből emelték. A homlokzatra fel volt vésve a család neve, s még négyszáz év múltán is érződött, mennyire bosszankodott az a vakbuzgó katolikus, aki le akarta tépni a napóra mutatóját, de csak elgörbíteni tudta.

– Kezdem? – kérdezte Martel.

A két felügyelő, miután végigvizsgálta a három márványlépcsőt, félreállt a lakatosmester útjából.

Ez a zár már több gondot okozott Martéinak. De ezzel is megbirkózott, szép csendben, még csak el sem káromkodta magát. Lenyelte a nyálát, és megkérdezte:

– Nyithatom?

– Nyithatja – mondta Laviolette.

A megvetemedett ajtó megcsikordult a márványon.

Válaszul két kövér patkány vadul felvinnyogott, és egymás fején átugrálva rohant le a lépcsőn. Kétszer is a főügyészhelyettes lába körül keresték a kiutat, de a hölgynek a szeme sem rebtent. Pedig olyan fertelmes emberi rothadásbűzt kavartak fel, hogy még a legelszántabbak is hátrahőköltek.

– Atyaúristen! – nyögte Martel, aki eddig egy kukkot se szólt.

– Már megbocsásson – mondták a felügyelők, miközben előrementek –, de, tudja, a rendőrségnél ritkán dolgozunk friss hullákkal.

Az ügyész nő titokban elmosolyodott a csinos kis zsebkendője mögött. A reflektorok fénycsóvájában már ott mászott négykézláb az egyik ifjú nyomkereső, s nagy buzgalmában kis híján beverte a fejét egy hulla lábába.

A kápolna tulajdonosa gazdag ember lehetett. A hét méter hosszú, négy méter széles helyiség szikár csupaszsága több méltóságot árasztott, mint a katolikusok pompája. Négy fal. Semmi más. A tető oly szépen volt illesztve, hogy négy évszázad alatt egyetlen csepp víz sem szivárgott át rajta. Festetlen ólomkristály ablak, vastag rácsok. A falon – a részvét egyetlen megnyilvánulásaként – elmosódó írás, melyet a kőfaragó, nem tudni, miért, csekély műgonddal vésett fel: „Monda Jézus, amint este lőn: Menjünk át a túlsó partra.”

Ez alatt a vigasztaló felszólítás alatt hevert az öt eltűnt hippi. Szép sorban feküdtek a márványpadlón, összekulcsolt kézzel, mint a fekvő sírszobrok. De sajnos ezek nem márványemberek voltak, és porhüvelyük oszladozása sokkal inkább undort, mintsem szánalmat keltett.

Az arcukon a csontok körül lefoszlott a hús, a villanófényekben csak bizonytalan körvonalak látszottak. Csak a hajuk maradt épen és őrizte meg régi fényét. A férfiak

szakállal haláluk után is tovább nőtt.

A patkányok alighanem mezei fajták voltak, mert a hullákkal nemigen törődtek, csak a kiálló részeket rágcsálták meg egy kicsit.

– Végeztek? – kérdezte Laviolette.

– Megtettük, amit lehet – mondták a nyomszakértők.

– Pontosán lemérték, milyen messze vannak egymástól a holttestek?

Meglepve fordultak felé.

– Hogyne. De hát a fényképeken úgy is...

– Megmotozták őket?

– Nagyjából... Csak a ruhájuk van rajtuk... Növényi eredetű anyagból készült gyűrűk; jegygyűrű egyiken sincs. Holnap a hullaházban majd fogmintát veszünk, és tüzetesen átvizsgáljuk őket... Ott könnyebb lesz...

Laviolette elővette a régi fényképeket, és megpróbálta összevetni a boldog gyermekarcokat ezekkel a rothadó torz húsmasszákkal, melyekből, a legfrissebbek kivételével, csak a hegyes orrporc meredt elő. Meglehetősen nehéz munkának ígérkezett, de segítségére sietett az ügyésznő, s mivel igen nagy jártasságot mutatott a hulla-kirakósdi játékban, viszonylag gyorsan sorrendbe rakták a képeket.

– Még itt vannak az élő hippik? – kérdezte Laviolette.

– Igen. A furgonban.

– Kísérjék ide őket!

– Kísérni? Hozni kell azokat, nem kísérni.

– Hogyhogy? Mit csinálnak?

– Az egyik alszik, a másik kettő meg szeretkezik... Ó, pardon!

Viaud főtörzsőrmester csak most kapott észbe, hogy az ügyésznő is ott van.

– Ugyan, ugyan – legyintett az asszony –, jelen körülmények között ez a legmegfelelőbb foglalatosság... – Levette a szemüvegét, hogy megtörülje; most látták csak,

milyen szép szeme van. Tessék! fordult a fő-törzshöz.

– Itt van a hivatalos lista. Magánál vannak a dossziék és a címek, úgyhogy kérem: haladéktalanul lépjen érintkezésbe az illetékes csendőrörsökkel, és ők a lehető legrövidebb időn belül értesítsék az érintett családokat. És rendeljék ide őket!... Gondoltak a hullák elszállítására? Van hullaház Banonban?

– Ha nem is hullaház, de valami afféle – mondta a fő-törzs.
– Ahogy elnézem, szűkösnek fog bizonyulni...

Halkan megtárgyalták a legsürgősebb tennivalókat.

Négy csendőr becipelte a hippiket, akik olyanok voltak, mint Faria abbé a halottas zsákjában. „Aztán nehogy megrugdossák őket!” kötötte beosztottai lelkére a fő-törzs. Pedig hogy viszkedett a cipőtalpuk. Kárpótlásul kíméletlenül ledobták őket a márványpadlóra.

A csavargók egy darabig még tartották magukat; az egyik a nirvánába merült, a másik kettő egymás tudományos felfedezésébe, mintha ez az új világ se létezne számukra. De ott, lent a föld felszínénél, volt társaik szaga borzalmas erővel csapott az orrukba. A bűz átszakította önkéntes száműzetésük falát. Hirtelen megpillantották a világot: a mennyezetet, Laviolette-et, az ügyésznőt, a feliratot a falon. Szinte egyszerre ugrottak ki a hálózásájkuból. Az egyik egy kis mitugrász olasz: arca és koponyája simára borotválva, mint D’Annunziónak, csak egy kackiás bajuszka és egy repdeső kínai lófarok ékesítette. A másik zsák egy ritkás fogazatú, szőke szakállas holland férfit és egy hetvenkilós szőrös holland nőt rejtegetett, akinek akkora muszklíja volt, mint egy rakodómunkásnak. Az olasz féltősen odabújt hozzájuk. Döbbenet mutogattak a földön heverő holttestekre:

– Constantin!

– Chinchilla!

– Patsy!

– Izmail!

Nagyokat nyeltek. A döbbenettől moccanni sem bírtak.

– És az ötödik? – kérdezte Laviolette.

– Ötödik? – ismételte meg a nagydarab holland.

– Igen, az ötödik. Az ott, közepen. Az nem haver?

Mindhárman megrázták a fejüket, aztán odamentek a falhoz, és öklendezni kezdtek. Bőségesen leokádták Jézus igéjét. Szép koncert volt.

– Használjuk ki, hogy ez egyszer talpon vannak! mondta Laviolette. Vigyék el őket, mutassák meg nekik a mélyhűtős fickót. Azt még nem azonosítottuk. Talán megtudjuk tőlük a nevét. Asszonyom fordult az ügyésznőhöz –, azt hiszem, mi is végeztünk itt.

Kiléptek a kapun. Fényárban úszó szőke tünemény jött feléjük. De az ügyésznőt nem bűvölte el a látvány.

– Miért engednek ide idegeneket? – kérdezte. – Ki ez? Mit keres itt?

– Sajnos, erős a gyanúnk, hogy a bátyja az áldozatok között van mondta Viaud. Ő az – súgta oda Laviolette-nek. – Akiről már meséltem: Claire Piochet.

A szőke szépség elé sietett, egyrészt az ügyész kedvéért, aki nem tűrt meg más nőt a holttestek körül, másrészt hogy gondjaiba vegye a szegény, gyámoltalan, magányos hölgyet. Valamit halkán mondott neki, és szelíden odébb vezette.

– Várjanak! – mondta Laviolette.

Odament hozzájuk.

– Elárultam neki, hogy valószínűleg... mondta Viaud.

A lány hangtalanul sírt. A könnyek mintha maguktól bújtak volna elő hatalmas szeméből.

– A bátyám – motyogta.

– Nem biztos... mondta Laviolette. Holnap kiderül. És most menjen, pihenje ki magát.

– Látni akarom!

Laviolette megrázta a fejét.

– Most nem lehet. Majd holnap.

Szemével követte, ahogy távolodik a lány, Viaud

meglehetősen buzgó segédletével.

„Az angyalát! – gondolta. – Hát ez nem marad támasz nélkül az életben...”

– Láta a kabátját? – kérdezte az ügyész. – Valódi skót munka. Legfeljebb száz ilyen van Franciaországban... Iszonyú drága...

– Úgy látom, rettenetesen le van sújtva – mondta Laviolette.

– Rettenetesen – ismételte meg az ügyész fejszóválva.

Figyelmesen szemlélte Claire távolodó alakját.

Laviolette úgy vélte, a női féltékenység beszél belőle. Való igaz, az ügyész sem volt híján a női bájoknak.

– Tudom, hogy most mint férfi, mire gondol – mondta az asszony. – De most egyáltalán nem erről van szó... Egy képtelen kérdés jár a fejében. Azon töprengek, hogy ha valaki olyan rettenetesen le van sújtva, riszálhatja-e így a fenekét? Nos, magának mi a véleménye?

Laviolette megrázta a fejét.

– Csak nem képzeli, hogy felelőtlenül válaszolni fogok egy ilyen horderejű kérdésre?

A vizsgálat még két óra munkát adott a riadóztatott egységeknek. A csendőrök visszamentek az őrsre, írtak, sürgönyöztek, telefonáltak, majd Laviolette jelenlétében kihallgatták mindazokat, akiknek tanúvallomást kellett tenniük: Alyre-t, Georgette-t, a kuktát és a szálló tulajdonosát.

A helyszínelési szakemberek méterről méterre átvizsgálták a sírkertet; a máriatövis kegyetlenül összeszurkálta a lábszárukat. Elszállították a hullákat a kórházba, ott pedig váltották egymást, hogy mindig legyen mellettük valaki. Meztelenül nem mutathatták meg őket a hozzátartozóknak, viszont vigyázni kellett a rongyaikra, az amulettjeikre, a gyűrűikre, amit majd a laboratóriumban fognak megvizsgálni. A törvényszéki orvos négy órákor jött meg, és ott várakozott a banoni kollégája háza előtt, aki a kórházba ment

morfininjekciót adni a vesegörcsben szenvedő revest-desbrousses-i hentesnek.

– Ilyenkor? – kérdezte Lusel doktor, mikor a törvénytörő orvos bemutatkozott neki.

– Haladéktalanul! – felelte kollégája szélesen mosolyogva.

A kórházban nem tudták hová tenni a hullákat, annál kevésbé, mivel még azért a két tizenhat éves kamaszért sem jelentkeztek a szülők, akik a szombat éjszakai balesetet okozták.

A szomszédban, az öregek otthonában várakozásteli, kellemes hangulat uralkodott, még az asztmások fránya köhögése is mintha enyhült volna. Holnap lesz miről mesélni.

Rosemonde is talpon volt. Nagy tányér levest és egy pohár méregerős kávéval tett a székére roskadó Laviolette elé.

– Na, ez majd rendbe hoz – mondta Laviolette.

De a harmadik kanál után leborult a diófa asztalra, és elaludt.

Hajnalodott.

– Itt a törvénytörő orvos! Kopogtam, de nem hallotta...

Hétfő délelőtt tizenegy óra volt. Bánon felett baljósan sziszegett a szél. Laviolette kipislogott a sárga dunyha alól: Rosemonde hozta a reggelit, azzal a gyönyörű párnás kezével.

– Tud enni? – kérdezte az asszony.

– Megpróbálom.

Rosemonde beengedte a törvénytörő orvost, aki szélesen mosolygott, kivillantva a műfogorát. Dr. Grégoire Rabinovitch, címzetes állami orvos, az ügyészség jobbkeze, mohó ajkú, barna bőrű emberke volt, fénylő, kopasz koponyája csupa dudor háborús és autós sérülések maradványa. A fiatal felügyelők „suvickos fejűnek” hívták. A koponyája olyan volt, mintha sokszög alakúra köszörülték volna, de az agyában nem tettek kárt a balesetek. Hajnali kettőkor kelt, négykor ért Bánonba, itteni kollégája segédletével már meg is vizsgálta az

oszladozó hullákat, de fáradságnak nyoma sem látszott rajta.

– Köszönöm a rólam való bőséges gondoskodást mondta. – Hat hulla egy csapásra, ez már valami! Meglátta a tálcát, a kék csészét, a kávéskanalat és a sült madarat. – Ezt nevezem gyöngyéletnek! kiáltott fel. Fenyőrigó-pecsenye reggelire!

– Nem fenyőrigó, hanem *pityer* – morogta Laviolette. – Ropogósra sütvé és forrón szerette a pecsenyét, úgy, ahogy Rosemonde feltálalta.

– Elmondhatom a mondókámat? Nem fog elmenni az étvágya?

– Ne kíméljen! – mondta Laviolette.

– Nos, annyit már most elmondhatok, habár a kriptában talált hullák elég rossz állapotban vannak... és a mélyhűtőben talált friss lelet is legalább kétnapos... szóval, annyit már most bizton állíthatok, hogy fellógatták őket a lábuknál fogva, és kifolyatták a vérüket.

– Hogyhogy kifolyatták a vérüket?

– Mint a disznónak! Szép lassan megforgattak egy kést a karotiszukban, hogy jól folyjon a vér.

– Ez azt jelenti, hogy... még éltek, amikor kieresztették a vérüket?

– Valahogy úgy! Már betettem a szükséges boncolási anyagokat a kocsim csomagtartójába. Legalább háromnál, a legrégebbieknél, semmit sem fog kimutatni a labor, de a frissebeknél érdekes dolgok sülnék majd ki. Minden valószínűség szerint sok alkohol vagy sok kábítószer volt már bennük, amikor megcsapolták a vérüket.

„Na tessék – gondolta Laviolette –, odafönt egy jelentéktelen szürke kiségerre volt szükség... Hát persze hogy pont nekem jutnak az ilyen esetek. A többieknek jutnak a jó kis gengszterügyek meg a szitává lőtt selyemfiúk. Én meg mindig kifogom az ilyen örült históriákat. Kifolyatták a vérüket, mint a disznónak! Megáll az eszem!”

– Mikor lesznek meg a laboreredmények? – kérdezte.

- Azonnal leadom az üvegeket – mondta Rabinovitch.
- Az egyszerűbb reakciók már holnap reggelre meglesznek. A bonyolultabbak úgy négy-öt nap múlva.
- Szóval karácsonyra – mondta Laviolette keserűen.
- Úgy bizony – mondta Rabinovitch, és elindult kifelé.
- Karácsonyra! Karácsonyra! – ismételte a kezét dörzsölve.

Mikor Laviolette lement, már javában folyt a vásár. Az alkuszok csak évente kétszer jöttek el Banonba, a karácsony előtti és utáni hétfőn. Egyébként Forcalquier-ba kellett vinni a termést. A ház szokásos illata most még frissebb, még áthatóbb lett: a tömény szarvasgombaszag szinte fejbe kólintotta Laviolette-et.

A terem végében, külön-külön asztalnál, két rettegett férfiú tevékenykedett: a szarvasgomba-felvásárlók. Az egyik monoklit viselt, magas volt, elég idős, és állítása szerint férfierejét megőrzendő minden reggel megevett két-három sült szarvasgombát. A megvásárolt árut egyenként nagy gondnal háncsládába rakta. A másik alkusz szemlátomást nagy hóhányó volt, és folyton villogtatta az aranyfogait. Az emberek olyan kicsire húzták össze magukat előtte, mint Piroska a nagymamának öltözött farkas előtt. Megszeppenve járultak elé a zsákocskáikkal meg a kosaraikkal, főleg azok, akiknek nem is volt szarvasgombásuk, mégis ott voltak minden vásáron. Ilyenek is sokan voltak: feszült arccal, gyanakvó tekintettel feszengtek a nagygazdák közt, kezükben átlátszó műanyag zacskót szorongattak, benne félkilónyi, néha valamivel több szarvasgombával. Az aranyfogú nagy kenyereszsákokba ömlesztette az árut, aztán a vásár végén minden teketória nélkül a vállára kanyarintotta a zsákokat. A pénzét egy nagy, vastag tárcában tartotta, melynek recés volt az oldala; mindig úgy kellett kirángatnia a zsebéből. Keveset fizetett, ráadásul csalt is. Senki sem szerette. Pizok rabló! Viszont nem volt

válogató, mindent megvett: kicsi vagy nagy, éretlen vagy túlérlett egyre ment. A másik, a monoklis, ezzel szemben sokat akadékoskodott. Néha egy túvel megpiszkálta a legszebb darabokat, és ha „szíjasnak” találta, kilónként harmincnyven frankot is levont az árából.

Laviolette mindenkit felismert a nagy tolongásban, azt is tudta, kik azok a jól öltözött, fényképezőgépes urak a pultnál, akik úgy várták már, mint a Messiást, és el is indultak feléje, mihelyt észrevették.

Változnak az idők! Valaha legalább harmincan jöttek volna, és jócskán fellendítették volna a forgalmat Rosemonde-nál. Ezek csak gyümölcslevet ittak, és különben is mindössze hatan voltak: három különtudósító a különböző vidéki lapoktól és három nemzetközi hírügynökség egy-egy munkatársa a teljes bel- és külhoni sajtó képviselőjében. Holnap megírják a cikkekcskájukat, szépen kiszínezik, aztán eladják a napi- és hetilapoknak, ott megint átírják, meghúzzák, kibővítik, már ahogy szokták, az olvasó meg majd találgathatja, mi is történt tulajdonképpen.

– Uraim! – mondta Laviolette. – Kérem önöket, hogy este várjanak meg a csendőrségen; ismertetni fogom a helyzetet. Most dolgoznom kell.

Elvegyült az erdőillatú sokadalomban. Meg volt győződve róla, hogy a sok óvatos ember közt van, aki tud valami nagyon fontosat, valamit, amit senkinek sem árul el. Laviolette hitt a gondolatátvitelben. Ha a tömegben erősen foglalkoztat valakit egy elképzelés vagy rögeszme, elég, ha az ember elmegy mellette, és máris átítatódik a gondolattal, legalábbis többé-kevésbé tudomást szerez róla.

– Utat az Uillaoude anyónak! – kiáltott valaki.

Mindenki előzékenyen s kicsit megszeppenve nyitott utat a görnyedt hátú vénasszonynak, aki a derekukig sem ért, viszont így, a botjára támaszkodva több mint egy négyzetmétert elfoglalt. Ha felnézett a disznószemével, megfagyott az ember

ereiben a vér. Sebesen tipegett az aranyfogú ügynök felé, minden egyes lépésnél csak úgy rázkódott a feje. Senki sem nevetett. Uillaoude anyó az egykarú mérleg serpenyőjébe dobta a szarvasgombás zacskóját.

– Told csak közelebb, hé! – sipította. – Olyan kopott mérleget hoztál, hogy nem látszódik a beosztása. Ismerlek, gazember! Micsoda-a? Nem több az véletlenül?

– Jól megmértem magának, Uillaoude anyó.

És tényleg felkerekítette a kilencvennyolc dekát egy kilóra, és háromszáz frankot fizetett, a maximális árat. Jobb nem ujjat húzni az Uillaoude anyóval. Hiszen maga is elismerte, hogy annak idején, „szívességből” olykor üzött egy-két praktikát.

„De hát amióta bejött az autó, a televízió meg az a sok raketta... Ma már nem megy. Felhagytam a mesterséggel” – mondogatta.

„Mesterség” – ez a szó félelmetes értelmet kapott az ő szájából.

„De eljön még az én időm! – tette hozzá mindig. –Eljön még az én időm!”

– Uillaoude – mondta Laviolette Rosemonde-nak, mikor először látta a vénasszonyt. – „Uillaou” provánszi nyelven villámot jelent... Uillaoude valami olyasmi lehet, hogy „villámgyors”. Azért, mert olyan sebesen lépked?

– Nem, nem – felelte Rosemonde. – Belécsapott a villám 1924-ben, a nagy viharban, amikor ketten is meghaltak. Attól lett ilyen kajla.

Uillaoude anyó nagyban perelt az alkusszal, hogy vacak háromszáz frankkal akarja kiszúrni a szemét.

– Eh! Nekem is Aptba kellett volna mennem, mint az unokaöcsémnek. Nem tudom, hogy csinálja a kölök. Legalább tíz kiló volt nála.

– Mért nem nekem adta el? – méltatlankodott az ügynök. – Azt hiszi, Aptban többet adnak érte?

– Hát megmondom én neked, mit mondott. Azt mondta:

„Aptba megyek, mert ott jobban megtalálom a számításomat.”

Azzal sarkon fordult az öregasszony, és elindult kifelé a jellegzetes, zötyögő, sebes járásával. Mindenki féltősen félreállt, még azok is, akik látszólag teljesen elmerültek egymás ugratásába. Valaki előzékenyen még az ajtót is kinyitotta neki, csak menjen már, minél gyorsabban!

Bánon nem fogadta zászlódíszben a halottak hozzátartozóit. Borús volt az ég. A községháza dolgozói elküldték az idegen kocsikat a térről, mert ott akarták felállítani és feldíszíteni a karácsonyfákat. Az idegenek majdhogynem szabadkoztak, hogy pont karácsony előtt ölték meg a gyerekeiket. A községtanácsiak pedig szavak nélkül is értésükre adták, hogy bizony nem volt szép tőlük, s lám, e miatt az öt koci miatt több mint egy órát kellett futkosniuk, míg végre megtalálták a csendőrségen a tulajdonosokat.

A hozzátartozók csüggedten baktattak vissza az őrre. A két irodahelyiség zsúfolva volt. A csendőrök kimásolták az adatokat a személyi igazolványokból. A szerencsétlen hozzátartozókat hajnalban ugrasztotta ki az ágyból a rendőrség. Repülőre szálltak, kocsiba vágták magukat. Átfagyva, holtfáradtan, tanácstalanul, kétségbeesve érkeztek ide. A fiukat, lányukat, unokájukat keresték. Látni akarták a holttesteket. Mindenki nyugtatgatta, vigasztalta őket. A két felügyelő és a csendőrök részvevően faggatóztak a részletek felől, igen tapintatosan folytatták a kihallgatást. Az írógépek csattogása némiképp mérsékelte a kezüket tördelő anyák jajongását és könnyzaporát.

Senkinek sem akarózott elvinni őket a kórházba, ahol a helyi asztalos, által készített nyersfa koporsókban heverték az úgyahogy rendbe hozott hullák. A főtörzsőrmester csendben tájékoztatta Laviolette-et, hogy melyik szülő kicsoda. Ott volt Spirageorgevitch, a könyvelési szakértő, angol úrhoz illő keménykalapban és esernyővel, a felesége, egy hatalmas,

hordótestű, szemüveges asszonyság, aki hősi nyugalommal rágcsálta a zsebkendőjét. Ben Amozil, a nagykereskedő, akinek a fia csak azért is vízvezeték-szerelőnek állt, a két keze közé szorította és egyre csak rázta a fejét. Egyedül volt. „Érdekválás” magyarázta Viaud. A hájas spanyol mint Laviolette megtudta, Iránból jött, és az eltűnt Incarnación Chinchilla nagybátyja. Inkább özvegynek nézte az ember, mint bácsikának. Patrícia MacAdarash anyját a London-Marignan géppel várták, őérte külön elment két nyomozó.

A mélyhűtőben felfedezett hulla egyetlen személyleírásnak sem felelt meg. Nem találtak nála igazolványt, és a montsalier-i hippitanyán végzett kutatás sem vezetett eredményre. A volt társak nem nyilatkoztak. Igaz, a többi hullával kapcsolatban sem. Kiheverve a megrázkódtatást, véglegesen megnémultak. Egyetlen közös nyilatkozatot tettek, melyet az ügyészségi írnok gondosan le is jegyzett, s melynek az volt a lényege: fűtyülnek rá, hogy életben vannak vagy sem, és erkölcsileg köpnek a zsarukra. Világos?... És még valami. A gyilkosok a kapitalista állam közvetlen termékei, következőképpen maguk is áldozatok, akárcsak az ő áldozataik. Kész. Nem tarthatták bent őket, már csak azért sem, mert csaknem olyan bűdösek voltak, mint elhunyt sorstársaik.

A hozzátartozókat elvitték a kórházba a csendőrségi furgonon, hogy hivatalosan azonosítsák a holttesteket. Mindenki a lehető legillőbb módon viselkedett, az egy iráni spanyol nagybácsi kivételével. Ő rá akarta vetni magát a holttestre, magához akarta szorítani, meg akarta csókolni az unokahúgocskáját, akit úgy eszkábáltak össze erre az alkalomra. Miközben három csendőr rángatta visszafelé, szerelmes szavakkal illetve az oszlásnak indult leányt, aki épp azért jutott erre a szomorú sorsra, mert menekült a bácsi elől.

Viaud odakísérte Claire-t a bátyja koporsója elé. A lány rögtön megtette, amit már előző éjjel a kriptában akart: hivatalosan azonosította fivérét. A többiek jó darabig nem

választottak a csendőr kérdésére. Borzasztó távolság választotta el az oszladozó hullákat a jól nevelt nagyfiútól, a szép reményekre jogosító egyetemistától, a bűbajos, elragadó lányuktól.

Négy órára mindennel végeztek. A szülők intézkedhettek, hogy eltűnt gyermekeiket elszállítsák a családi sírhelyekre. Claire már nem sírt. Elszántnak látszott.

– Elmegy? – kérdezte Laviolette.

– Nem. Itt maradok. Már nincs szüksége rám. A nagybátyáim majd gondoskodnak a temetésről. Én itt maradok. Megkeresem a gyilkost. Megölöm. Esküszöm. Megölöm!

– Ugyan, ugyan! – mondta Laviolette. – Csak nem akar börtönbe kerülni?

Claire megvetően végigmérte.

– Igaza volt a bátyámnak, hogy nem kért ebből a társadalomból!

Most, hogy már megvoltak a holttestek, és nem bizonytalan eltűnteket kellett keresni, a rendőrség bevetette a nehézfegyverzetét. Személyleírásokat küldtek szét; a nyomozók, fényképpel a kezükben, mindenkinek feltették a következő kérdéseket: „Látta ezt a férfit (lányt) valakivel? Hol? Mikor? Hogy nézett ki, akivel beszélt? Találkozott-e személyesen a fényképen látható egyénnel? Mondott-e valamit? Mit?”

Hatvan alapkérdés volt: a rájuk adandó válaszok elemzésével sok-sok akta fog megtelni.

Hét órakor Laviolette és Viaud ott ültek egymással szemben a főtörzsőrmester szobájában, és három kérdésen rágódtak:

– Miért pont hippiket? Miért lógatták fel őket a lábuknál fogva? Miért folyatták ki a vérüket?

– Ha erre a három kérdésre helyes választ tudunk adni mondta Laviolette, már meg is találtuk a tettest. De van még valami, ami nem hagy nyugton: honnan volt a gyilkosnak kulcsa a sírhelyhez? Maga készítette? Örökölte?

– A kulcs mindenesetre közel visz bennünket a problémához
– mondta Viaud. – Akár egyenes ági örökös a tulajdonos, akár
letétben van nála a kulcs, akár maga csinálta, mindenképp
falubeli.

– Nem feltétlenül banoni – ..mondta Laviolette. – De
mindenesetre itt él valahol a közelben. Bármilyen járműve van
is, nagyon messzire nem merészkedhetett a hulláival. Másrészt
pedig kétségkívül többen *tudják*, kinél van a kulcs.

Viaud vörös karikát rajzolt a nagy katonai térképen Bánon
köré.

– Az a teendőnk, hogy egyre szorosabbra húzzuk a kört a
gyilkos körül.

„Vajon miért – gondolkodott el Laviolette –, vajon miért
öldösi egy itteni lakos a csavargókat, méghozzá ilyen állati
kegyetlenséggel?”

– Őrült? – kockáztatta meg Viaud.

– Nem hinném, és gondolom, maga sem. De ezt a verziót
fogjuk most beadni az újságíróknak.

Laviolette egy nagy alakú fényképet szemlélte; a kripta
márványpadlóján heverő öt holttestet ábrázolta. Nem tudta
levenni róla a szemét. A helyszínelők hatalmas mérőszalagot
fektettek le a földre, a fejükre merőlegesen, ami egy kicsit
enyhítette a kép borzalmát: egy kicsit olyan volt, mint valami
régészeti lelet.

– Különös – mondta.

Viaud odajött, és ő is a fénykép fölé hajolt.

– Nézze – mondta Laviolette –, a holttestek, mondhatni,
kronológiai sorrendben vannak letéve: az első, Con-stantin
Spirageorgevitch, hatvan centire a belső faltól; a második,
Incarnación Chinchilla, egy méterre Constantintól. Ez az
egyméteres távolság megvan Izmail ben Amozil és Patrícia
MacAdarash között is. Na de az időben utolsó holttest, Jérémie
Piochet miért van beszorítva a két lány közé, és miért nem
Izmail után következik, mikor pedig ott lenne a helye? Miért

szúrták közbe?

– Hát az biztos, hogy itt csak úgy hemzsegnek a zavarba ejtő részletek. Eggyel több vagy kevesebb... Tudok egy magyarázatot rá! – kiáltott fel a főtörzs. – Jérémie Piochet szerette az egyik lányt, a gyilkos tudta, és amolyan utólagos kegyeletképpen...

Laviolette a főtörzsőrmesterre emelte súlyos tekintetét. Harmincéves, pirosposzgás, makkegészséges ember; fiatal hitves, karon ülő gyermek várja. A családi tűzhely melegéből szemléli a világot.

– Ezt a ragyogó magyarázatot az újságírók elé kéne tárnia – mondta Laviolette. – El fognak kérődni rajta.

Viaud elmosolyodott.

– Minden magyarázatban van valami – mondta. – De a sajtóval természetesen nem közöljük az észrevételeinket. Beengedhetem őket?

– Ha egyszer muszáj... – sóhajtott Laviolette.

A csillogó tarka gömbökkel és lampionfüzérékkel díszített hatalmas karácsonyfákat tépte-szaggatta a viharos szél a főtéren. Kavargóit a hó a túlevelek közt. Ugyanolyan cudar idő volt, mint az előző héten, szombatról vasárnapra virradó éjjel.

Egész este díszbe öltözött gyászhuszárok keringtek a fák között, azt tudakolták az arra ügyelgő járókelőktől, hogy merre van a kórház. A hatóságok által kiadott holttestekért jöttek. A szülők pedig vártak a sorukra, hogy végre illő szertartás keretében búcsút vehessenek a gyermekeiktől, akikbe – történt, ami történt – mégiscsak minden reménységüket vetették.

De a hóvihar miatt ez már nemigen érdekelte a banoniakat. Kilenc órakor, mikor Laviolette visszament az órsre, már alig néhány ember lézengett az utcán. Inkább otthon ült mindenki a jó meleg szobában, a tévé előtt, és a jóságos bemondónők ajkán csüggve melengették fázós lelküket.

Rosemonde körbepillantott az üres helyiségben.

– Úgy nézem, végre megint egyedül leszünk... Micsoda idő... Hozhatom a levest? – Már ment is a konyhába, de visszafordult. – Most jut eszembe! Egy órával ezelőtt telefonált a barátja, Brédes.

– A márki? Mit akart?

– Hogy minél előbb hívja vissza.

Laviolette odament a telefonhoz, tárcsázott.

– Te vagy az, Laviolette?

– Szevasz, Brédes! Meg akarsz hívni karácsony estére?

– Gondoltam rá, de nem ezért hívtalak. Hanem azért, mert eszembe jutott valami. Öregem, fantasztikus ez az eset! Kifolyatták minden csepp vérüket! Biztos vagy benne?

– Honnan tudod? – kérdezte Laviolette.

– Nagyon egyszerű. A házvezetőnőm lánya a kórházban takarít. Ma reggel épp a vécét mosta, mikor a törvényszéki orvos meg a banoni doki kimentek vizelni, s közben a munkájukról beszélgettek: „Lecsapolták a vérüket! Mint a disznóknak!” Az meg tovább mondta az anyjának! Azóta egyfolytában ezzel rémítgetik egymást.

– Vigyázzon! – kiabált Rosemonde a konyhából. – Ne beszéljenek ki titkokat, mert nagy az áthallás! Ha havazik, a sok reléantenna miatt mindenütt hallják, mit beszélnek!

Alig tudta túlkiabálni a zsírban piruló kenyér sercegését, épp most locsolta meg őket egy kis borral.

– Mit mond a Rosemonde? kérdezte Brédes.

– Üdvözl!

– Én is csókoltatom. Ide figyelj, támadt egy örült ötletem. Emlékszel? Hogy múltkor meséltem neked egy könyvről? Ami aztán eltűnt? Hát most eszembe jutott, mit olvastam fel a vendégek szórakoztatására, és...

– Egy szót se többet! – vágott közbe Laviolette.

– De...

– Egy szót se többet!

Laviolette öreg róka volt. Harminc év tapasztalata olyan,

mint egy radar, egy szonda vagy számítógép... Minden ízével érezte a dühöngő hóvihart, szinte tapintani vélte egész Banont. Lelki szemei előtt ezer kagylót vettek fel, és ezer gyilkos hallgatózott lélegzet-visszafojtva minden vonal végén.

– A falaknak is füle van? – kérdezte Brédes.

– Ha csak a falaknak lenne! Várjál! Ne mozdulj ki otthonról! Egyáltalán, otthon vagy?

– A könyvtárszobában üldögélek a kellemes melegben.

– Jó. Zárkózz be. Várjál meg! Máris indulok.

– Idejössz? Ilyen időben?

– Van hóláncom. Ne izgulj! Odamegyek.

Letette a kagylót.

– Előbb egye meg ezt a kis levest – mondta Rosemonde.

– Lehetetlen!

– De hát sóskakrémlevest csináltam reszelt szarvasgombával!

– Drága Rosemonde! Sajnos, ilyen a zсарu élete. Nincs egy perc nyugalom.

Jól a fejébe nyomta a kalapját, egész a szeméig felhúzta a sálját, mint egy berber harcos, végig begombolta nehéz télikabátját, és már kint is volt az utcán. A szél úgy átfújta, mintha meztelen volna. Almazöld Simcája ott lapult a megtépázott platánok alatt. A hatalmas, tank-szerű Mercedes viszont eltűnt. Vajon hová mehetett Claire kisasszony ebben az időben? Csak nem a gyilkost keresi?

Koromsötét volt. Az Aire felől sugárban ömlött a szél, és hógejzireket lövellt fölfelé, ami a helybeliek számára csalhatatlanul jelzi, hogy hamarosan teljes erejükből dühöngeni fognak az elemek. Laviolette beült a kocsiba. „Kellett volna sodorni egy cigit, amikor még lehetett – gondolta. – Mikor még nem tudtad! Mert most aztán nincs mese...”

Lefelé hajtott Dauban felé; a hó nagy puha mancsait rányomta a szélvédő üvegre. Laviolette az alapelveket latolgatta magában: „Minden tanúvallomást a lehető

legrövidebb időn belül fel kell venni. Ha mód van rá, ott a helyszínen, amikor még frissek a tanúskodó személyt ért benyomások...”

A vihar végigszáguldozott a völgyeken, föl a revest-des-brousses-i dombok felé. Hatalmas hullámként söpört végig Daubanon, és a gordes-i gesztenyések bömbölése közepette sisteregve csapódott neki a Vachéres-t körülölelő hegyeknek. A sűrű, fekete felhőket a Skandináv-félsziget fölötti ciklonból hajtotta ide, s tépte ronggyá a szél. A hirtelen támadt rések közt néha felbukkant a Göncölszekér a Lure tetején, és egy-egy pillanatra felvillant az Orion öve is. Aztán megint mindent elnyelt a sötétség, és a hófelhők a föld felszínén gomolyogtak tovább.

Zümmögött a nyolc henger, baljósan csörömpöltek a láncok. Az elővigyázatosság azonban nem ártott: hólánc nélkül aligha jutott volna át a Saint-Laurent előtti eljegesedett útszakaszon. A főfelügyelő fejében sötét gondolatok kergetőztek.

„A gyilkos ugyanakkor tudta meg, hogy megtalálták a holttestet, mint én és egész Bánon. Tudja, hogy mi derült ki a boncolásnál... Azóta azon gondolkodik, milyen apróság vagy kinek a tanúvallomása vezet a nyomára bennünket. Legalább olyan okos, mint Brédes vagy én. Lehet, hogy Brédes hibás elméletet állított fel, de az is lehet, hogy rájött valamire. Nekem halvány fogalmam sincs róla, a gyilkos viszont *tudja*, fenyegető-e rá nézve Brédes elmélete vagy sem. Még ha nem szerzett is tudomást Brédes hívásáról, egy teljes nap alatt könnyen eszébe juthatott, hogy Brédes valószínűleg telefonálni fog nekem. Következésképpen... „

Laviolette megpillantotta Brédes házvezetőnőjének a házat: a fényei ott pislákolnak túl a halastón, a völgyben, alig háromszáz méternyire. Ráfordult a földútra, és elhaladt négy hatalmas cédrusfa előtt. A fák trapéz alakú koronája dagadó vitorlaként feszült neki a részegen bömbölő szélnek.

A Simca reflektorai fényében felbukkant a kopott pázsit és

néhány rozsdás kerti szék: tíz éve, az öreg márki halála óta, senki sem üldögélt rajtuk.

Brédes szerencsére kivilágította az udvarház hosszú, fedett verandáját. A fékeveszetten száguldozó hó szellemfátylai széthasadoztak a cserépdíszeken.

Laviolette megállt a verandára vezető íves lépcsőfeljáró előtt. Kiszállt. Megindult fölfelé. Hirtelen minden sötétbe borult.

– A rohadt életbe!

Az orra hegyéig se látott, a Simca macskaszeme is eltűnt, a távoli parasztház pislákoló fényeit pedig elnyelte egy felhő. A kocsija alig hat méterre volt tőle, de nem mert visszamenni, félt, hogy hasra vágódik valamiben.

– Brédes! – kiabálta torkaszakadtából. – Villanyt!

Válaszképpen csak a szélviharral dacoló cédrusfák zúgtak.

– Brédes!

Nem kapott választ, belémarkolt a félelem. Sajnálta, hogy egyedül jött. Egy idegen autó még friss szaga lebegett a levegőben. Laviolette előrenyújtotta a kezét, tapogatózva keresgélte a kocsiját. Ha elmegy mellette, bolyonghat fel-alá az éjszakában, a felismerhetetlen pusztasággá változott, nemrég még barátságos vidéken.

Ott van minden a kesztyűtartóban: az öngyújtó, a dohányosszelence, meg egy öreg zseblámpa, ami Isten segedelmével még működik talán. Megtalálta a Simcát: bevverte térdét a lökhárítójába.

– Te dög! – nyögte.

Meggyújtotta a belső világítást, megtalálta az elemlámpát, felkapcsolta.

A gyengécske, sárgás fény csak két lépcsőfokot világított meg Laviolette lába előtt.

– Brédes!

A hosszú veranda ajtaja tárva-nyitva volt, a hó nagy pelyhekben gomolygott befelé. A huzat szétfújta a kandalló

füstjét, de valami más szag is terjengett a szobában.

– Brédes!

Bedöglött az elemlámpa. De balra, abból a helyiségből, ahol a múltkor ebédeltek, s melynek ajtaja szintén nyitva volt, halvány fény derengett. Laviolette átment az ebédlőbe. A kandallóban még pislákolott egy kevés parázs a hamu alatt.

A fény azonban nem onnan jött, hanem a könyvtár-szobából, melynek alacsony ajtaja szintén nyitva volt. Oda akart rohanni, de egy padba botlott. A térdéhez kapott, „a kurva istenit!”, kiáltotta, s már ott is volt a lobogó tűz előtt. Meglátta a barátját: az írópolc lábánál hason feküdt a földön. Hadonászott, valami fogózkodót keresett. És furcsa bugyborékoló hang jött felőle, mint mikor kitöltenek egy üveget.

Gyorsan hanyatt fordította. Lidérces látvány: a tűz fényében felvörösölt előtte az átvágott nyaki verőér. Brédes szeme nyitva volt. Laviolette egy szempillantás alatt kitapintotta az eret. Kinyújtott hüvelykujjával megleste a lyukat – harminc éve nem tette meg ezt a mozdulatot mélyen belenyomta, eldugaszolta. A szabad kezével barátja tarkója alá nyúlt, és tartotta a fejét.

Miközben ezeket a precíz mozdulatokat végezte, zizegő hangot hallott maga mögött, mintha egy hulló tekergőzne. Valaki ott settenkedett, leskelődött. Hirtelen, a kandallóban halódó tűz fel-felvillanó fényében sötét árny rajzolódott elé az alacsony ajtókeretben, Közeledett a folyosón.

Alaktalan tömeg volt, se nyaka, se válla, se feje; derékig csipkés fekete háló borította, mely özvegyi kendőre emlékeztetett. Laviolette felemelte a fejét, tudta, hogy tekintete találkozik az elfátyolozott arcú gyilkos tekintetével. Különös léptek zaja hangzott fel a folyosón. Táncoló lépteké, melyek a sötétségnek fittyet hányva sebesen távolodtak.

Laviolette hamar belátta, mennyire tehetetlen. Ha kihúzza hüvelykujját a fejverőérből, a barátja megmaradt négy és fél liter vére két perc alatt, százhusz szívdobbanás alatt elfolyik.

Odakint egy-egy pillanatra elállt a szél, és Laviolette hallotta, amint hörögve, nagy nehezen beindul egy autó motorja. Aztán ügyetlen manőverezés hallatszott, majd távolodó pöfögés. Harminc másodperc, negyven... A lángok fényében jól látta, hogy ugrál előre a másodpercmutató a karóráján.

– Hallod, mit mondok? – kérdezte.

Egyenesen a barátja homályosuló szemébe nézett. Brédes pislogott.

– Ki volt az? – kérdezte Laviolette. – Te tudod, ki volt az! Jelezzél, ahogy tudsz! Pislogj ábécé szerint!

Nagyon lassan kezdte.

Ekkor Laviolette hirtelen ráeszmélt, hogy nyilván megszakadt az agy vérellátása, hogy az átvágott főútóér melletti erek és kapillárisok nem tudták ilyen gyorsan pótolni a vérvesztésüket. Hatvan másodperc. Így, kezében a súlyos testtel, sehogy sem tud elvergődni a telefonhoz. Kutyaszorítóba került, moccanni sem bír, helyzete éppoly kilátástalan itt, a barátságos kandalló mellett, mintha egy függőleges sziklafalon egyensúlyozva támogatna egy haldoklót, négyezer méter magasságban.

Számolta a pislantásokat. Az f betűnél Brédes elvesztette az eszméletét.

Laviolette húzni kezdte a földön a barátját, fél kézzel, mert a másikat nem vehette le az artériáról. Csúszva-mászva, centiméterről centiméterre haladt előre, fűjtatott, mint a foka. Minden araszért keményen megküzdött. Közben folyton bocsánatot kért a barátjától. A dolgozószoba bezárt ajtaja előtt csaknem elhagyta az ereje. A kilincs elérhetetlen magasságban volt a feje fölött. Fél kézzel tapogatózott. Végre megtalálta. És kezdődött megint a keserves kúszás a könyvtárszobából kiszűrődő elmosódó fényben. A telefon egy állványon csillogott, jó másfél méter magasságban. Nem érte fel, fel kellett egyenesednie, és fél kézzel fel kellett emelnie a barátját. Nehéz felöltője zavarta a mozgásban. S közben ott ugrált előtte

a másodpercmutató. Térdét az ernyedten csüngő Brédes hóna alá nyomta. Levette a kagylót. Úgy tárcsázott, mint a vakok, számolta a lyukakat. Reszkető kézzel felhívta a csendőrséget.

Mire Viaud és három embere hatalmas elemlámpákkal felfegyverkezve kiugrált a furgonból, Laviolette-nek alig maradt annyi ereje, hogy odakiáltsa nekik:

– Erre!

Mikor megtalálták, riadt tekintettel kuporgott a barátja mellett, hüvelykujjával még mindig az ütőerét szorította. Nyitott szájjal, zihálva kapkodta a levegőt, mint egy szélütött aggastyán.

Viaud Brédes fölé hajolt.

– Meghalt – mondta.

Ránézett Laviolette-re, aki továbbra is görcsösen a karotiszba szorította a hüvelykujját.

– Lehetetlen – motyogta nagy sokára. – Én mindent megtettem. Mindent! Ennél többet nem lehetett tenni.

Viharvert arcán hatalmas könnyecseppek csorogtak végig-

Viaud szelíden karon fogta, és elvonta Brédes-től. Olyan zaj hallatszott, mint mikor kinyitnak egy vízcsapot.

Laviolette kezét vastagon borította a rászáradt vér.

– Emlékszik arra a könyvre, ami az írópolcon volt, és amit maga el akart égetni? Emlékszik arra az istentelen könyvre? Mi volt a címe?

A házvezetőnő komoran farkasszemet nézett Laviolette-tel. Vaskos védőbástya gyanánt ott állt mellette a lánya. Ő hallgatta ki véletlenül a két orvos beszélgetését a kórházban. A férj, akárcsak az összes helybeli paraszt, kint volt a földeken, szarvasgombázott.

– Én megmondtam! – mondta a házvezetőnő. Megmondtam, hogy tűzre kell vetni. De ő csak nevetett, Isten bocsásson meg neki!

Érezni lehetett a hangján, hogy úgy szerette Brédes-et, mintha a saját fia volna.

– Mama! – nógatta szelíden a lánya. – Nem érnek rá az urak. Mondd meg nekik a könyv címét!

– *A Nagy Albert* – suttogta az asszony.

Laviolette elgondolkozott: valamire emlékezteti ez a cím. Igen... Megvan. Nagy Albert, tizenkettedik századi alkimista. Az ő nevét használták cégérnek Európa majd minden országában boszorkányreceptek terjesztésére. Mi lehet abban a könyvben? Kinél van? Honnan lehetne előbányászni egy másik példányt, vagy bármit, ami nyomra vezetne?

Viaud és a két csendőr felállt. Becsukták a dossziét, ahová feljegyezték a házvezetőnő vallomását. Sem ő, sem a férje, sem a lánya nem láttak, nem hallottak semmit. A kutyák nem ugattak. Igaz, a házuk jó háromszáz méterre van az udvarháztól.

A helyszínelők és a két felügyelő tűvé tették az egész házat; hátha előkerül a könyv vagy valami más bűnjel.

Laviolette nehezen szánta rá magát, hogy a könyv felkutatására mozgásba hozza a hatalmas rendőri-bűnügyi apparátust. Meg aztán... Mi a biztosíték rá, hogy tényleg a megfelelő könyvet találják meg? Hogy győzze meg a kételkedők seregét, akik nem akarják lejártni magukat? Boszorkány-kézikönyv ! Piha! Végigböngészni a Nemzeti Könyvtárt, a Mazarine-t... Franciahon és Navarra valamennyi nagy könyvgyűjteményét, átnyálazni a sokszor hiányos katalógusokat... Mindegy! Bele kell vágni. Átnyújtotta Viaudnak a szöveget, hogy küldje el minden illetékes rendőri és csendőri szervnek.

Még onnan a parasztházból telefonált a felsőbbségnek, és elmagyarázta, miért van szükség a könyv felkutatására. Ez a vékony szálcaska volt az egyetlen nyom, amelyen elindulhattak, meg a két tűzoltó meglehetősen zavaros nyilatkozata, hogy egy hólánccal felszerelt kocsit láttak előző

éjjel Bánon főterén.

Kilépett a friss hajnali levegőre, és torkon ragadta a fájdalom: meghalt a barátja! Cigarettapapírt vett elő; összegyúrte, eldobta.

– A kurva életbe, ezt a hülyeséget! – szitkozódott. –Mennyi mindenen keresztülment! Hányszor kockáztatta az életét. És végül itt gyilkolják meg, a világ legnyugodalmasabb pontján. Miért nem vigyáztam jobban?

Megpróbálta felidézni az utolsó találkozásukat. Gondolatban végigpergette az egész beszélgetést a könyvről; hogyan találták meg, hogy tűnt el. Az egész beszélgetést... Nagyon nehéz pontosan visszaemlékezni egy ebéd utáni ide-oda csapongó, baráti csevelyre, amikor az ember kényelmesen hátradőlve jóféle konyakot iddogált.

Visszatartotta Viaud-t, aki már indult, hogy szétküldje Laviolette utasításait.

– Várjon! – kiáltotta a főfelügyelő. – Bocsásson meg, össze kell szednem a gondolataimat. Mégpedig fennhangon, mint a nép egyszerű fiainak. Stendhal írt valahol valami hasonlót... Várjon! Azt mondta... a Fabre apóról beszélt, akit mindketten jó ismertünk gyerekkorunkban... Az apja, mármint Brédes apja, annak az írópolcnak a fiókjában találta a könyvet, amit ettől a Fabre-tól vett... Várjon csak! Harmincban... Igen, azt mondta, harmincban... – Megmarkolta a főtörzsőrmester kabát-ujját. – Megvan! Ez az! „Van még egy példányom!” Ezt válaszolta Fabre apó Brédes apjának, mikor az vissza akarta adni neki a könyvet. Van még egy példányom. Van még egy példányom!

– Negyvenöt év telt el azóta! – mondta Viaud döbbsen.

– Negyvenöt év – ismételte meg Laviolette. – Mit számít egy könyvnek negyvenöt év! Csak az emberek cserélődnek folyton. El sem tudja képzelni, mennyi minden változatlan marad negyvenöt év alatt! Vigyen Manosque-ba, főtörzsőrmester úr! A furgonnal...

– De hiszen úgy kivan, mint a liba, főfelügyelő úr! Ha nem tisztelném magát...

– Ne tiszteljen! Én egy szenilis barom vagyok! Hagytam, hogy megöljék a barátomat! Vigyen el önként Manosque-ba, vagy parancsba adom. Majd alszom a kocsiiban a hordágyon. Fogja! Itt van a dohányosszelencém. Meg a rizspapír. Tud cigarettát sodorni?

Viaud elmosolyodott.

– A csendőrségnél sok mindent megtanul az ember.

– Akkor sodorjon nekem egy cigarettát! Nincs hozzá erőm... Az utolsó simítást, a nyálazást majd megcsinálom.

Elnyúlt a hordágyon, kettőt szívott a cigarettából. Viaud, az az irgalmas lélek, kivette a szájából, mielőtt még a nyakkendőjére esne. Laviolette még félálomban is egyre azt hajtogatta:

– Haladéktalanul! Hala...

Többször elakadtak a hókotrók miatt, így aztán csak tíz óra tájban értek Manosque-ba. Olyan zsúfolt és forgalmas volt a város, és olyan anarchia uralkodott a szűk utcákon, hogy elakadtak a furgonnal.

Felébresztették a nyitott szájjal alvó Laviolette-et, aki olyan hangokat adott ki magából, mint mikor kést köszörülnek. Rögtön magához tért. Kiszálltak, és a főfelügyelő irányításával gyalogszerrel mentek tovább a Danton utcán. Laviolette egyszer csak diadalmas arccal megállt egy nyúlketrecre emlékeztető piros téglás viskó előtt, amelynek alul olyan cafatos volt a fala, mint egy koldusnő szoknyája.

– Ugye, megmondtam! Hát ennyi negyvenöt év! Itt nyaraltam a nagyanyámmal, és megismerkedtem egy imádnivalóan koraérett tízéves kislánnyal, aki mindent bedobott, hogy felállítsa a fütyülömet! Szegényke! Hétéves voltam! Itt történt. Itt, ebben a viskóban. Egy nagy kövön, az is biztos megvan még. Ő leült a kőre, engem meg odaállított maga elé. És nézzék meg az ajtót! Ugyanolyan: egy fikarcnyit

sem változott. Már akkor is ilyen korhadt volt. A fal meg ugyanilyen repedezett: emlékszem arra a karnyi hasadásra is! Negyvenöt év! Hát ilyen rövid idő negyvenöt év.

Am egy apátság egész más, mint egy nyúlketrec...

Egyszer egy polgármester arra lett figyelmes, hogy egy széplelkű esztéta ámulattal nézi a négysoros cserépdíszítést a kolostor épületén, melyet Fabre apó fél évszázadig lomtárnak használt. A polgármesterek már csak olyanok, hogy nem bírják elviselni, ha valaki olyasmit csinál, amihez ők nem értenek. Emez különösen megorrolt erre az építészeti műremekre. Rajta tartotta a szemét, és megfogadta magában, hogy az első adandó alkalommal...

Laviolette elbizonytalanodva pillantgatott körbe az autóktól hemzsegő mozaik mintás térségen: hasztalan kereste gyerekkori emlékeit.

Odament egy bácsikához, aki egy pádon üldögélt és botjával szövevényes mintákat rajzolt a porba.

– Ugye, volt itt valaha egy kolostor?

– Hát persze! Még maradt is belőle egy darab. Sárgára vakolt, magas, egyenetlen falra mutatott a botjával. Az maradt meg... És ez a fa.

Laviolette megfordult. Nem mertek hozzányúlni a nagy platánfához, mely vastkos, göcsörtös ágaival a tetők fölé hajolt. De a csipkedíszítéses kolostort, a hatalmas falak árnyékában meghúzódó sok évszázados kis épületeket és szobrokat kíméletlenül lerombolták, és törmelékük felhasználásával létrehozták ezt a szavazatszerző csinos parkolót. A vandál mészárlás emlékére szép neo-provanszál boltívet emeltek: vadonatúj cserepek borították, és egy kovácsoltvas lámpás lógott róla.

– Ismerte Fabre apót? – kérdezte Laviolette.

– Már hogyan ismertem volna! Még él neki a nénje.

– Micsoda? A nénje?

– Úgy bizony! Megboldogult édesanyám tejtesvére volt. A

százkettedik évét tapossa. Meghagytak neki egy darabot a kolostorból, anélkül belepusztult volna a bánatba. Ott van ni! Az az alacsony ajtó. Ott, a boltív mellett. A cseléd majd beengedi magukat. Csak erősen kopogtassanak.

– Nem megmondtam! – kiáltott oda Laviolette a csendőröknek. – Negyvenöt év az semmi!

Néhány bevásárlószatyros asszony megállt, és kíváncsian szemlélte a csendőrsereget.

A nemesen egyszerű tömör kaput már régóta nem lehetett becsukni. Ahogy háromszor ráverték a hatalmas kopogatóval, tompán felmorajlottak a vaskos falak. Elindultak fölfelé a lépcsőn. Hajdanán legalább ötven szoba és vagy kétszáz méter hosszú üvegezett folyosó volt az épületben. A háromnegyed részét amputálták.

Valaki teli torokból kiabált, hogy kerüljenek beljebb és menjenek fel. Lenyűgöző arc bukkant fel a mellvéd fölött: mély árkok szabdalták, és a szeme körül az orr-cimpájáig szomorú karikák feketéltek.

– Jöjjenek fel, uraim! Jöjjenek csak! – ismételte a fej, amelyhez nem látszott törzs tartozni. – Ne féljenek! Én vagyok a házvezetőnő.

Úgy látszik, tisztában volt vele, milyen hatást szokott gyakorolni az emberekre, de most valósággal el volt ragadtatva, hogy váratlanul ennyi vendége érkezik: három szép szál csendőr, libasorban, utánuk pedig egy felöltös, gyapjúsálás tömzsi úriember.

Egy kis ajtóhoz vezette őket, mely szerényen megbújt a folyosó végén a másfél méter vastag hófehér falban.

A két magasabbik csendőrnek le kellett hajolnia, nehogy beleverjék a fejüket az oromdíszbe.

Fűszeres illatú konyhába jutottak. A százkét éves öregasszony egy egyszerű székén ült, és egy viaszosvászonnal letakart, kerek asztalra könyökölt. Olyan volt a bőre, mint a megsárgult elefántcsont. A romboló idő végre kedvére

kitombolhatta magát; erre általában – az emberélet sajnálatos rövidsége miatt – csak ritkán van alkalma.

Gerince olyan görbe volt, akár a püspök pásztorbotja, de a szeme élénken járt ide-oda. Teljesen kopasz volt, szőrtelen, csak vékonyka konya bajusz fityegett beesett szája két sarkában.

„Még szerencse, hogy szörnyet nem halt ijedtében – gondolta Laviolette. – Egyszerre négyen beállítanak hozzá! Ráadásul három csendőr meg egy civil: akár egy házkutatás.”

– Kerüljenek beljebb, uraim! Kerüljenek beljebb! Már vagy tizenöt éve nem tettem ki a lábamat innen, de mindenről tudok. Mindenről!

– Nem süket? – súgta Laviolette a sokat szenvedett vénlány fülébe, aki minden belészorult kedvességét a katedrálisra pazarolta.

– Tessék?

– Már miért volnék süket? – csattant fel az évszázados hölgy.

Mintha egy szépen szóló, de kicsit elhasznált zenélődobozból jött volna a hangja.

– Asszonyom – mondta Laviolette –, egy réges-régi dologról szeretnék beszélgetni önnel...

A könyvek a padláson dohosodtak. Ide szórták őket, amikor Fabre apó könyvtárát is kilakoltatták. Minden tele volt velük: öreg utazóládák, dagasztóteknők, szőlősdézsák, sőt egy furcsa, földetlen fekete koporsó is, melynek hat fogantyúját kétfejű sasok díszítették.

A tetőtérben még érződött az ősi kolostor levegője, s a modern város zsibongása elhalkult, háttérbe szorult itt, a négyszáz éves gerendák között, melyekbe elpusztíthatatlanul beleivódott a selyemruhás apácák illata.

A csendőrök kiborogatták a ládákat, kutattak, felfelkiáltottak, ha valami érdekes akadt a kezükbe.

– Ne élvezkedjenek! – mondta Viaud, aki maga is kutatott egy sarokban. – *A Nagy Albert-t* keressék! És ne felejtsek, mit mondott az öregasszony: nem nagy könyv, és nincs rajta semmi különös.

Már besötétedett, és elcsitult a város zaja, mire megtalálták. Viaud akadt rá: vékony, barna, szutykos könyvecske volt; egy hasas komódból került elő, vagy kétezer, rózsaszín és kék selyemszalaggal átkötött szerelmeslevél alól. A levelekből a halál hideg lehelete áradt, erősebben, mint egy pusztuló temetőből. Fabre apó alájuk rejtette a könyvet, és otffelejtette.

A három csendőr és Laviolette a könyv fölé hajolt. Koromszaga volt, mert élete szebbik felét a kandallón töltötte, az óra és az illatos szelence közt.

Laviolette felsóhajtott, és zsebre tette a könyvet. Viaud annak rendje és módja szerint kitöltött egy átvételi elismervényt az öregasszonynak.

Visszamentek a furgonhoz. Laviolette végignyúlt a hordágyon, és nyomban elaludt. De még álmában is szorongatta a könyvet.

Sűrű, sötét éjszaka volt. A banoni csendőrörsön minden lámpa égett. Négy csendőr, valamint a Laviolette segítségére rendelt Guyot és Leprince felügyelő hajolt a postázóhelyiség nagy, kerek asztalára kiterített térkép fölé.

– Micsoda nagyszerű látvány! – lelkesedett Laviolette.

– Megható ez a szoros együttműködés a Nemzeti Csendőrség és a Bűnügyi Rendőrség között... Le kéne fényképezni magukat.

Mindenki a belépők felé fordult.

– Főtörzsőrmester úr! mondta az őrmester. Azt hiszem, rájöttünk valamire. Nem ütközött torlaszba ma reggel?'

– De igen, de hát...

– A Kapitány alatt, igaz? A Ramade északi lejtőjén Vachéres előtt...

– Vachéres alatt – mondta Viaud , – úgy van.

– Tegnap este kilenc óra óta ott az a torlasz. Egy tojásfelvásárlótól tudjuk, aki nem tudott átjutni rajta.

– Aha – mondta Viaud. Levette a sapkáját, és leült. Láta, hogy az őrmester zavarba jött a közönyétől. Ezek szerint a gyilkos nem jöhetett Vachéres-en túlról, igaz? Nem valami falrengető információ.

– Várjon csak, parancsnok úr! Épp ezt a dolgot tisztáztuk, mikor megérkeztek. Nézze meg, legyen szíves...

Viaud odament az asztalhoz. Az őrmester egy vonalzóval mutogatta a térkép különböző pontjait.

– Minden tanúvallomás egybevág, és megfelel az Útfelügyelőség útvonaljegyzékének is, amit szintén átvizsgáltunk. Tegnap este, egy órával a büntett elkövetése előtt minden út, ami a Brédes-kastélyba vezetett, járhatatlan volt a hótorlaszok miatt, csak a Banon-Vachéres út volt szabad.

– Viaud közbe akart szólni, de az őrmester nem hagyta. – És Bánon körül is járhatatlan volt minden út! Nézze meg! Keresztet tettünk mindenhová, ahol hótorlasz volt: az N-440-esen, északon, a brioux-i hajtúkanyarban; az N 550-esen, délen, a Kacsászatóknál; a Biscarle dűlőútján; a D-5-ösön, a Gardon szőlőhegyénél; a D-51-esen és a D-201-esen, a Riaille-nál; a D-12-esen, Grand-Valerne-nál, a szeszgyár alatt. Ez azt jelenti, hogy Banont és a büntett színhelyét teljesen körülzárták a hóakadályok. Tehát – fejezte be diadalmasan – a gyilkos csak Banonból mehetett óda!

– Hacsak – mondta Laviolette –, hacsak nem bújta el a birtokon, a cédrusfák alatt, még mielőtt kialakultak volna a hótorlaszok.

– Ez esetben – folytatta élénken az őrmester – akkor akadt volna el, amikor elmenekült a tetthelyről. Nem kockáztathatta meg, hogy ott töltsse az éjszakát, és reggel ott találják! Tehát nyilván visszament Banonba. Utána fogunk járni, nem éjszakázott-e idegen itt, Banonban, a hófúvások miatt. Valaki

csak látta! Akár tegnap este, akár ma hajnalban!

– Eddig is többé-kevésbé nyilvánvaló volt, hogy a gyilkos banoni – mindta Viaud. – Nagyon helyesen érvel, de nemigen jutottunk előre...

– Várjon! – mondta Guyot felügyelő. – Szépen összeáll a kép. Ma reggel a cédrusfák alatt meg volt fagyva a föld, tegnap este viszont még nem, és a kerekék jól látható nyomokat hagytak. Ilyenformán ideális körülmények között foghattunk neki a vizsgálatnak. Megállapítottuk, hogy a kerékre hólánc volt szerelve. A vezető ide-oda manőverezett, talán azért, hogy eltüntesse a nyomokat. Nem is sejtette, hogy csak megkönnyíti a dolgunkat. Mert lám, mint ahogy az urak felhívták rá a figyelmemet – a csendőrökre mutatott –, igen könnyen megállapítható a kerekék kerülete, csak meg kell mérni, milyen messze vannak egymástól a láncot tartó csapszeg nyomai. Világos?

– Világos – mondta Laviolette, akinek már kezdett derengeni valami.

– Tehát! Megmértük a távolságot a két csapszegnyom között. Kiszámítottuk a kerék kerületét. Ezután lemértük, milyen messze van egymástól a két első kerék, a két hátsó kerék, és végül, bár ez már nehezebben ment, milyen messze van egymástól az első és a hátsó tengely.

A harmincon aluli csendőr őrmester ifjonti hévvel magához ragadta a szót:

– Azt is meg tudtuk mérni, hogy a két első és a két hátsó kerék milyen mélyen nyomódott bele a hóba, és a következő meggyőződésre jutottunk: a kérdéses gépkocsi egy régi típusú kis Renault 4-es.

– Mindebből az következik – vette vissza a szót a flegma nyomozó –, hogy mivel Banont és a büntett színhelyét teljesen körülzárták a hótorlaszok, a cédrusfák alatt talált nyomokat *kizárólag* egy olyan Renault hagyhatta ott, amelyik Banonban, vagy Bánon környéki tanyán vagy házban volt múlt éjjel, azaz

a december 21-ről 22-re virradó éjszakán. Lehet, hogy az utak szabaddá válása *után* eltávozott, de *előtte* az éjszakát itt töltötte.

– Bee és Biscarle tanúk nem voltak biztosak a dolgukban – mondta Viaud. – Emlékeznek? Azon az éjjelen, mikor a mélyhűtőbe rejtették a hippit, az egyikük szerint egy Volkswagen, a másikuk szerint egy kis Renault fordult meg a téren.

– És ez még nem minden – mondta Guyot. – Ezek az öreg tragacsok egyszer mind átmennek egy vandál szerelő kezén, aki túlhúzza az olajlevezető csavarját, amit csak kézzel volna szabad vissza tenni. Eredmény: csöpög az olaj. Ez a kocsi sem kivétel. A cédrusfák alatt, ahol parkolt, egészen parányi olajfoltot találtunk a földön.

– A helyszínelők megkapták a mintát? – kérdezte Laviolette.

– Reggel már el is vitték a laborba.

– Azt hittem, hogy mostanában mindenhol egyforma olajat használnak szólt közbe az egyik csendőr.

Guyot felügyelő elnézően mosolygott.

– Minden friss olaj egyforma – mondta. – De a laborban össze tudják majd hasonlítani a minta használati fokát a nyomozás során kiválasztandó R 4-esek olajáéval.

Viaud csendőrparancsnok nagyot sóhajtott.

– Nos, a feladat világos: összeírni minden banoni és környékbeli R4-est, házkutatási engedélyt kérni minden tulajdonoshoz. Ellenőrizni, mivel töltötték az idejüket...

– Olajmintát venni minden Renault-ból. Maga szerint tényleg sok ilyen öreg tragacs futkos még Banonban?

– Jó néhány – mondta Viaud. Részben takarékoságból tartják őket, részben hogy fitogtassák, milyen remekül tudnak vezetni, és hogy húsz évig is elfurikáznak ugyanazzal a tragaccsal. Vannak, akik így próbálják leplezni a vagyoni helyzetüket az adóhatóság előtt, mások meg az asszonynak hagyják a szebbik kocsit.

– Vagy egy tucat – mondta az őrmester.

– Ne tápláljunk vérmes reményeket mondta Laviolette. Lehet, hogy a tulajdonos kölcsönadta a kocsiját. Lehet, hogy ellopták tőle az éjszaka, reggel meg vissza vitték neki. Ami az olajvizsgálatot illeti... Szinte hallom, milyen beszédet kanyarít e tárgyban egy ügyes védő a bíróságon...

– Miért nem ül le, főfelügyelő úr? – kérdezte az őrmester.

– Ne haragudjanak – felelte Laviolette , – de ha leülök, rögtön elalszom...

Közben két csendőr már ment is a telexszobába, hogy kikerestessék a központi nyilvántartóból a banoni R-4-esek forgalmi lapját.

– Nem – mondta Laviolette , – higgyék el, uraim, az igazság itt van, ebben ni! – Meglobogtatta a koromszagú, barna könyvecskét.

– Hazavitetem – mondta Viaud.

– Viccel? Százötven méter...

Kiment. A csendőrök és a felügyelők némán néztek utána. Mikor már egész biztos, volt, hogy Laviolette nem hallja, valamennyien nagyot sóhajtottak. Egyikük sem volt még harmincöt éves.

– Maguk szerint mennyit aludt az utóbbi három nap alatt? – kérdezte Viaud.

– Nem tudom... Talán öt-hat órát...

– Meg kétszer félórát a furgonban. Le merem fogadni...

– Felesleges – mondta Guyot. – Tudják, mi a jelszava? „Ne vesztegesd az időt, és ne hagyd kihűlni a nyomot!” Úgy bele tud merülni egy-egy ügybe, hogy aztán úgy kell kiráncigálni belőle, mint kullancsot a kutya bőréből. És most ráadásul egy barátját ölték meg!

– De jó lenne lekörözni! – mondta Viaud.

Bement a telexszobába. Nem mondta, hogy ő sem aludt sokat az előző három napban, legfeljebb egy órával többet, mint Laviolette.

Laviolette fától fáig vonszolta magát, és úgy tántorgott, hogy ha egy idegen járór arra járt volna, alighanem részeg csavargónak nézi és letartóztatja. Szeme előtt szellem-Renault-k táncoltak, keringtek a téren, nem tudták, merre kell hazamenniük, és baljósan csörömpöltek a láncukkal: „Takataka... Takataka...”

Rosemonde az asztalra könyökölve várta.

– Húha! Maga aztán remekül néz ki!

– Elmentek?

– Kicsodák?

– A kártyázok.

– Hát persze, már tizenegy óra. És nézze csak! Megint esik a hó.

– Én is mindjárt elesek – mondta Laviolette. Kár, szívesen elbeszélgettem volna az urakkal.

Rosemonde vállat vont.

– Még hogy szívesen elbeszélgetett volna! Ha nem segíték, még a lépcsőn sem bír felmenni.

– Rosemonde, édes lelkem! Nem, nem tréfából mondom... Még soha sehova nem mentem haza ilyen örömmel... Mert maga vár engem...

– Csak nem azt akarja mondani...

– Nem – rázta meg a fejét a férfi –, minden hátsó gondolat nélkül. De tudom, hogy maga megérti... Megölték a barátomat. Hallotta, hogy megölték a barátomat?

– Hallottam, hogy megint megöltek valakit.

– Segítsen nekem, Rosemonde! Még dolgoznom kell ma este.

– Üljön le. Csinálok magának egy jó erős kávé.

– Az jó lesz. De nem ülök le, mert menten elalszom.

Odament a kandallóhoz, rákönyökölt, maga elé húzta a lámpát, kinyitotta a könyvet, és elkezdte lapozgatni. Alig állt a lábán. Rosemonde feszülten leste, mikor kell elkapni. A könyv

egyre erősebb koromszagot árasztott; kandallóban elhamvadt rongyok és mindenféle más tárgyak szagát, melyeknek emlékét hétpecsétetes titokként őrzik a családi sírboltok. Laviolette azonban nem zavartatta magát: valahányszor lapozott, megnyalta a hüvelykujját. Szinte érezte a viperaszósz ízét, amit citromfűmártásnak álcáztak hajdanán a leleményes boszorkák. Rosemonde hátrébb húzódott.

Laviolette egyszer csak hatalmasat sóhajtott, összerázkódott. Fáradt arca kisimult, szeme tágra nyílt a döbbenettől. Becsukta a könyvet, és csak annyit mondott:

– Megvan, Rosemonde!

Odament a telefonhoz. Elővette a noteszát, megnézett egy számot. Tárcsázott.

– Halló! Üdv, öreg harcos! Igen, én vagyok, és ilyenkor, és otthon hívlak. A tévé előtt ülsz, mi?... Ne haragudj, csak vicceltem. Az a helyzet, hogy házkutatási engedélyekre van szükségem. Én itt nem tudok szerezni, te viszont igen. Ébreszd csak fel a bíró urat! Digne nyugis hely, majd elalszik a bíró úr. Rohamkocsival küldd. Igen: minél hamarabb. Hogy hány házkutatási parancsra van szükségem? Várj egy kicsit! – Befogta a kagylót. Rosemonde, hány szarvasgomba-termelő van Banonban?

Az asszony széttárta a kezét.

– Harminc? Negyven? Nem tudom.

– Ötvenre – mondta Laviolette a telefonba. – Dehogyan! Majd eldőlök a fáradtságtól! Semmi kedvem hülyéskedni! És megkérnélek még egy szívességre. Nekem kellene telefonálnom, de nincs rá erőm. Nagyon kérlek, telefonálj a bűnügyi osztályra. Mondd meg nekik, hogy legyenek itt holnap kora reggel. Öten vagy hatan, ha lehet. Tudom, tudom, öregem, hogy holnapután karácsony, és hogy mindenki szabadságon van. Én a barátomnál töltöttem volna a szentestét. Meggyilkolták... Igen. Jó, jó... És kösz a segítséget.

Letette a kagylót, és zsebre vágta a könyvet.

- Ne kísérem fel?
- Vigyázzon, Rosemonde! És ha azt mondom, hogy igen...
- Hát mondja!

Csendesen mosolyogva nézte Laviolette-et.

- És mit felelne?

– Hát mondta az asszony, ki tudja? Majd utána megmondom...

Laviolette nyolc órakor ébredt. Jól kialudta magát. A levegőben szavasgombailat terjengett, a lepedők levendulaszagúak voltak, ő maga Rosemonde-illatú. Havazott. Levette az éjjeliszekrényről a könyvet. Ismét elolvasta azt a részt. Újra elszörnyedt. Nem hitt a szemének.

– Két dolog biztos – gondolkodott fennhangon. – Először is örült, másodszor el van adósodva. Egy Renault-tulajdonos, akinek szarvasgombatelepei és adósságai vannak... Váld meg, szűkül a kör...

– Mit valljak meg? – kérdezte Rosemonde, aki frissen és üdén hozta a reggelit. – Kopogtam, de nem hallotta. – Reggel nyolctól este tizenegyig magázta. – Mindenki magára vár odalenn – mondta.

- Ki mindenki?

– Hát mindenki: egy küldönc Digne-ből, aki kávét vedel, aztán Viaud és a két felügyelő. Ott vannak az újságírók is. Hogy azok mi mindent kérdeznek!

– Felelj nekik! – mondta Laviolette. – Nehogy aztán tücsköt-bogarat összehordjanak! És küldd fel a fő-törzsör mestert, a két felügyelőt és a küldöncöt.

– Jaj! Majd elfelejtettem! Épp az imént érkezett három fiatalember: azt mondják, a „bűnügyiről”.

- Na, Rosemonde, kezdődik a tánc!

- Mindenkit felküldjek?

- Kivéve az újságírókat. Őket neked kell szórakoztatni.

Az egész társaság feldübörgött a lépcsőn. Zsúfolásig megtelt

Laviolette tágas szobája.

– Valóságos haditanács – dörzsölte Laviolette a kezét.

– Kicsit úgy festhettek, mint a Napkirály a halálos ágyán, de ne féljenek, csak időt akartam nyerni!

Aláírta az átvételi elismervényt a házkutatási engedélyekről.

Rosemonde székeket hozott a vendégeknek: szép, sárga-zöld fonott székeket, melyek hajdanán nélkülözhetetlen kellékei voltak a provánszi hálósobáknak, bár csak akkor ültek rájuk, ha halott körül virrasztottak.

A bűnügyi nyomozók alig bírtak nyugton maradni. Égtek a vágtyól, hogy minél előbb bíróság elé juttassák a gyilkost.

Ez a három annyira el voltelve magával, hogy Laviolette néha már azt kívánta, bárcsak felsülnének.

– Uraim! – mondta. – Szorul a hurok, de még nincs a kezünkben a gyilkos. És azt hiszem, nem lehetünk túlságosan büszkék magunkra: gondoljunk csak a hét holttestre! – Észrevette, hogy minden szem az éjjeliszekrény márványlapján heverő piszkos kis könyvre szegeződik. – Nem! – mondta. – Ne is reméeljék, hogy most elmesélem maguknak, mit találtam benne. Nem szeretném, ha nyíltan kiröhögnének.

– A gyilkos nyilván tudja, hogy önnél van a könyv – mondta fennhangon Guyot felügyelő. – Lehet, hogy megpróbálja megölni, csak hogy visszaszerezze. Kockázatos...

– Majd imádkozzanak érettem! – vágott a szavába Laviolette. – De elég a tréfából! Gondolom, maguk sem aludtak valami sokat. Nos? Ki kezdi?

Egymásra néztek.

– Itt a boncolási jegyzőkönyv az első hat áldozatról – mondta Guyot. – Felolvassam?

– Csak a lényegét mondja! Foglalja össze nagy vonalakban! A boncolási jegyzőkönyv általában igen fontos, de ez egyszer nem a leglényegesebb.

– Az öt áldozatnak valamilyen vágószerszámmal elmetszették a nyakát – mondta Guyot. – A gyilkos fegyver

nem borotva, nem kés, és nem is orvosi eszköz. Rabinovitch doktor az összefoglaló részben úgy vélekedik, hogy, idézem: „alkalmasint nagy bőrvágó dikics, amivel a cipő talpát szokták kiszabni a cipészek. Erős szerszám, igen jó minőségű acélból. Feltehetőleg régi. A penge vége sarlószerűen íves és kétélű.” Az áldozatokat a bokájuknál fogva felakasztották, és az utolsó cseppig kifolyatták a vérüket. Mind az öten ettek, hasist szívtak és törkölypálinkát ittak haláluk előtt.

– Öten?

– Igen. A hatodik áldozatot más módon ölték meg. Többször fejbe vágták valami kemény szerszámmal. Valószínűleg egy hosszú franciakulccsal. Ez nem szívtott hasist, és egy csepp alkohol sem volt benne.

– A neve?

– Jérémie Piochet.

Laviolette szeme előtt megjelent Claire hamvas-tiszta arca, a szeme, összeszorított szája, és az ügyésznő által annyira irigyelt skót kabát, mely oly szépen kiemelte teste domborulatait. Keresi a gyilkost. Megfogadta, hogy megöli...

Laviolette feszengett.

– Szeretném... mondta. De meggondolta magát. Folytassa, kérem!

– Nagyjából ez minden. Tekintettel a holttestek állapotára, többet nem is várhattunk... Elhalálkozásuk időpontja többé-kevésbé megfelel az eltűnésük idejének. Életük során sokat gyalogoltak. Mezítláb. A sarkukon természetellenesen megvastagodott a szaruréteg. A hasis ellenére jó erőben voltak.

– Elég vér maradt bennük, hogy meg lehessen vizsgálni?

Guyot belemélyedt a jegyzőkönyvbe, a végére lapozott.

– Három esetben igen... a legújabbaknál. Köztük van a mélyhűtőben talált hulla. A többi... Amilyen állapotban voltak!

...

A főörzsőrmester elővett egy noteszt a táskájából.

– Mi pedig mondta ez idáig kilenc Renault-tulajdonost

azonosítottunk Banonban és a környező tanyákon. Ketten minden gyanú fölött állnak. Az egyik a halott nagybátyja mellett virrasztott a Var megyei Varages-ban, hetedmagával. A másiknak Martéinál van kocsija, bakokon áll, generáljavításra vár. Ez a plébános...

– Jó. És a hét másik?

– Tessék, itt a hét másik. – Viaud felállt és átnyújtott egy listát. – Ami ezt a hetet illeti, a körülményekre való tekintettel jobbnak láttam felfüggeszteni a vizsgálatot, amíg nem konzultálok önnel.

Laviolette átnézte a listát, és komor pillantást vetett Viaudra.

– Azt hiszem, jól tette mondta.

– Mi pedig – mondta Guyot – , mármint Leprince és én, elmentünk Montsalier-ba, és kihallgattuk a hippiket.

– Hogyhogy kihallgatták őket? Talán válaszoltak?

Guyot és Leprince bűnbánó képet vágtak.

– Három lány volt és csak egy fiú – mondta Guyot. – Beöltöztünk hippinek, és vittünk néhány literrel... Feláldoztuk magunkat az ügy érdekében...

– Szegénykéim! Most biztos hullafáradtak...

– Nem olyan vészes. Ezek a német meg holland lányok hippi létükre se veszítették el a gyakorlati érzéküket. Jó puha, kényelmes hálózásuk van.

Laviolette az égre emelte a szemét. Hová lettek a régi szép idők, amikor a tanúkat a meggyőzés erejével, fenyegetőzéssel, olykor seggbe rúgással igyekeztek szóra bírni? Amikor úgy bírták jobb belátásra a makacskodókat, hogy a mennyek országával kecsegtették, vagy a poklok poklával rémítgették őket? Ma meg lefekszenek velük! Micsoda idők!

– Remélem, nem volt hiábavaló ez a hatalmas áldozat?

– Nem egészen. Reggeltájban adtunk nekik egy hasisos cigarettát, mert már három napja nem volt fűvük.

– Ez már túlzás! – fortyant fel Laviolette.

Guyot vállat vont. Ezeket a begyepesedett vidéki zsarukat tényleg ideje lenne továbbképzőbe küldeni. Odalökött az ágyra egy megkezdett dobozt; Laviolette finnyásan megszagolta. Kedve támadt, hogy sodorjon magának egy cigarettát.

– Ersatz – mondta Leprince. – Az egyik laboráns srác találta fel unalmában. Szárított iszalag és üröm. Undorító!

– De az volt a legszebb – folytatta Guyot –, hogy alig tíz perc múlva a hetedik mennyországban jártak, s részletesen el is mesélték, mit látnak.

– Nyakig voltak a nirvánában. Elárulták, hogy van egy hippiút, ami körbemegy az egész világon. Láthatatlan út. Csak a beavatottak ismerik. És sok-sok hasislelőhely szegélyezi. Az egyik itt, Banohban.

– Kicsoda? – kérdezte mohón Laviolette.

– Nem tudják – felelte Guyot. – Megesküdtek rá, hogy fogalmuk sincs róla. Pedig mi mindent bevetettünk, nem igaz, Leprince?

– De még mennyire! – bólintott Leprince nagy meggyőződéssel.

– Főtörzsörmester úr – mondta Laviolette –, maga szerint elképzelhető, hogy valaki indiai kendert termeljen a földjén, itt Banonban, és maga ne tudjon róla?

Viaud megrázta a fejét.

– Az indiai kendernek annyira jellegzetes a színe, hogy egyetlen tő is úgy virítana, mint vörös posztó a zöld rét közepén.

– Már megbocsásson, főtörzsörmester úr – mondta Guyot –, de két kábítószeres ügyre is található adat az aktáinkban: az egyik Var megyében, a másik Aude megyében. Hely kérdése az egész. Száz, százhusz tő, de nem egy csomóban, hanem ügyesen elosztva... száz hektáron... Például levendula közt vagy krumpliföldön egy elhagyott csőszkunyhó környékén a túskebokrok közt... Körülbelül olyan magas, mint a csalán... mint egy nagyobbfajta bürök...

– Csakhogy locsolni is kell – jegyezte meg Viaud.

– Ez igaz. De ha valaki traktorral megy, és hátul a pótkocsin van egy permetezőgép, csak éppen nem vegyszer, hanem víz van benne? Maga szerint gyanúsnak találja bárki is, hogy szépen végigjárja a földjeit?

– A két lány teljesen biztos volt a dologban – mondta Leprince. – De folyton azt ismételték: „Csak a beavatottak tudják. Mi nem... Mi még újak vagyunk.”

Laviolette néhány másodpercig némán töprengett, közben megsodorta aznapi első cigarettáját.

– Jó – mondta végül. – Tehát a következőt keressük: valakit, akinek a birtokán áthalad a láthatatlan hippíút; akinek elég sok földje van, hogy el tudjon rejteni rajta néhány száz tő indiai kenderet...

– Sajnos manapság olyan kevesen hajlandók földet művelni, hogy itt mindenkinek több mint háromszáz hektárja van – szólt közbe Viaud.

– A kérdéses egyén – folytatta Laviolette – egyszerre örült, okos és számító. Mint ahogy többé-kevésbé mindnyájan azok vagyunk. Úgyhogy ebből még nem áll össze a robotkép... de ezenkívül ő használja a listán szereplő Renault-k közül az egyiket. Szarvasgombatelepei vannak, és sok pénzre van szüksége...

– Miért van szüksége sok pénzre? – kérdezte Viaud.

– Ha én azt tudnám, akkor tudnám, ki a gyilkos. Valószínűleg alaposan el van adósodva a banknak...

– Mind el vannak adósodva – sóhajtott Viaud. – A bankszámlák átnézése semmit sem fog bizonyítani... De... Honnan tudja, hogy szarvasgombatelepei vannak?

Laviolette nem válaszolt egyenesen.

– Az a személy, akit keresünk, végül is a lehető legközönségesebb bünteteket követi el: nyereségvágyból gyilkol.

– És az összefüggéseket nem hajlandó elárulni nekünk...

– Csak mert nem szeretném, ha a képembe röhögnének – mondta Laviolette. És most, ha megengedik, lezuhanyozom, megborotválkozom és felöltözöm...

– És velünk mi lesz? – kérdezték a bűnügyiek.

– Tényleg! Mindig megfeledekzem magukról...

Megvárta, míg Viaud, Guyot és Leprince eltávozik, aztán elmondta a három testőrnek, hogy mi a teendőjük...

Örült, hogy Digne-be kellett jönnie. Igen, ez az egyetlen város, amelyet szeret. Talán mert olyan lassan fejlődik. Van benne valami montaigne-i. Milyen jó, hogy itt van a háza, kertje, sírja! Valósággal elérzékenyült a bírósági épület láttára. Dobogó szívvel kopogott be a vizsgálóbíróhoz.

A dolgozószoba semmit sem változott, Chabrand bíró viszont elenyészett az abszolút igazság keresése közben. Az egykori alanyi költő helyén kedélyes, hétköznapi ember üldögélt. Hellyel kínálta Laviolette-et, majd összefont karral szótlanul végighallgatta a beszámolóját.

– Hát ez hihetetlen! – kiáltott fel a végén elképedve. – Biztos benne, hogy nem téved?

– Három nyomozó épp most vesz talajmintát a földeken – felelte Laviolette. – De hogy lássa, mennyire elővigyázatos és gyanakvó vagyok, hogy mennyire nem bízom meg saját magamban: *nem mondtam meg nekik, mit keresek*. Csak annyit hagytam meg nekik, hogy minden lehetséges vizsgálatot el kell végezni a laboratóriumban.

A bíró megcsóválta a fejét.

– Egyre bonyolultabb mesterség a miénk – mondta.

– A világ válik egyre bonyolultabbá – felelte Laviolette.

– Nos? Kiállítsak egy letartóztatási parancsot?

Laviolette elgondolkozott, nem válaszolt. Felállt. Odament az ablakhoz, ahonnan annak idején Chabrand bíróval nézegette a digne-i tetőket. Visszament a vizsgálóbíróhoz.

– Kettőt – mondta.

A szokásos kártyaparti elmaradt. Nem volt hozzá hangulatuk. Megszeppenve, mereven üldögéltek Rosemonde kályhája körül. Pocsék idő volt: havas eső esett, hol fagyott, hol megint olvadt. Reggel óta fázott a lábuk, azóta, hogy három fekete dzsekis huligán állított be hozzájuk, pecsétetes papírt lobogtatva, amely szerint a bűnügyi rendőrség nyomozóinak joguk van talajmintát venni a szarvasgombásaikban.

– Amondó vagyok, hogy egy orosz bombát keresnek – szólalt meg Polycarpe Bleu.

– Na, ne mondd! – kiáltott Sidoine Pipeau.

– De igenis mondom! Ti mindent elhisztek, amit megmutogatnak nektek! Rakétasiló! Hát az is valami? De olyan is van, amit nem láttok... De van ám! Itt ni, meg arra, meg amarra! Minden tele van velük. – Ez a Bleu ritkán szólalt meg, de ha egyszer kinyitotta a száját, maga Cassandra szólt belőle. És vérfagyasztóan rángatózott az arca. Az oroszok olyan bombát csinálnak, ami átmegy mindenben!

– Na persze, mindenben! – merészelt kételkedni Pascalon Bayle.

– Igenis mindenben! Átmegy az mindenben. És .akkora, mint egy lúdtojás. Nagyon el tudják álcázni. Lehet, hogy épp abban a futball-labdában van, amivel a gyerekek játszanak! Lehet, hogy annak az irdatlan nagy bükkfának a görcsében, amit otthagytál a deffens-i erdőben, emlékszel, Sidoine? Három éve. Mert nem bírál velem. Hatszáz kiló is megvolt. Emlékszel? Lehet, hogy abban is volt. Kinek jut eszébe, hogy egy bükkfában keresse?

– Neked! – mondta Rosemonde, aki állát az öklére támasztva hallgatta a társalgást. Dús keble a pulton ringatózott.

– Mert én látok vágynak! Mert én messzire ellátok!

– Az biztos! – mondta Rosemonde. – Vigyázz: lehet, hogy a kockacukorban is van egy!

– Ez nem tréfadolog!

– Ha bög a számár, adj neki szénát! – sóhajtott Rosemonde.

– Széna! Pont erről van szó! Szénakazal. De hiába is keresnéd benne. Széna! Valóságos, igazi széna. Akár szét is szórhatod. Semmi! Még meg is etetheted a birkákkal. És mégis ott van. Világos?

Valósággal lenyűgözte a hallgatóságát. Már majdnem el is felejtették, miért mondtak le a szent kártyapartiról.

Kétszer megrángott az arca; mindenki összeborzongott. Egymáshoz szorított két öklével hadonászott az orruk előtt.

– Na és az amerikaiak! Azok még ennél is kisebbet csinálnak, ni! És pörögnek, mint a fene. Fönt az égben, már vagy öt éve. Pont a Lure fölött!

Kinyújtott mutatójával úgy körözött, mint ahogy a műhold forog a Föld körül. Hirtelen megdermedt és elnémult. Észrevette Laviolette-et, aki közben lábujjhegyen belopózott, és épp felakasztotta a kabátját a fogasra, miközben kezével bátorítólag integetett:

– Folytassa! Folytassa! Igazán ne zavartassa magát miattam!

Odatelepedett közéjük, mire nyomban széthúzódtak, és jókora térség támadt körülötte.

– Köszönöm! Köszönöm! De maradjanak csak a jó meleg kályhánál! Ó, hát igazán nincs szükségem ennyi helyre!

Tempósan sodorni kezdett egy cigarettát.

– Mi történt? Csak nem marad el a kártyaparti?

Olyan kirobbanó vidámság áradt belőle, hogy még Rosemonde is zavarba jött.

A hét kártyás meg kínosan feszengett a fonott székeken. Mindegyikük jobbnak látta, ha nem ő szólal meg elsőnek. Az egyik a pipáját tisztogatta, a másik a kezét melengette az olajkályha fölött. Omer Bleu elvette az asztról a *Le Provepcal-t* és a helyi krónikát kezdte böngészni. Albert Pipeau gyufaszázból fogpiszkálót farigcsált magának, de az arcáról nem olvadt le a fensőséges, nőcsábászmosoly. Pascalon Bayle zajosan szürcsölgette a kávéját.

Mindnyájan egyenesen, őszintén, ártatlanul meresztették a szemüket; még gyermekkorukban beléjük verték, hogy így kell viselkedni a kihallgatáson.

„No lám – gondolta Laviolette –, a napfény sem tisztább az ő szívüknél.”

Figyelmesen végigjártatta a szemét a rezzenéstelen arcokon.

– Tulajdonképpen jó, hogy nem kezdtek el játszani – mondta. – Szeretnék elmesélni valamit, ami, azt hiszem, mindnyájukat érdekelni fogja. Rosemonde! Adna nekem egy konyakot meg egy pohár vizet? Elepedek a szomjúságtól.

Kényelmesen elterpeszkedett, és rágyújtott.

– Rosemonde, csukja be az ajtót, legyen szíves! Nehogy valami firkász...

– Fáj a fejem – mondta Rosemonde –, felmegyek a szobámba. Szóljon, ha végeztek!

– Na! Úgy ni! Végre magunk közt vagyunk! Jó társaságban. Tudják, berendelhettem volna magukat a csendőrségre, de az olyan goromba dolog. Jobb így, barátian megbeszélni a dolgokat, nem igaz? Máris a lényegre térek, nem csigázom tovább a kíváncsiságukat. Nos, találtunk, ugye, hat hippit, ötöt a kálvinista kriptában, egyet meg a hotel mélyhűtőjében. Gondolom, tudnak róla. És arról is tudnak, hogy tegnapelőtt éjjel megölték Brédes márkit. Nos, valamennyi büntényt egy és ugyanazon személy követte el. És ez a személy itt ül közöttünk.

– Micsoda? – szaladt ki Omer Bleu száján.

Egyedül ő kiáltott fel. Meg kell hagyni, igazi alpesi emberek módjára viselkedtek: nem köhintettek, a szemük se rebtent. Úgy ültek ott, mint a jó magaviseletű. tanulók, akik feszülten figyelik egy matematikátétel levezetését. Pedig nemcsak az Omer Bleu vélte úgy, hogy ekkora hülyeséget még nem hallott.

– Most már csak az van hátra, hogy kitaláljam, melyikük a gyilkos – folytatta Laviolette. – Ne féljenek, csak idő és türelem kérdése... Egyébként elnézésüket kérem: magamnak kellett volna bemutatnom a házkutatási parancsot. De ne

nyugtalankodjanak, az embereimnek nagy gyakorlata van, semmiben sem fognak kárt tenni.

Omer Bleu megcsóválta a fejét.

– Még hogy nem tesznek kárt! Könnyű azt mondani! Kényes egy jószág a szarvasgomba... És ha átvágják a gombafonalakat? Én ugyan-nem bízom bennük...

Laviolette könnyen kiolvasta a szemükből, mit gondolnak: „Aki először kérdez valamit, annak vége!” Összeszorították a szájukat.

– Látom, furdalja az oldalukat a kíváncsiság, hogy vajon hogyan jutottam erre a következtetésre. Kíváncsiak, mi? Ne is tagadják!

Válaszképpen csak az olajkályha mordult egyet, és a szél zörgette az ajtót.

– Na jó, megmagyarázom... Azon az éjjelen, amikor a mélyhűtőbe rejtették a hippi holttestét, a Biscarle és a Jules Bee a tűzoltószertár felé szaladtukban megláttak egy R-4-est. És azon az éjjelen, amikor megölték Brédes márkit, a gyilkos kocsija ott lapult a cédrusfák alatt. Azonosítottuk: az is R4-es volt. És mivel a gyilkos kézjegye egyértelműen felismerhető mind a hét áldozaton, mind a hét gyilkosságot egy és ugyanaz a személy, azaz a Renault tulajdonosa követte el. Világos? Na, figyeljenek csak! Banonban kilenc R-4-est találtunk. Az első Séraphin Calendre-é. Ő hétfő éjszaka, amikor Brédes-et meggyilkolták, a halott nagybátyja mellett virrasztóit Varagesban. A második a plébános úré. December óta bakokon áll Martel udvarában.

– Ki van szedve a motorja – szólalt meg váratlanul Sidoine Pipeau.

Ez a semmitmondó közbeszólás egy kicsit oldotta a feszültséget.

– Úgy van! Motorcsere lesz. A harmadikra a plan-de-trabuci cigánytáborban bukkantak rá a csendőrök, se kereke, se ajtaja, se akkumulátora, még a gyújtást is kiszedték. Nyulat tartanak

benne. A negyedik egy halotté: ott áll a Gábrriel Coupier garázsában. Az özvegy mindennap kisuvickolja, és csak úgy potyognak a könnyei: „Szegény Gábrriel, úgy szerette a kocsját!”

Omer Bleu legyintett egyet kételkedése jeléül.

– Nem – folytatta Laviolette. – Az is bakokon áll, nincs benne sem olaj, sem benzin. Ellenőriztük. Senki sem használta a Gábrriel halála óta. Szétterpesztette az ujjait. Öten maradtak! Az az öt, aki szerepel ezen a listán. Megjegyzem, a nevek ábécé szerint következnek egymás után, és nem valami más sorrendben. Adják körbe, uraim! Tessék! Csak bátran!

Senki sem nyúlt a papír felé.

– Nem, nem! Az lesz a legjobb, ha felolvassa – mondta Alyre Morelon.

Laviolette széthajtotta a papírlapot, és sorolni kezdte:

Bayle Pascalon

Bleu Polycarpe

Morelon Alyre

Pipeau Albert

Pipeau Sidoine

Mikor a végére ért, Omer Bleu-nek és Virgilé Bayle-nek hirtelen megjött a hangja; micsoda boldogság, hogy ők egy-egy vénséges Dauphine-on járnak... Igaz, lengés-csillapító híján a földet súrolja az alváz, de se baj.

– És ez mit bizonyít? – kérdezte Omer.

– Semmit az égvilágon – kiáltott Virgilé. – Nemcsak itt vannak R4-esek!

Ekkor Laviolette elmagyarázta, hogy azon az éjjelen, mikor Brédes-et meggyilkolták, minden út el volt zárva Bánon körül a hótörlesztők miatt.

– Csakis Banonból mehetett...

Az az igazság, hogy volt egy lehetőség, amit nem említett: előfordulhat, hogy egy egyelőre ismeretlen Renault ott lapul valamelyik bezárt nyaraló garázsában; X-nek kulcsa van hozzá,

és titokban használta a kocsit. A cédrusfák alatt talált olajmintát egyébként nem tudták azonosítani: „használt, kevert olaj” ennyit mondott róla a jelentés. Csak az biztos, hogy az R-4-est használó személy szarvasgombát termel, és hogy ott volt a régi harcostársak estélyén, Bredes-nel, különben a markit nem ölték volna meg.

Laviolette végigmustrálta a társaságot. Csupa normális, hétköznapi, kifürkészhetetlen arc. Melyikük a gyilkos? Melyikük rejtő őrülségét a hétköznapiság álarca mögé? Vajon milyen szokásai vannak? Biztos mozdulatokkal tömi a pipáját? Mértékkal iszik? Óvatosan vezet? Szarvasgombázik? Alkuszik a piacon? Méhészkedik? Jó gazda, és hat-hét hordó levendulaolajat félretesz a következő évre, hátha jobb lesz az árfolyama?

Meg kellett volna kérdezniük: „De hát mit keresnek a tölgyeseinkben?”

De nem kérdezték meg.

Elnyomta a cigarettáját. Füttyörészett a szél a padlások rosszul illesztett deszkái közt, zörögtek a korhadt zsalu-gáterek, fel-felsírtak a rozsdás szélkakasok.

– Melyikük a gyilkos? – folytatta Laviolette. – Bevallom, nem tudom. Elvileg ki kellene zárnom a gyanúsítottak köréből Omer Bleu-t és Virgilé Bayle-t, mivel mindkettőjüknek Dauphine-ja van... De honnan tudjam, hogy nem kaptak-e kölcsön valakitől egy kis Renault-t? Jó, jó, tudom, hogy az urak összerúgták a patkót a testvérükkel! De tényleg olyan nagy a harag? Velem szemben valamennyien szolidárisak. Az a helyzet, hogy itt ül előttem a gyilkos, és lehet, hogy a többiek tudják róla, hogy ő tette. Elhallgatott, sodort magának egy cigarettát, hátha meggondolja magát valaki. De meg se pisszentek. Látom, hogy más a véleményük mondta kajánul. Pedig hát... Réges-régóta ismerik egymást, nyilván tudják, hogy kinél van a kálvinista kripta kulcsa. És azt is tudniuk kell, hogy kié az a nagy bőrvágó dikics. Azt is tudják, hogy ki van

annyira megszorulva, hogy indiai kendert termel, és eladja a hasist az erre járó hippiknek. És az már végképp elképzelhetetlen, hogy ne tudnák, kié az a búbajos lepel, amely ott lebegett előttem, amikor Brédes meghalt. Mert, uraim, hogyha nem volnék magam is alpesi ember, ha nem lett volna egy mindentudó nagyanyám, most futkoshatnék fűhöz-fához, akkor se jönnék rá, mi az. De maguk mindezt tudják. Igaz? Tudják, mi?

Nem, nem, ők semmit se tudnak! Úgy meredtek Laviolette-re, mintha valami roppant érdekesítő történetet mesélne nekik, és már alig várnák, hogy megtudják, mi a vége. Nem néztek egymásra. Nem vettek tudomást egymásról. Bár mindnyájan egy csomóban ültek a kályha körül, hirtelen óriási távolságba kerültek egymástól.

– Egy dolgot azonban nem tudnak, pontosabban hatan nem tudnak: hogy *miért* gyilkol a hetedik. Nem tudják, hogy a gyilkos örült. Egy örülttel állunk szemben. Értik, maguk fafejűek?

De Laviolette hallgatósága rendkívül fegyelmezetten viselkedett. Hiába bámult bele a képükbe, a szemük se rebbent, szenttelenül meredtek a semmibe. Már nem is cigarettáztak. Igyekeztek nem örülnék látszani, és ez sikerült nekik.

– Holnap egész nap a csendőrségen leszek – mondta Laviolette. – Lehet telefonálni... Ha netán... Valamelyiküknek lelkiismeret-furdalása támad, és jobb belátásra tér... Nos, mára nincs több mondanivalóm. Tessék, tessék – tette hozzá vidáman lehet kezdeni a kártyapartit!

Széles mozdulattal az asztalra és a kártyára mutatott. Utálkozva elfordultak. Felálltak, megigazították a sapkájukat, levették a bekecsüket a fogasról.

Nem, most nem... köszönik szépen... Nincs kedvük hozzá, különben is késő van, meg aztán holnap szenteste. Éjféli mise meg minden: hosszú lesz az éjszaka...

Már mentek is kifelé. A szél tépte-szaggatta a

borókafenyőket. Apró tűlevelek tapadtak az emberek kabátjára.

– Egy pillanat – kiáltott utánuk Laviolette, mintha most jutna eszébe valami. – Egy kicsit kellemetlenül érzem magam, hogy nem tudok őrizetet biztosítani maguknak... Sajnos, nincs elég emberem, maguk pedig sokan vannak. Szóval... legyenek éberek! Mert hát könnyen lehet, hogy a gyilkos, akiről persze semmit sem tudnak... szóval, a gyilkos esetleg azt hiszi... Ugye, értik? De hát sohase lehet tudni, mi jár egy ilyen őrült érzékeny agyában... Szerintem már ki is választotta magában, hogy kiben vagy kikben nem bízhat, hogy ki fog holnap kitalálni nekem... Mit holnap! Talán már egy félóra múlva. Van telefon Rosemonde-nál! Könnyű felhívni. Titokban. Névtelenül. És ha ilyesmiket képzel magának a gyilkos? Akkor mi lesz magukkal? Elmeséljem, hogy halt meg a barátom, Brédes márki?

Behúzták a nyakukat, jelezve, hogy nem, nem kell elmesélni. Azért ő elmesélte... Sötét éjszaka. Elalszik a villany. Sóhajtozó ciprusok. Zubog a vér a nyaki verőérből. Befogja a hüvelykujjával. Megjelenik a rettentő lepel árnyéka az ajtónyílásban, tétovázik, hogy őt is megölje... A barátját vonszolva odakúszik a telefonhoz... Minden perc örökkévalóság... Csuklóig véres a keze, mintha vörös csipke borítaná.

Laviolette maga is elcsodálkozott, milyen költőire sikeredett a beszámolója.

– A gyilkos – mondta, miközben a többiek libasorban masíroztak kifelé –, a gyilkos már hét embert megölt, mégpedig igen nagy élvezettel... Tudja, hogy maguk közül valaki veszélyes lehet, elárulhatja. Tehát...

A küszöbön, az addig szép sorban lépkedő hét ember közt kisebbsajta lökdösődés támadt. Megtorpantak, visszatolattak, megint nekilódultak. Zsebre dugott kézzel, emelt fővel lépkedtek, mint a megtestesült igazság. Laviolette gyorsan felvette a kabátját, nyakába kanyarintotta a sálját. Utánuk ment,

makacsul győzködött velük: még mindig reménykedett, hogy valamelyikük torkon ragadja, vagy pofán vágja, csak hogy beléfojtsa a szót.

De nem! Még mindig csak mérlegelték a dolgot. Pedig most már sürgeti őket az idő. A gyilkos... akiről mindegyik csak azt tudta biztosan, hogy nem ő az... Hátha ma éjszaka akar lecsapni... És azon a szűk kis utcán sose ég a lámpa... Szép az a ház, de kint van a falu szélén, és alattomos árnyak lebegnek a hosszú fasor fenyői alatt... Mindenkinek volt min elgondolkoznia.

A téren a szökőkút körül ott állt a két lengéscsillapító nélküli Dauphine, és az öt kis Renault: egyforma piszkoskék színűre rágta őket az idő vasfoga. Az egyiknek dróttal kötözték fel a lökhárítóját... A bal oldali fényszórója kifordulva, mintha kocsányon lógna a szeme...

Körbeálltak a kocsik előtt, és fázósan, tanácstalanul toporogtak a szélben.

– Csak egyet tehetünk – szólalt meg végre Omer Bleu.

– Csak azt csinálhatjuk, hogy hazakísérjük egymást.

– Hogyhogy hazakísérjük egymást?

– Elindulunk együtt – magyarázta Omer Bleu. Először hazakísérjük a Pascalon Bayle-t, mert ő lakik a legmesszebb... Megvárjuk együtt, amíg belép az ajtón, becsukja... Aztán... A többi már nem a mi dolgunk. Megyünk tovább, még mindig együtt, hazakísérjük a Sidoine Pipeau-t a Csonka tanyára, aztán az Albert Pipeau-t a Kisasszony völgybe, és így tovább... A... a bátyám meg az Alyre Morelon marad utolsónak, nekik majdnem átellenben van a házuk...

– Hohó! Itt a bökkenő... és ha az egyik utolsó megöli a másikat?

– Vigyázz, hogy mit beszélsz, hé!

– Csak úgy mondom...

– Ha az egyik megölné a másikat – magyarázta Omer Bleu –, azt nem vinné el szárazon, mert rögtön mindenki tudná,

hogy ő volt a tettes.

Gyönyörű látvány volt, ahogy tanácstalanul nézegetik a kocsijukat, alattomos csapdát szimatolva benne; ahogy ezek a tapasztalt, meglett férfiak gyámoltalanul toporognak a sűrítő éjszakai szélben.

„Jói bemajréztak gondolta Laviolette. Legalább ezt sikerült elérnem!”

Érdeklődve nézte, mint latolgatják, megöli-e őket a gyilkos vagy sem.

Francine-nak elakadt a lélegzete a nevek hallatára. Még szerencse, hogy koromsötét az éjszaka, és zárva vannak a zsaluk, így nem látszik, mennyire elsápadt.

– De miért pont közülük lenne valamelyik?

– Tudom is én! – mondta Alyre. – Állítólag merthogy a gyilkosnak R-4-ese van, meg hogy csak falubeli lehet.

– Látod? Nem megmondtam, hogy dobd ki a tragacsodat? És hogy járnál az én R-16-osommal, nekem meg vegyél egy Porschét!

Alyre elengedte a füle mellett a javaslatot.

– Valami pénz is van a dologban, mert mindegyikünk bankszámlájának utánanézték.

– A bankszámlánknak? Nincs is joguk hozzá!

– Jog, jog! Hol élsz te, Francine? Felmutatják a parancsukat vagy mit, és kész. Most épp felforgatják a tölgyeseinket. Azt hiszed, nincs hozzá joguk?

– Nem te vagy a gyilkos? – kérdezte Francine.

Nem gondolta komolyan, de valahogy lepleznie kellett, hogy vacog a foga, és moccanni se tud a rémülettől. Alyre vállat vont.

– Mi okom lett volna rá? A gyilkosnak nagyon kell a pénz... Te is tudod, hogy nekem nincs anyagi gondom... A felügyelő azt hiszi, hogy mindnyájan tudunk valamit, és hogy ezt a gyilkos is tudja, és hogy majd fényes nappal elvágja a torkát

valamelyikünknek... vagy néhányunknak... Ma este ijedtünkben mind hazakísértük egymást! Fura szerzet ez a felügyelő! Még hogy tudunk valamit! Te tán tudod, ki kapta meg az Uillaoude anyó búbajos leplét? Igaz, én is ezen töprengek már két hete. Az a gyilkos, Francine, aki megdobálta a Rozit! Látod, milyen jól tettem, hogy bezártam? És még így sincs biztonságban... Te tán tudod, ki van megszorulva? Meg hogy ki örökölte a kálomista kriptá kulcsát? Szerinted van köztünk egy olyan örült, aki indiai kendert termeszt, tudod, amiből azt az izét csinálják... Na, hogy is hívják?

– Hasis – suttogta Francine.

Arrébb gurult az ágyban, és rémületét leplezendő fáradt sóhajtást hallatott.

– Ne beszélj már annyit, aludj! – mondta, és úgy tett, mintha ásítana. – Majd holnap megbeszéljük...

Jeges borzongás futott végig a testén. Szinte hallotta a férfi hangját, mikor ő, Francine, legutoljára nagy kelletlenül odaadta magát neki: „Francine! Tönkretesz! De csak téged szeretlek!”

Ennek már majdnem fél éve. Azóta, valahányszor összefutottak, azt suttogta a fülébe: „Gyűlik a pénz, Francine, gyűlik a pénz. Legközelebb egy briliáns fülbevalót kapsz. Egy briliáns fülbevalót. Na, ugye, megteszed egy briliáns fülbevalóért? Ugye, megteszed?” „Majd meglátjuk” – felelte mindig, és otthagya.

Most, a hitvesi ágyban végtelenül óvatosan lehúzta ujjáról a gyűrűt. Nagyon szerette ezt a gyűrűt, de most valósággal égette a bőrét.

Odatette az éjjeliszekrényre a gyöngy nyaklánc és az apró gyémántokkal berakott órás karkötő mellé.

Néhány pillanatra megállt a keze az ékszeren. A gyűrűn, a nyakláncan, az órán... Mindegyikért meg kellett szenvednie... Vajon milyen örömet talál a férfi az olyan nőben, akinek semmi öröme sincs a szeretkezésben? A férfiak mindig azt hiszik... Most, hogy a rendőrség öt főre szűkítette a kört, egész

biztos, hogy ő az!

A kálvinista kriptá kulcsa! Persze hogy tud róla! Egyszer a szeme láttára vett le egy hatalmas kulcsot a szögről, amire a kalendárium volt felakasztva. És nevetve azt mondta: „Látod, Francine, ez itt a Kékszakáll kulcsa!” Aztán apránként biztos beleélte magát a dologba. Sokáig töprenghetett rajta, mihez kezdjen vele. S végül rájött...

Cikáztak fejében a gondolatok. „Be fogja vallani! Engem is előszednek. Megtalálják azt a marseille-i ékszerészt, ahol az ékszereimet vette... Vége a jó híremnek. És akkor Paul... Jézus Mária, Paul!”

Paul, a fia, a büszkesége... A karrierje, amiről annyit álmodozott, a fényes házassága, a szép állása... És mindez füstbe megy, mert az anyját beidézik az esküdszékre, mint koronatanút... Sőt, talán mint bűntársat! Elkapta kezét az ékszerekről.

Vissza kell adni, vissza kell adni! Nem szabad eldobni őket! ... Találják meg nála, ha majd házkutatást tartanak. Ha nála találják meg, vádaskodhat Francine ellen, amennyit csak akar, úgyse fog senki sem hinni neki. De mi lesz a gyönyörű ékszerekkel? De mi lesz Paullal?

Francine lelkében még sokáig ádáz harc dúlt az imádott ékszerek és az imádott fia között. Aztán csak feküdt a sötétben, és hallgatta, hogy dühöng a szél. De reggelre eltökélte magát.

December 24-én reggel megint megjelentek a helyszínelők, és gőzerővel folytatták az éjszaka félbehagyott munkálatokat.

Bánon apraja-nagyja ott ódöngött a csendőrök által körülrárt tölgyesek körül.

– Ennyi csősz még sosem őrizte a szarvasgombáinkat – zúgolódtak a banoniak. – Vajon mit keresnek?

– Újabb hullákat! – találgatták.

A kriptabeli lelet felajzotta a nép képzeletét, és mindenki azt remélte, hogy most jön a java. Az újságírók futószalagon

készítették az interjúkat a béméskodókkal, akik tudni ugyan semmit sem tudtak, de annál több mondanivalójuk volt.

Laviolette, a kártyázóknak tett ígéretéhez híven, egész nap a csendőrségen ült, a telefon mellett. Egész éjjel rendőrök figyelték az öt gyanúsított házát. De semmi gyanúsat nem észleltek.

Tizenegy órakor egy marseille-i szakértő néhány értékes adalékkal szolgált a bűnjeleket illetően. Először is Laviolette-nek igaza lett; a sírboltban talált lábnyom néma maradt. A zokni, melynek anyagát, mintázatát és formáját is sikerült azonosítani, közönséges tucatdarab, vásárokon is árusítják. Reggelente legalább száz banoni hús ilyet a lábára. Viszont: a levágott máriatövisen találtak néhány ökörnálnál nem vastagabb apró szálacskát. Az elektronmikroszkóp kiderítette, hogy valamilyen szövet foszlányai. Összevetették több ezer mintával, és *egyetlen* hasonlót sem találtak. Csak annyi bizonyos, hogy *valódi* tiszta gyapjú, azaz sem gyapot, sem műszál nincs benne. Tehát feltételezhető, hogy nagyon ritka vagy nagyon régi anyagról van szó.

– És még valami – köhentett a szakértő. – Rabinovitch doktornak kételyei támadtak. Természetesen el fogja küldeni a hivatalos jelentést, de annyit elárulhatok, hogy a Brédes márki holttestén talált seb alapján arra a feltevésre hajlik, hogy ezt a gyilkosságot, és minden valószínűség szerint több más gyilkosságot is, nem bőrvágó dikiccsel követték el, hanem speciális böllérkéssel...

– Aha – sóhajtott Laviolette. – Hát igen, gyanítottam, hogy Rabinovitch doktor túlságosan optimista...

Délben Rosemonde küldött neki egy üveg Château de Pinet-t és egy adag párolt marhahúst. Laviolette az olajkályhán felmelegítette az ételt, aztán falatozni kezdett. Módszeresen végignyálazott vagy tízkilónyi iratot és fényképet. A kriptában készített borzalmas, naturalista képet a telefonnak támasztotta, hogy jobban a szeme előtt legyen, s miközben elgondolkozva

ízlelgette a vörös bort, a szép sorba rakott hullák rejtélyén merengett.

Három óraker jelentést tett a tölgyeskutató különítmény, közölték, hogy visszamennek Marseille-be. Sajnálatos módon néhány szarvasgombát is kitúrtak a földből, de gondosan otthagyták őket a helyükön.

– Szólok, hogy értesítsék a tulajdonosokat mondta Viaud főtörzsőrmester.

Nyolc óraker Laviolette belátta, hogy hiába vár. Egyik kártyázó sem telefonált. Senki sem jelentkezett. Nincs más hátra, meg kell várni a laboratóriumi eredményeket, ami jó három-négy napba is beletelik. Hazament Rosemonde-hoz karácsonyozni.

Rosemonde már megterített. Összetolt két kis asztalt, hogy kényelmesebben legyenek. Az abroszra illatos kötőrőfüvet rakott. Ínycsiklandó szagok terjengtek a levegőben.

– Gondolom, magának semmit sem számít a szenteste meg az éjféli mise – mondta Rosemonde. – Nekem viszont nagyon is számít. Szegény apám tizenöt éve meghalt, a fiam öt éve a maga útját járja, és azóta ez az első karácsonyeste, amikor nem vagyok egyedül... Meg aztán olyasmit akarok most mesélni magának, hogy jobb szeretném, ha inna egy kicsit...

Laviolette kedvenc ételeit tette az asztalra. Azaz csupa nehezen emészthető és az egészségre káros dolgot: sült libamájat, kapribogyóval ízesített szarvasgombakrémlevest, tűzdelt jércét. Hozzá egy üveg közönséges pezsgőt, egy reimsi nyaraló ajándékát, amely négy esztendeje pihent a pincében. Az udvarba rakta ki hűlni, a hóba, merthogy „a frizsidertől olyan kaparós lesz.”

„Micsoda nő!” – gondolth Laviolette, ahogy elnézte ringó járását, pompás farát.

– Most pedig – mondta Rosemonde –, amíg megsül a torta, elmondanék valamit... De ígérje meg, hogy nem nevet ki!

– Még hogy én kinevetnélek? – kiáltott Lavolette. – Tudhatod, hogy csodállak.

– Nem szép, ha egy nő kiadja a másikat...

Rosemonde elmerengett. Lavolette sodort magának egy cigarettát. Az asszony is rágyújtott. Ügyetlenül szívott néhányat a mentolos cigarettából, aztán idegesen elnyomta.

– És hallgatózni se szép dolog.

– Csak nem szoktál hallgatózni?

– Kétszer azért előfordult. Múltkor, mikor az embereivel beszélt, a szobájában. És tegnap este, amikor a vendégeimmel beszélt. Óriási volt!

– Te Rosemonde, csak nem a hippikkel kapcsolatban akarsz mondani valamit?

– Jaj, még nem ivott eleget!

– Rosemonde, ha bűnügyi dolgokról akarsz beszélni, akkor rajta, ne kertelj! Két ember lakozik bennem. A rendőr énem sohasem részeg. Ráadásul Brédes-et ölték meg, a barátomat.

– Ne mondjon már ilyeneket, olyan ijesztő! Szinte megjelenik magában ugrásra készen az a másik ember.

– Ahogy az írás mondja: „Megjelenik a bűn embere, a veszedelemnek fia.” Mondj el mindent, amit tudsz!

– Inkább csak képzelem, mint tudom. Mert hallottam, hogy maga anyagi gondokról beszél. Ha jól értettem, azt akarta tegnap este megtudni tőlük, hogy melyikük van megszorulva. Biztos benne, hogy köztük van a gyilkos?

– Kilencven százalék.

Rosemonde nagyot sóhajtott.

– Egy hétszeres gyilkos törzsvendég! Azt hiszi, könnyű ezt nekem megemészteni? Szörnyűség! Lehet, hogy azon a széken ülök, amin ő szokott.

– Vagy én ülök azon a széken, ne izgasd magad! Na, mondd csak!

– Nehezen szántam rá magam... Egész éjjel ezen rágódtam... – Akkorákat sóhajtott, hogy csak úgy hullámozott a

keble a nyitott blúz alatt, és a mellbimbója nekinyomódott a pezsgőspohárnak. – Mitől lehetnek anyagi gondjai egy férfinak? Kártyázik? Az kitudódna... A fia pumpolja? Csupa mintagyereke van mindegyiknek, már mind elhelyezkedett, vagy ott van a húsfazék körül... A felesége szeret nagy lábon élni? Azt mindegyik szeret, de nincs fantáziájuk, egyszerűen nem bírnak többet költeni, mint amennyi van nekik. De ha mondjuk olyan szeretője van, akire a gatyája is rámelegy? Egy olyan nő, akinek semmi sem elég? Lehet, hogy nem idevalósi. Akkor sose derül ki...

– Mi kiderítjük – mondta Laviolette. – Lehet, hogy időbe telik, de kiderítjük.

– Na jó, de én arra gondoltam, hogy hátha mégis falubeli a nő...

– Az megkönnyítené a dolgot.

– Ma reggel ötkor hirtelen rájöttem valamire – mondta Rosemonde. Már majdnem bementem magához, hogy felébresszem. De nem tudtam rászanni magamat... Töltsön még egy kis pezsgőt!... Nem kenyerem az árulkodás...

Kiitta a pohár kétharmadát.

– Jó hideg! Ez jólesett... Beszéltem már a Francine Morelonról?

– Igen, múltkor este. Az Alyre felesége.

– Így is lehet mondani. Ez a nőszemély a férfiakon és a fián kívül úgyszólván senkit sem szeret, de engem ki tudja, miért, engem kedvel. Mindenesetre, ha valami kényes ügyben telefonálni akar, mindig idejön. Cinkosan mosolyog. Kezet nyújt, és úgy kérdezi, hogy „mi újság”, mintha mindenféle közös titkaink volnának. Néha már az is megfordult a fejemben... olyan hosszasan szorongatja a kezemet...

– Jó, jó, ez nem ide tartozik – morogta Laviolette.

– Ó, csak egy futó érzés volt... Szóval, akkor... két részből áll a történet; ezen a két részen gondolkodtam... szóval, úgy másfél éve, amikor egyszer idejött... fene elegánsan, mint

mindig, a sok ékszerével... Ez a lényeg: az ékszer. Az Alyre folyton büszkélkedik vele: „Nagyon odavan a Francine az ékszerekért. Tönkretesz minket azzal a sok ékszerével. Megér vagy százezer frankot is.” „Na ne mondd! Százezer frankot, mi?” mondják neki kórusban. Mire ő megvonja a vállát: „Persze régi frankban.” Szóval, aznap... augusztusban történt a dolog... ott állt a pultnál egy koszos, bozontos szakállú alak, fehér sort volt rajta, de mintha pocsolyában hempergett volna vele. Sört iszogatót. Nem sietett vele, élvezte, hogy idebent jó hűvös van. A Francine lebonyolítja a titkos telefonját... megkérdi tőlem, mennyivel tartozik, megcsókol, amit sohasem szokott, igéző pillantást vet a sörözgető piszkos fiatalemberre, és a fenekét riszálva kilibeg... A fickó utánanéz, füttyent egyet, aztán azt mondja: „Ez igen! Ad magára a kis barátnője!” Talán már magának is feltűnt, főfelügyelő úr, hogy ki nem állhatom, ha itt rajtam kívül más portékát is dicsérnek, vagy ha úgy beszélnek róla, mintha én a világon se volnék... „Miért?” – vetem oda nagy dölyfösen. „Hogy miért? Hát nem látta az ékszereit?” „Az ékszereit? Ugyanolyan bazári bizsuk, mint az enyimek.” „Hát nem tudom – mondta nagy nyugodtan –, hogy milyenek a maga ékszerei, mert nem is láttam őket, de hogy ezek igazi drága ékszerek, arra a nyakamat teszem! A nyaklánc nem valami ízléses, és elég közönséges fazon, de egy jobb ékszerésznél hatvanezerbe is belekerült, és nyugodtan számolhat negyvenezerbe a gyémántokkal kirakott óráért.” Úgy éreztem, mintha a fejemre zuhant volna a Westminster nagyharangja. „Csak nem azt akarja bemesélni nekem, hogy a Francine-on tízmillió régi frank ára ékszer volt itten? És különben is, honnan ért maga hozzá?” „Ó – mondja szerényen –, egy kicsikét konyítok hozzá. Amúgy zsakettot szoktam hordani, mert hogy Van Cleefnél vagyok első eladó!” Csak így! Béle a képembe! Aprót lök a pultra, és már megy is, csak a koszos sortját látom, a zsebéből kilógó pénztárcáját meg a pipaszárlábait...

– Azt mondd, Rosemonde, hogy még nem volt meg a gyűrűje? Próbáld meg visszaemlékezni! Mikor történt ez?

– Mondom, tavaly augusztusban. Tehát majdnem másfél éve. Idén júliusban megint eljött... De még nincs vége,

– Megvolt már a gyűrűje?

– Nem! Még nem! De hallgassa csak meg! Felveszi a kagylót... Rövid leszek... Azt mondja: „Megvan?” Én a konyhában voltam. Jó nagy zajt csaptam az edényekkel, nehogy, isten ments, azt higgye, hogy hallgatózok. De nem volt elég óvatos, vagy nagyon éles a hallásom, mindenesetre hallom, hogy azt mondja: „Jó! Akkor készítsd ki, majd elmegyek érte.” Aztán meg: „Nem! Nem! Négy nap múlva, a traktorral. Amikor a levendulát fogom szállítani.” Hogy mit mondott, az nem olyan fontos, hanem hogy hogyan mondta! És mikor elment, ötven centime-ot fizetett, vagyis helyi hívást. Tehát idevalósíval beszélt... Szóval, éjszaka mindezt szépen végiggondoltam, meg hogy maga olyan embert keres, akinek sok pénzre van szüksége... Hát csodálnám, ha az illető, akinek viszonya van ezzel a nőszeméllyel, nem ülne nyakig a pácban...

Laviolette felállt. Odament a fogashoz. Levette a kabátját, a kalapját, a sálját, amit egy hajdani csodálója kötött neki, aki vagy nagyon szórakozott volt, vagy azt hitte, hogy ő még de Gaulle-nál is magasabb.

– Hová megy? – riadt fel Rosemonde. – Még hátravan a torta! Meg a kávé! És szivart is vettem magának ajándékba!

– Majd utána! – mondta Laviolette.

– Mi után?

– Az én éjféli misém után! Háromszor körbecsavarta a sálját, hogy alig látszott ki alóla. Mert... Ha most rögtön nem lépek közbe, a barátnőd szép új ékszert kap... nyakéket... vérvörös nyakéket...

A liba már nyársra tűzve forgott az ebédlő kandallója előtt.

Az asztalon hófehér abrosz, ünnepi teríték. Nagy sürgés-forgás: ott volt Alyre anyja, Francine apja, anyja meg az elvált húga, aki a juhással kacérkodva egyre a szoknyáját simogatta.

De a fiú, Alyre társaságában, a színes tévé előtt ült, és tátott szájjal bámulta, amint Romy Schneider megvillantja meztelen vállát a panama kalapos Philippe Noiret előtt.

Lentről kiabált valaki. A Rozi felriadt, eljátszotta a capitoliumi libákat. A vadászkutyák veszettül ugattak. A bakkecskék nagy kolompolásba kezdtek a karámban.

– Ki az? – kiabált le Alyre résnyire nyitva az ajtót, de fél szemmel továbbra is a Romy Schneider vállát lesve.

– Rendőrség! – kiabált vissza Laviolette.

A juhász, mintha csak tetten érték volna, a tévéhez ugrott, hogy kikapcsolja.

Az ajtóban olyan illatzuhatag csapott Laviolette orrába, hogy legszívesebben rögtön asztalhoz ült volna, pedig ugyancsak jól bevacsorázott Rosemonde-nál.

– Ne zavartassák magukat! Ne zavartassák magukat! Nincs semmi baj! Épp csak beugrottunk egy percre.

Mindenki, aki eddig a libával foglalatzkodott az ebédlőben, most kíváncsian ott tolongott a konyhaajtóban.

– Fáradjon be! – mondta Alyre. – Iszik valamit?

– Nem. Köszönöm. Itt van a felesége?

– Nincs – mondta Alyre. – Elment.

– Hová?

– Tudod, hova ment, Proserpine?

A szoknyasimogató hűg kicsit megszeppenve lépett előre. Laviolette egy pillantással felmérte, hogy az a fajta testvér, aki mindent tud, akinek mindent elmondanak, amolyan fő-fő bizalmas. Rá volt írva az arcára: „Nekem nyugodtan elmondhatod.”

– Nem tudom – felelte hanyagul. – Azt mondta, hogy egy-két dolgot el kell intéznie, aztán mint polgármester-helyettesnek, ott kell lennie az éjféli misén. Lelkünkre kötötte,

hogy tíz óra felé tegyük oda sülni a libát... Hát szóval...

– Jöjjön csak! – mondta Laviollette.

Magával húzta, ki a teraszra, nem törődve vele, hogy a nő kivágott ruhában van.

– Kitől kapta a nővére az ékszereket? – kérdezte suttogva.

A nő összerezsent, hátralépett, tiltakozni akart.

Laviollette belefojtotta a szót.

– Az élete függ a maga választától!

– De hát tényleg nem tudom! – kiáltott a nő kétségbeesve.

Visszamentek.

– Ennek most fele se tréfa – morogta Laviollette. – Ide hallgasson, Alyre, a gyilkos már feni a kést a feleségére. Ha tudja, hol van, mondja meg most mindjárt, és gyerünk! Szüksége van ránk... és nem is sejtí – tette hozzá.

Nem akart belegázolni senki jó hírébe, senki lelkivilágába. De Alyre-nak amúgy sem volt gondja efféle apróságokra. Falfehér volt. Patyolat ingnyaka alatt fel-alá járt az ádámcsutkája.

– Nem tudod, Proserpine? Tényleg nem tudod?

– Csak annyit tudok, hogy gyalog ment el...

– Hogyhogy gyalog? Mindig kocsival szokott menni!

– Én is kérdeztem tőle. Azt mondta: „Nem messzire megyek, és jólesik egy kis gyaloglás.”

A három öreg aggódó arccal hallgatta a beszélgetést, de mukkanni sem mertek. Nyilván már számtalanszor kioktatták őket, hogy ne szóljanak bele abba, ami nem rájuk tartozik. A juhász tán még Alyre-nál is dúltabb volt. Maga elé képzelte Francine törekeny alakját, kinn a hóban, sárban, kiszolgáltatva mindenféle vésznek... Nem bírt uralkodni magán.

– A Rozi! – suttogta.

– Igen! – kiáltott Alyre. – A Rozi tudja. Ha sétálni viszem, és valaki nincs itthon, rögtön elindul a nyomán.

– Hát akkor gyerünk, hozza elő! – rendelkezett Laviollette.

Ő tudta, hogy a gyilkos nem sokat tétovázik. Brédes-nél is

megelőzte... Szeme előtt megjelent a fátyol.

– Gyerünk, gyerünk! – sürgette Alyre-t. – Hozza már ki azt a Rozit! Nincs egy perc vesztegetni való időnk!

Az ólhoz siettek. A csendőrök furgonja kint állt a kapunál. Viaud utasításra várva toporgott a kocsi előtt. S már jött is Alyre és a juhász az ól felől; pórázon hozták a Rozit, aki izgatottan rőfögött és a levegőt szimatolta.

A menet útnak indult. Elöl a Rozi, mögötte Alyre és a juhász. A furgon lépésben követte őket. Így haladtak keresztül Banonon, a néhány járókelő és szomszédolni igyekvő falubeli nem kis megrökönyödésére.

– Mi van, Alyre? Együtt mentek a misére? – rikkantgatták vidáman az ivócimborák. Már jól felöntöttek a garatra, hogy méltóképpen fogadják a Megváltót.

– Nem láttátok a Francine-t?

– Hohó! Ha láttuk volna, el se engedték volna!

– Ne kérdezősködjön! – könyörgött a juhász. – Majd a Rozi...

A Rozi valóban nem nézett se jobbra, se balra. Csak ment előre rőfögve, és néha olyan hirtelen torpant meg, hogy a juhász és Alyre alig tudott lefékezni, nehogy keresztülbuckázzanak rajta a lendülettől.

Egész Banont végigkutatta. Olyan keskeny kis utcákba is befordult, hogy a csendőrautó alig-alig fért el. Egyszer csak kiértek a fennsíkra, és a jeges szél teljes erővel zúdult a nyakukba.

Varázslatos, holdfényes tájék tárult a szemük elé. A Rozit azonban nem hatotta meg a gyönyörű látvány. Habozás nélkül megindult a vadkörtefákkal szegélyezett dűlőúton.

Az utat előző reggel tisztították le a hókotrók. A kocsi néhány percig lassan haladt az itt-ott nyolcvan centi magas hófalak között.

– Tudom, hova megyünk – kiáltott fel Viaud.

– Azt hiszem, én is – dünnyögte Laviolette.

– A Rozira most már semmi szükség... Errefelé már nincs több elágazás. Egyenesen az egyik gyanúsított házához megyünk.

– Tudom – mondta Laviolette. – Azt is tudom, hogy melyikéhez. És épp ettől félek...

– Hát van is félnivaló!

– Nem, nem úgy értettem. Rettentő gyanú kínoz: mi van, ha Francine egész egyszerűen légyottra ment? He? Ha nem a gyilkost kapjuk el, hanem egy közönséges házasságtörést fedezünk fel? És a szegény férjet is idebolondítottuk! Mi a véleménye, Viaud?

Viaud a fejét rázta.

– Nem hinném – rázta a fejét. – Itt valami bűzlik. Mindenesetre most már búcsút vehetünk a férjtől, a kocától és a juhásztól, magunk is tudjuk, hova megyünk...

– Könnyű azt mondani! A férj, a juhász és legfőképpen a Rozália nevezetű emse hallani sem akart a dologról.

– Na jó! Vegyük fel őket! – mondta Laviolette. Úgy kell nekik, ha valami csúnyát látnak!

De mi legyen a disznóval? Se Alyre, se a juhász nem volt hajlandó hazavinni, és az ellen is tiltakoztak, hogy egy fához kötve otthagyják. Mind a hatan nekiveselkedtek, és nagy nehezen begyömöszölték a Rozit a kocsiba. Végre elindultak, s most már gyorsabban haladhattak.

Claire egész nap szorongott. Reggel megint odaült mellé a hallban az a sovány, elegáns felügyelő, aki szintén a szállóban lakott. Már két napja udvarolt neki, s igyekezett mindenáron meggyőzni, hogy nyugodtan eltölthet vele két-három órát a szobájában, nem lesz semmi következménye a dolognak. Ha egy férfi ilyen reményeket táplál, mindig kikotyog valamit. Igyekszik fontos személyiségnek feltüntetni magát. „Nem nagyon lesz időm udvarolni magának mondta. Hamarosan letartóztatjuk a gyilkost. Már öt gyanúsítottra szűkült a kör...

Hát mi se vesztegezzük az időt, jó?” Mire ő azt felelte: „Ne is reménykedjen!” Vagy valami hasonló ostobaságot. Délután pórázra fogta a Mambót, és a falubeliekkel együtt ott kószált a tölgyesek körül, megnézni, mit ügködnek a helyszínelők.

Most az ablakból hirtelen meglátta Francine-t a téren. Megismerte a csizmájáról, a köpenyéről, a járásáról. Hova megy? Még korán van a miséhez. Különben is, egy ilyen Francine-féle biztosan nem megy a misére. És főleg gyalog! Eddig még mindig csak kocsiból kivagy kocsiból beszállni látta kivéve egy bizonyos alkalmat...

Minden jel szerint közeleg a végkifejlet... Dönteni kell. Dönteni... Fojtogatta a félelem, nyomasztotta a kötelességtudat. A Gyár... Az Ügy... Mennyi mindent tett érte, és most elragadnák tőle? Nem, azt nem lehet!

Magas sarkú cipőjében, a Saint-Laurent butikban vásárolt elegáns ruhájában lassú léptekkel járt fel-alá a szobájában.

Hirtelen elhatározta magát. Kiment a folyosóra. Lentről vidám zszibongás és edénycsörömpölés hallatszott. A lépcsőházban a pattanásos kukta néma áhítattal utat adott neki, és vigyázzállásba vágta magát.

A téren ott szikrázott a hatalmas Mercedes a bohókás karácsonyfák között. Beült, bekapcsolta a biztonsági övét.

A férfi ruhástul feküdt az ágyon, a csendet hallgatta. Hamarosan útnak indul; szép nyugodtan, mint minden évben, elmegy az éjféli misére. De addig nem szabad mások előtt mutatkoznia, el kell bújni, be kell gubózni, hogy ne kelljen beszélgetni, válaszolgatni, mosolyogni.

Mintegy tízpercenként tompa, üstdobszerű puffanás rázta meg az oly sok örömet megért, tágas szoba falait. Az egész ház beleremegett; a mennyezet, a támfalak, az oldalfalak hullámozni kezdtek, mintha valami titokzatos rángás futna végig rajtuk. Mintha meg akarna nyílani a föld. És minden egyes puffanásnál azt hihette az ember: „Na, most dől össze!” De

nem, nem dőlt össze. Aki nem volt tisztában a jelenséggel, okvetlenül bedőlt neki. A férfi a fogait kivillantva hangtalanul felnevetett: visszagondolt a sok soványra, kövérre, szökére, barnára, ahogy kiugrottak az ágyából a sors gongütésére, ahogy pucéron rohantak az ajtóhoz. „Csak a ház csinálja, te buta! Gyere vissza!”

Igen, a ház csinálta. Furcsa, félhold alakú ház volt. A tető sarló alakban követte a vonalát. Háromszáz évvel ezelőtt a minorita szerzetesek épp egy képződő zomboly fölé építették. Talán nem tudtak róla, talán az Úristent akarták megkísérteni, talán így is büntetni akarták magukat földi vétkeikért... Olyan ez a föld, mint a túlérett sajt. Néha felhólyagzik, mint a kelt tészta. Egyszer csak kettéhasad, s egy szép nagy mély lyuk támad benne, ahol sötét árnyak lejtenek lenge táncot az alvilági vizeken. A régi időkben, alkalmazkodva a föld szeszélyeihez, mindig sikerült megmenteni valahogyan a házakat. És már több mint száz éve megszűnt a talaj mozgása. De ezt a földindulásszerű robajt, ezt a feneketlen mélységből szabályos időközönként felhangzó nagybögőhúr-csattanást nem lehetett megszüntetni. A férfi, aki ünneplő ruhában feküdt az ágyon, itt született, itt nőtt föl, itt házasodott meg. Egyedül élt. A felesége visszaköltözött a szüleihez, és magával vitte a gyereket Saint-Michel-l’Observatoire-ba. „Téged még csak-csak elviselnélek – mondta. – Szívós természet vagyok. De a házad kibírhatatlan!”

A férfi óvatosan vette a levegőt. Nem szabad megszólalni. Reménykedett és reszketett. A háta lúdbőrzött, de a nemi szerve a hasát verdeste. *Francine!* Ha csak rá gondolt, rögtön felizgult. Sóhajtott. Milyen rég volt utoljára... És milyen messze van a következő! Még ötezer frank hiányzik, hogy megvehesse neki a briliáns fülbevalót, amelyért hajlandó lesz találkára jönni... Még szerencse, hogy az idő kedvezett a szarvasgombának... De sajnos ez csak jövőre érezteti majd igazán a hatását, és addig még sok fát kell megkezelni...

Hanem aztán... Elhalmozza Francine-t ékszerekkel. De arra sem lesz szükség, mert Francine akkor már csak őt fogja szeretni. Csak még egyszer, egyetlenegyszer hozzájusson... Elképzelte, mi mindent csinál vele. Nagyon ügyes lesz, belead mindent, és a végén Francine is élvezni fog. Igen... Maga alatt fogja érezni az orgazmustól vonaglító testét. Ez volt a rögeszméje. Ez emésztette fel minden erejét: Francine karja, mellyel az aktus egész ideje alatt eltakarta a szemét; ernyed, érzéketlen teste, mely néma maradt, mint egy csukott könyv.

Újabb kísértetsóhaj reszkettette meg a házat. Az ágy megmozdult alatta. Mintha függőágyon hintázna. Lent valaki dörömbölni kezdett a kapun. Két rövid, két hosszú. Nem mozdult. Nem szabad engedni a csábításnak... Ma este semmiképp sem... Talán soha többé... Most a félelem volt erősebb benne, kísértette a vissza-visszatérő rémálom: vesztőhelyre viszik egy szürke hajnalon. Sóvárogva várta, hogy elérkezzen az éjfél, hogy misére harangozzanak. A templomban biztonságban érezte magát. Lelke mélyén mint templomi mécses, ott világlott még gyermekkori hite. Nagyon szenvedett, hogy nem gyónhatja meg a bűneit...

Lent egyre erősebben dörömböltek, már nem is a megbeszélrt ritmusban, egyre vadabbn, egyre rémültebben... Kavicsok záporoztak a spalettára. Nem mozdult. Méltatlankodó ismeretlen torokhang szidalmazta őt, a házát, az egész istenverte vidéket. Aztán fapapucskok csoszogtak az udvar jegek kőlapjain. Az ablakhoz lopakodott, kilesett a zsalugáter résein. Két torzonborz, rongyos lány távolodott egymásba kapaszkodva a montsalier-i úton. A férfi átkozta magában ezt a láthatatlan hippiutat, mely annyi bajt hozott a fejére. Eleinte csak bort kérték tőle, sajtot, krumplit. Kifizették. Egyszer szoba hozták a hasist, és nevetve azt mondták, van mivel fizetniük. És „véletlenül” otthagytak egy zacskó magot az asztal sarkán... Épp ez idő tájt támadtak leküzdhetetlen anyagi nehézségei a Francine miatt. Tulajdonképpen mért ne?

Eleinte nehéz volt ellenállni a lányoknak. Ritkán volt pénzüik hasisra. Hát magukat kínálták fel. És itt adta legméltóbb tanújelét a Francine iránt érzett szerelmének: visszautasította őket. Azoknak tartogatta az értékes cigarettákat, akik fizetni tudtak... Azt is kibírta, hogy a lányok mutogatták magukat. Pedig a rongyok nem is egyszer káprázatos testet takartak. Azt is kibírta, hogy ott simogatták egymást öelőtte, hátha mégis engedni fog, és ingyen vagy potom áron ad nekik hasist. De megállta! Megőrizte magát Francine-nak. A lányok ziláltan, értetlenül, szitkozódva távoztak...

Elbóbiskolt. Ismerős, ezüstös neszre ébredt. Valaki a kulccsal babrált a kapu előtt, a nagy kőnél.

Az ablakhoz ugrott. A holdfényben egy köpönyeges alakot látott: kifelé sietett az udvarról. Ismerős volt, s mégis nagyon ismeretlen. Hallotta, hogy ropog a hó puha csizmája alatt, akart kiabálni neki. Meggondolta magát. Nesztelenül lesietett a kőlépcsőn.

Az ebédlőben világosabb volt, mint máskor. Karácsony tájékán mindig nagyobb tüzet rakott. Az izzó fahasábok fénye visszaverődött a diófa asztalon, melyről egy szikrázó fényhalom csillagokkal hintette tele a falióra rézingáját. Értetlenül odament, akkor döbrent rá, hogy mi történt, amikor rátette a kezét a hideg csillámlásra.

Feltépte az ajtót. Kinn, százméternyire, a bükkfák alatt Francine menekült előle. Az volt az első gondolata, hogy visszahívja, nem engedi el, talán még él is az alkalommal. De az a kis kupac a tenyerében olyan hideg volt, mint egy hulla. Minden megvolt: a gyűrű, a nyaklánc, a karkötő, a gyémántokkal kirakott óra. Akkora csendesség támadt a lelkében, hogy a tenyerében lapuló kis óra ketyegését is hallani vélte. És ahogy végiggondolta, mi történt, sorra leomlottak a falak, megsemmisült az egész élete.

Ha már az ékszereknek sincs hatalma Francine felett,

minden remény odavan; sohasem lesz az övé egy egész éjszakára; nem lesz alkalma rá, hogy megtalálja a kulcsot az orgazmusához, hogy kifürkéssze, melyek az elszántan titkolt erogén zónái... Két dolgot értett meg egy csapásra. Hogy soha többé nem lesz az övé, és hogy halálos veszedelmet jelent számára: ő a koronatanú...

A falhoz vágta az ékszereket. A ház mélyéből, mintegy válaszképpen, öblös sóhajtás hallatszott. Eszeveszett dühében Francine után akart szaladni, meg akarta fojtani. De megsebzett férfigögje alatt ott szunnyadt még a hurkot vető paraszt minden ravaszága. Rájött, hogyan végezhet vele, anélkül, hogy bárki gyanúját is felkeltené. Még az ablakban feltűnt neki, milyen ügyetlenül botladozik Francine a csizmájában. Előző nap reggel a hókotrók letisztították az utat, de a két oldalán hatvannyolcvan centi magas hósánc húzódik. Francine aligha tudja majd megmászni ebben a ruhában, és még ha sikerül is neki, gyalog akkor is könnyen utoléri... De nem fog átjutni rajta. Nem engedi. Ott lesz a sarkában, gyorsít, lassít, nagyokat fog fékezni... Mire rájön, miért nem éri utol, miért nem üti el, már késő lesz. Halálra futja magát. Megpattan a szíve. Legalább megmutathatja, hogy van neki...

Beindította a kis Renault-t. Arcán megjelent a kegyetlen mosoly.

A hold a Lure csúcsát csiklandozta. Egy pajkos felhővel játszadozott, mely bebugyolálta, aztán kiköpte magából, és végre otthagya, hadd ragyogjon magában, hadd homályosítsa el a csillagokat.

A csendőrségi furgon, leoltott reflektorokkal, felért a Zsombolyás-tetőre, a volt minorita telep fölé. A hol ritkábban, hol sűrűbben álló bükkfák fehér szövedékén keresztül – mint bankjegyen a vízjel – felsejlettek a ház körvonalai.

Három hajtűkanyarral vezetett oda az út; még a barátok vágták annak idején a hegyoldalba, nemrégiben pedig

földgyaluk egyengették el őket. Előző reggel erre jártak a hókotrók, és az út vonalát hatvancentis (a kanyarokban kétszer olyan magas) hófal rajzolta ki.

A szeszgyár felé vezető, hegyes szögben elágazó földutacska viszont tükörsima jégpáncél borította. Főnt, a lepárló bádofala előtt egy világos színű kocsi vesztegelt és csillogott a holdfényben.

„Biztos roncskocsi” – gondolta Laviolette.

A hatalmas fák, mintha titkos jelzést kaptak volna, egyszerre megremegtek.

Viaud főtörzsőrmester meg a két embere, Alyre és a juhász kiszálltak a furgonból, amelyben a Rozi dübörögve forgott körbe-körbe. Az emberek mozdulatlanul álltak a Zsombolyás-tetőn.

„A had vezérkara megszemléli a csatamezőt – gondolta Laviolette. – Csakhogy ez szerelmi csatater. Nyilván azért jött ide titokban az asszony, hogy a szeretőjével töltsen a karácsonyestét. És azért nem kocsival, hogy ne legyen feltűnő... Én meg, amilyen vaddisznó vagyok, csak jövök ez után a koca után, amelyik azt visítja, hogy gyilkos... Gyilkos! Az istenit!”

Hirtelen minden világos lett előtte, és a vér megfagyott az ereiben. A szája elé kapta a kezét, hogy fel ne kiáltson borzalmában.

– Mi történt? – kérdezte Viaud.

– Az történt, hogy egy vadbarom vagyok! Ez a koca már egy héttel ezelőtt megmutatta nekem, hogy ki a gyilkos, és én nem vettem észre! Francine halálos veszélyben forog!

– Oda nézzen! – kiáltott fel Viaud.

Messze tőlük, a ház felé, a három kanyar előtti egyenes szakaszon, ahol az út kibukkan az erdőből, apró, fekete pont szaladt a fehér havon. Többször megpróbálta átvetni magát a hősáncon, hogy a mezőn meneküljön tovább, de mindannyiszor visszacsúszott a jéggé fagyott hófalról. Szorosan a nyomában,

alig tíz méterre tőle, egy kivilágításán R-4-es zötyögött. Kísértetiesen csörömpöltek a hóláncai, fel-felbőgött a motorja.

– Francine! – üvöltött Alyre.

Ő és a juhász, nyomukban a két csendőrrel, rohanni kezdtek a fekete pontocska felé. Ilyen messziről nem hallhatta a kiáltást. Ilyen messziről nem lehetett segíteni neki. Elesett. A Renault gyorsított, aztán néhány centire tőle szörnyű csörömpöléssel, csikorgással megállt.

„Halálra akarja hajszozni gondolta Laviolette. Mire odaérünk, vége! Micsoda állat vagyok!”

Francine felállt, és esetlenül imbolyogva megint futásnak eredt. A Renault ott bőgött mögötte, előrecsúszott... fékezett... előrecsúszott... fékezett...

– Francine! – üvöltötte Alyre.

Ötven méterrel megelőzte a többieket. Tisztán látta a tragacsot, mely ott zakatolt Francine sarkában, és mindig csak annyira gyorsított, hogy még egy kicsit gyorsabb futásra kényszerítse áldozatát.

Alyre-t négyszáz, a csendőröket ötszáz méter választotta el Francine-től és az R-4-estől. A kocsí vezetője nyilván annyira belefeledkezett az üldözésbe, hogy nem vette észre a feléje rohanó üvöltöző, hadonászó alakokat.

Föntről, a dombtetőről Laviolette tehetetlenül szemlélte az eseményeket; Viaud adóvevőn irányította az embereit:

– Ha lőtávolságba kerültek, lőjétek ki a gumijait!

– Nem érnék oda idejében – mondta Laviolette.

A Rozi kétségbeesetten visított mögöttük, mindenáron ki akarta törni a kocsí oldalát. Laviolette-nek hirtelen támadt egy ötlete. Megkerülte a furgont, és kinyitotta az ajtaját. A Rozi majdnem ledöntötte a lábáról. Nem nézett az se jobbra, se balra, egyenest vágtázni kezdett a tőle jó ötszáz méterre botladozó, fekete alak felé, akit a Renault maga előtt terelt. Vértfagyasztó csatakiáltásokat hallatott.

– Oda nézzen! – kiáltotta Laviolette.

Fölfelé mutatott, a szeszpárló bádofala felé, ahol hirtelen meglódult a roncsnak hitt kocsi. Leoltott reflektorokkal, szédítő sebességgel szlalomozott lefelé a mély vízmosásba, meg-megfarolt a jeges nyomokon. Leért az útkereszteződéshez, és leblokkolt.

Claire Mercedese! suttogta Laviolette.

– Mi a fenét csinál? – kérdezte Viaud.

Francine elbukdácsolt a vadkörtefák között lapuló kocsi előtt, de nem vette észre. Egy-két másodperc múlva a Renault is elhagyta az útkereszteződést. Akkor a Mercedes elindult, az R4-es után eredt. Hirtelen felgyújtotta mind a négy reflektorát és a ködlámpáit. Felgyorsított; utolérte a Renault-t. Fönt, a dombtetőn Laviolette és Viaud tompa csattanást hallott. A Renault ide-oda csapódott a két hősánc között, megint egyenesbe állt, felbögött a motorja, menekülni próbált. De a Mercedes most még nagyobb erővel ment neki. A kicsi autó a két első kerekére kushadt, megállt. A Mercedes tíz métert hátrátolatott, lendületet vett, és teljes erővel belerohant.

Közben Francine húsz méter egérutat nyert. Elesett, és ott maradt elnyúlva a földön. Meleg lehelet csapott az arcába, óriás fűjtató szuszogott mellette. A Rozi szorosan melléfeküdt, arra az oldalára, ahonnan a veszély fenyegette.

A Renault ripityára tört. A Mercedes benyomta az oldalát, nekiszorította a hősáncnak, hátrátolatott, aztán egyes sebességben baljósan morogva megindult feléje. Mint egy tank, könnyedén eltolta a hófállal együtt. Három métert tolt, s végül úgy nekipréselte egy hatalmas bükkfa törzsének, hogy annak minden ága beleremegett.

– Lőjék ki a gumijait! – ordította Viaud.

Négy lövés dördült. A Mercedes leült az abroncsaira.

Alyre és a juhász kifulladásra rávetette magát Francine testére. Alyre a lábát ölelgette; a juhász reszkető kézzel kitapogatta a szívét a melltartó alatt. Sosem felejtí el ezt a pillanatot...

– Él! – kiáltott oda Alyre-nak. – Él!

– Hát a Rozi? – kérdezte Alyre.

A Rozi megnyalta a képét, jelezve, hogy semmi baj.

Francine körül ott tédapelt mindhárom imádója: a Rozi, Alyre és a juhász.

Viaud és Laviolette rohant lefelé a kanyargós úton; a csendörök a Mercedes felé futottak. A hirtelen támadt csendben csak a férfi nyögdecselt nyomorultul; ő azt hitte, hogy ordít. Nagy nehezen kihúzták az összelapított R 4-esből, lefektették a hóra.

A holdfény megvilágította kemény férfiarcát, melyért úgy bolondultak a nők: semmit sem veszett a szépségéből. Tíz percig haldokolt darabokra tört csontjai koporsójában. Háromszor is megpróbált feltápászkodni, s közben azt hitte, hogy kiabál:

– Papot! Papot akarok!

Pedig csak suttogott. Egyedül Laviolette hallotta. Nézte a haldoklását. Brédes jutott eszébe. De nem lett könnyebb a szíve.

Claire Piochet-nek haja szála sem görbült. Kikapcsolta a biztonsági övét, szép nyugodtan kiszállt a Mercedesből, és odament végignézni áldozata haláltusáját. Aggódva látta, hogy mozog az ajka.

– Megmondtam, főfelügyelő úr, hogy megelőzőm...

Laviolette nem válaszolt azonnal. Előbb lecsukta a nagy nőcsábász, Albert Pipeau szemét. A furulyás Pipeau nem furulyázik többet.

Főlegyenesedett. Mélyen belenézett Claire ésbontóan szép szemébe.

– Claire – mondta –, letartóztatom, mert megölte Albert Pipeau-t, letartóztatom továbbá, mert meggyilkolta a testvérét, Jérémie Piochet-t.

– Nehezen fogja rám bizonyítani – felelte a lány nagy nyugalommal.

– Ne féljen, meg fogom győzni az esküdszéket. Volt indítéka, és sok hibát követett el... Bilincseljék meg! Alaposan rászolgált.

– Ügyvédet követelek! – csattant fel Claire.

– Nincs akadálya – mondta Laviolette. – De legyünk tekintettel a karácsonyestre! Ráér holnapig.

A templom harangja misére hívta a híveket. Az egyik csendőr elszökött, hogy intézkedjen Albert Pipeau elszállításáról.

A többiek visszabaktattak a furgonhoz. A Rozi búsan lógatta az orrát, magába roskadt az emberek gázsága láttán. Szemmel láthatólag örült, hogy ő disznó. Megint betuszkolták a kocsiba.

Francine egyre egyenletesebben lélegzett. Mindenki fáradtan üldögélt. Claire a megbilincselte kezét bámulta. Francine merően nézte a lányt.

– Alyre – szólalt meg hirtelen –, add ide a kezed! Mindent el akarok mondani.

És beszélni kezdett.

– Csukd be az ajtót, Rosemonde! mondta Laviolette.

– Most elmesélek neked egy szerelmi történetet. Megérdemled. A csendőrörsön sajtókonferenciára várnak, de tiéd az elsőbbség...

Már odakészítette a bőröndjét és a kék tengerésztyúkáját. Sodort egy cigarettát magának.

– Látod, Rosemonde, ez az Albert Pipeau, akinek minden ujjára tíz nő jutott, csak egyet akart megkapni, de annak nem kellett!

– Melyiknek? – kapta fel Rosemonde a fejét, mintha beiecsíptek volna. – Volt olyan nő, akinek nem kellett az Albert?

– Francine!

Rosemonde a combjára csapott.

– Nahát, már másodszor érzem úgy, mintha fejemre zuhanna

a Westminster nagyharangja! – Elmerengett.

– A legszebb férfi harminc kilométeres körzetben és a környék legvérmesebb asszonya... Szóval nem képmutatásból csinálta?

– Hogy érted ezt?

– Hát hogy ki nem állhatja a bőrét! Folyton azt hajtogatta a kényes dáma, hogy már akkor rosszul van, ha az Albert három méterre megközelíti. Én meg mindig azt gondoltam: „Túlzásba viszi a dolgot. Ezzel akarja leplezni, hogy...” Alig hiszek a fülemnek! Pedig hát tanúja voltam egy s másnak. Ha volt valami gyűlés vagy estély, és ők közel kerültek egymáshoz, az Albert, amúgy pajtáskodva, ahogy már gyerekkori barátok közt szokás, a vállára tette azt a szép kezét. Nahát azt látni kellett volna! A Francine majd összeroskadt a keze súlya alatt, úgy húzta el a vállát, mintha bemocskolták volna! Menekítette minden tagját, olyan volt, mint... – Rosemonde megfelelő hasonlatot keresett – ...mint mikor véletlenül hozzányúl az ember a csiga szarvához, és az úgy...

– Összerándul.

– Ez az! Összerándul. Hát ő is összerándult. Az egész teste összerándult. És látszott, hogy legszívesebben olyan picire összehúzta volna magát, mint egy sündisznó.

– Még a lelke is összerándult – mondta Laviolette.

– Igen! Még a lelke is! Szóval mégis! Nem képmutatásból csinálta? Nemcsak tettette magát? Gondolhattam volna, hogy azt nem lehet ilyen jól eljátszani!

– Azt hiszem, én se gondoltam volna a helyedben. Annak alapján, amit Francine elmesélt, méghozzá a legapróbb részletekig... azt hiszem, az átélt izgalmaktól olyan mámoros lett, mintha pezsgőt ivott volna... szóval, Francine meséjéből az derült ki, hogy az Albert volt az egyetlen férfi, akitől irtózott. „Ha hozzám ért, mintha kígyó érintett volna” – azt mondja.

– Az Albert! – kiáltott fel Rosemonde szenvedélyesen.–

Hippik, parasztlányok, úrilányok, fiatalok, idősek, nyaralók, párizsiak, a tábormok szeretője, és tudom is én, ki mindenki... Egyik éjjel nem tudtam elaludni, és összeszámoltam, kiket ismerek közülük. Hát legalább százötven nője volt! – Eltűnődött. – Jól tette...

– Igen – folytatta Laviolette –, százötven nőt megkapott, de Francine-t nem. Eleinte ügyet se vetett a dologra. Nem őtána sóvárgott elsősorban...

– Hát persze! A Francine nem feltűnő jelenség. A férfiak csak akkor veszik észre, ha nagyon odafigyelnek. Akkor jut eszükbe, hogy na, nem is olyan rossz.

– Albert azt gondolta magában: „Majd megkapom, ha akarom! Most játssza az eszét, de ha egyszer a kezem közé kapom...” Már ahogy a férfiak gondolni szokták...

– De hát... Ne haragudjon, hogy közbeszólok! Ha jól értem, mindezt az Alyre előtt vallotta be magának, nem?

– Bizony, öelötte!

– És az Alyre milyen képet vágott hozzá?

– Semmilyen: fogta a kezét, és majd felfalta a szemével. És ez így is van rendjén, hiszen kis híján elvesztette. – Rosemonde az égre emelte a tekintetét, és összecsapta a kezét. – Aztán egyszer az Albert úgy gondolta, elérkezett a pillanat. Augusztusban történt. Francine levendulát szállított a főzdébe. Tudod, hogy ő vezeti a traktort. „Merő izzadság voltam – azt mondja. – A testem telistele levendulával. Piszkos blúz meg egy ócska melltartó volt rajtam. Az Albert ott állt egyedül. Benyúltam a zsebkendőmmel a melltartóm alá, mert nagyon viszkettem a sok levendulaszösztől. Jó, elismerem, nagy hiba volt...” Az Albert nem sokat teketóriázott; azzal az ürüggyel, hogy lesegíti a traktorról, felkapta, magához szorította, és elkezdett nyúlkálni. Francine se sokat teketóriázott: felrántotta a térdét, és akkorát rúgott a legérzékenyebb részébe, hogy menten elengedte. A nő befutott a lepárlóba, és egy nagy izzó piszkavassal jött ki. „Ha megpróbálsz hozzám nyúlni,

esküszöm, ezzel bélyegzem meg a képedet. Úgy elcsúfítalak, hogy egyetlen nő se fog rád nézni.”

– Na, azért ezt nem gondolta komolyan!

– Én is ezt mondtam neki, de azt felelte: „Maga lefeküdne egy kígyóval?” Az Albert, persze, nem vette komolyan a fenyegetőzést. Azt hitte, hogy ez csak afféle szeszély. Hogy mással fut a nő. Hitt az mindent, csak az igazságot nem akarta elhinni. Na jó, rövidre fogom a mesét... A Franciné már kitölti minden gondolatát. Lefekszik egy nővel, de ő jár az eszében... Végül... Érted. Elkezdni figyelni. Az Alyre mindig dicsekszik a Francine ékszereivel... Az a mániája, hogy fűnek-fának reklámozza a feleségét... Egyszer valami ünnepre az Albert vesz neki vagy ötszáz frank ára bizsut. „Mevolt az egy fél kiló is” meséli Francine. De ő a képébe nevetett. Laviolette rágyújtott. – Egyre rosszabb a helyzet. Francine valósággal a rögeszméjévé válik. Ha éjszaka felébred, nem valamelyik igazi szeretőjére gondol a százötven közül, hanem egy fantomképre. Ha találkoznak, elpirul. Most már kínos kudarcok érik az ágyban is – ezt ő maga mesélte el Francine-nak. Tudjuk, melyik nap vett ki ötvenezer frankot a bankból; ugyanaznap, mikor az órás karkötőt vette Marseille-ben, egy Róma utcai ékszerésznél. Ki tudja, mikor nyitotta ki a dobozát Francine ámuló szeme előtt? Azok a nők, akik szeretik az ékszereket, rögtön megismerik az igazit, még akkor is, ha korábban csak bizsut láttak. Banonban ettől kezdve ketten szenvednek álmatlanságban. Albert a Francine miatt nem tud aludni. Francine pedig a karkötő miatt. „Végül is... Nem, lehetetlen! Nem tudom megtenni!... De mikor olyan gyönyörű az a karkötő!” Ez a vívódás, amit én most csak néhány szóban mondtam el, egy egész oldalt 194 elfoglal a jegyzőkönyvben. Három hónapig vívódott. Három hónap múlva telefonál neki: „Kedden tízkor a Sylvabelle utcában, ha hozod a karkötőt!”

Laviolette elhallgatott, újabb cigarettát sodort magának, és nagyot sóhajtott.

– És itt kezdődik, kedves Rosemonde, a szerelmi történet. Mert az örök optimista Albert azt hiszi, hogy a Francine most majd egyenesen a lábához omlik. „Pedig annyira undorodtam – meséli Francine –, hogy ha nem szorongattam volna a kezemben azt a karkötőt, hát belehaltam volna! Egy hétig piszkosnak éreztem magam utána. Nem mertem hozzányúlni a bőrömhöz. Eltartottam magamtól a kezem, nehogy hozzáérjek véletlenül. Megesküdtem, hogy soha többé!” Albert mintha egy jégtömböt ölelt volna. Sehogy se fér a fejébe a dolog. Hat hónappal később jön a nyaklánc. Két hónappal később Francine újabb próbatétele. Megint olyan, mint a jég. Nincs mese! Ha két ember bőre nem passzol össze, ott még az Atyaúrsten sem segít! És a Francine bőre allergiás volt az Albertéra...

– Pedig mennyien ácsingóztak utána... Ő meg rájuk se hederített...

– Ilyen az élet, Rosemonde! Ahogy Molière mondja: „Különös valami a világ, kedves Ágnes.” Egy szó, mint száz: Albert ekkor ültet indiai kendert a birtokán, mert ezt az érvágást már nehezen tudja kiheverni. Törleszteni kell a banknak. A levendulának zuhan az ára, mert nincs kereslet rá a piacon. A méz fekete, mert a méhek tölgyfavirágon mézeltek. A marseille-iek nem veszik. És közben egyre a Francine jár az eszében, megőrül érte. Olyan ez tulajdonképpen, mint a Pygmalion története; az egy görög férfi volt, aki egy szoborba akart életet lehelni.

– Értem – mondta Rosemonde.

– „Legközelebb sikerülni fog” – álmodozik Albert. Megpróbálkozik a lóversennyel, a lottóval. „Meglásd, legközelebb sikerülni fog – biztatja magát. – Lehetetlen, hogy ne menjen.”

– Honnan tudja, hogy ezt gondolta?

– Tudod, Rosemonde – mondta Laviolette, miközben megnyalazta a cigarettapapírt –, nincs olyan férfi, aki legalább

egyszer életében ne gondolta volna ugyanezt valami nővel kapcsolatosan... Na, akkor hozzányúl a vésztartalékhoz. Kivesz még hatvanezret a számlájáról, amit pedig a három hónap múlva esedékes részlet kifizetésére tartogatott, és rohan Marseille-be megvenni a gyűrűt.

– Micsoda ringyó ez a Francine! – suttogetta Rosemonde.

– Májusban megint találkoznak a Syivabelle utcában, harmadszor, és utoljára. Az eredmény újfent negatív – ahogy a tudósok mondanák. Gondolom, te is rájöttél, hogy Albert közben a tönk szélére jutott. Életében először jelzálogkölcsönt kell felvennie a birtokára. A szarvasgombatermés katasztrofális, a Francine pedig úgy elhatalmasodik az Albert fejében, mint a rák.

– Micsoda ringyó! – ismételte Rosemonde.

– Brédes ekkor hívja meg a régi harcostársakat, köztük Albert-t, merthogy részt vett az algériai háborúban. Esznek-iszznak, mindenki spicces; rossz idő van, unatkoznak. Ténferegnek a lakásban. Valaki meglát egy könyvet az írópolcon, belelapoz... Brédes észreveszi. Odamegy. Gondolom, azt mondja... szinte hallom a hangját, ahogy fesztelenül, arisztokratikusan azt mondja: „Érdekes könyv. Hm... Van benne valami, ami érdekelni fogja a szarvasgombázókat. Várjanak csak! Nagyon mókás. Felolvasom.” És ezt olvassa fel... – Laviolette elővette a zsebéből a piszkos barna könyvecskét. – Lefordítom, mert ófranciául van írva, de körülbelül a következőt jelenti...

Kinyitotta a könyvet.

„A szarvasgomba embervér által való megöntöztetéséről és csodálatos megsokasításáról...

– Micsoda szörnyűség! – kiáltott fel Rosemonde.

...Végy néhány pint friss embervért – folytatta Laviolette

rendületlenül –, és locsold meg a szarvasgombást, és oly bőséges termésben léssen részed, aminőt ember fia még nem látott. A yeusefiliti barátok ekképpen számolnak be a dologról az ő krónikáikban. Történt abban az időben, hogy a nemesurak körülfozták a lázadó parasztokat, és úgy lekaszabolák őket, hogy a barátok, akik emezeket eltemették, térdig jártak a vérben, mintha záporosó áztatta volna a földet. És lön, hogy a következő esztendőől fogva oly bőséges termés esett a szarvasgombaföldeken, aminőt ember fia nem látott.

A nemes Taillerang család sarjai, akik az idő tájt nyomorúságosan tengették az életüket Périgord-ban, igencsak rákaptak a parasztok kaszabolására az ő szarvasgombás földjeiken, és számításukban nem is csatlakozának.”

– Úristen! – suttogta Rosemonde. – Ez nem lehet igaz! Ennyire azért nem volt örült!

– Várjál! Kihagyok két szörnyűségekkel teli oldalt, ami csak annak való, aki ki akarja próbálni a receptet... Folytatta a felolvasást:

„De a locsoló óvakodjék ezenközben a sátántól, és megfelelőképpen elrejtvezve tartsa emezt távol magától...”

Laviolette felvett maga mellől egy gondosan elkészített, megszámozott csomagot. „12. sz. tárgyi bizonyíték.” Óvatosan kihúzott belőle egy pehelykönnyű tárgyat, szétterítette, és mint egy bábut, táncoltatni kezdte az ujján Rosemonde szeme előtt. A fekete szalmakalap volt és a halotti fátyol.

– Úristen! – suttogta Rosemonde. – Ez az Uillaoude anyó leple! Szegény anyám még hogy hitt benne! Harminc év múltán is megfagy az ereimben a vér.

– Hát evvel rejtvezett el megfelelőképpen. Miközben a szarvasgombáit locsolgatta az áldozatai vérével, evvel védekezett a Gonosz ellen. Nagyon nehezen találtuk meg nála:

a kút láncára akasztotta. Ott lógott félúton a víztükör és a kútkáva között. A késsel egyetemben... Alyre azóta elmondta, hogy látta a leplet akkor este, mikor megtámadták a kocáját. A Rozi nyilván pont ügyködés közben lepte meg Albert-t. Amikor a koca rárohant a sötétben a maga száznyolcvan kilójával, Albert kénytelen volt elszaladni, és aztán megdobálta a Rozit, hogy valahogy távol tartsa magától... Ha Alyre korábban elmondta volna!...

– Úristen! – nyögte Rosemonde. – Hát még ma is előfordulhat ilyesmi?

– Ha egy rögeszme elhatalmasodik egy férfiban, és elveszi férfiúi erejét, akkor minden lehetséges. Az Albert is jót mulat a recepten, akárcsak a többiek, de kicsit nehézfejű, és ne feledjük, ő is Uillaoude anyó unokaöccse. Már az anyatejjel magába szívta a babonaságot. Most nyakkendőt visel, autót vezet, rajonganak érte a nők, de a lelke mélyén hisz a bűvös praktikákban. Egyszóval ellopja a könyvet. Talán egy másik receptet akar megnézni benne. És közben ez is fontos : egyre több hippí jön hasisért. Beindul a bolt. Ki gyanakodna Albert Pipeau-ra az isten háta mögötti banoni földeken? Este jönnek. Szívnek. Iszogatnak. Hencseregnek. Elnyomja őket az álom. Albert még egyszer elolvassa a végzetes részletet. Nemsokára már betéve tudja. Az is eszébe jut, hogy a felmenői mind böllérek voltak. Az istálló mennyezetén még ott lóg a hatalmas vaskampó, amire a disznót szokták felhúzni, mielőtt feltrancsírozzák. Albert nézi a kálvinista kripta hatalmas kulcsát, amelyik a kalendárium szögére van felakasztva. Minden évben kicserélik a kalendáriumot, a kulcsot meg gépiesen visszateszik rá. Vajon mióta megy ez így? Már több generációval ezelőtt is ott lógott. Cifra, felírtos kulcs. Senki se tudja, minek van ott. „*Oly bőséges termés, aminőt ember fia még nem látott*” idézgeti magában Albert. Tízezer frank hibázik még, hogy megvehesse Francine-nak a gyémánt fülbevalót... Ki tudja, hátha... Ha beüt egy óriási

szarvasgombatermés!... Nem hagyja nyugodni a gondolat: „Mi lenne, ha megpróbálnám?” És egy este...

– Könyörgök... – nyögte Rosemonde, és eltakarta az arcát.

– Na jó, nem részletezem... De szinte látom, ahogy az éjszaka leple alatt elindul a tragacsával; hátul, egy zsákba rejtve ott van a hulla, amit majd a kriptában fog elrejtteni; mellette pedig ott a vödör, tele homokkal kevert vérrel, amivel majd meglocsolja szarvasgombását. Ez bizonyított tény: a laboratóriumi vizsgálatok hét különböző fa alatt mutattak ki vérnymokat; egy helyen még a vércsoport is egyezik az egyik áldozatével. És lehet, hogy Francine negyedszer is lefeküdt volna Albert-ral, csak hát akkor éjjel, amikor a baleset történt, meglátták a kis Renault-t a téren. Meg aztán, ugye, a szörnyű, de valahogy mégis költői gyilkosságok közt volt egy igazi gyilkosság, egy kicsinyes indokból elkövetett, hétköznapi gyilkosság is. Olyan büntény, amelyet a nagyközönség szeret, aminek a pénz az indítéka. Honnan ismerte Claire Piochet Albert-t? Nem mondja meg. Nincs elég terhelő bizonyítékunk ellene. De azt hiszem, mégse fogja megúszni. Banonban kétszer is fellelhető a nyoma az utóbbi hat hónap során; nyilván koslatott a bátyja után, próbálta meggyőzni, könyörgött neki, hogy térjen vissza.

– Miért, mit akart a bátyja?

– Jérémie Piochet a Polgári Törvénykönyv következő cikkelyének esett áldozatul: „Birtokrészét mindenki szabadon elidegenítheti.” Az anyja fél évvel ezelőtt elhalálozott. Húszmillió kemény frankot hagyott hátra, a pénz egy műanyaggyárban fekszik, Ain megyében. Nos, Jérémie Piochet-nek elege van a gyárból, az egész társadalomból. A haverokat szereti, a barangolást, a szabadságot, a filozofálgatást, a lányokat. De a boncoláskor kiderült, hogy nem élt kábítószerrel. Örökrészét, mint a család ügyvédje közölte velünk, kommunáknak akarja adományozni. Nos, az üzem húszmilliót ér. Egy társaság meg is venné. Jérémie el

akarja adni. Jérémie szabadon elidegenítheti a birtokrészét. A vegyész mérnök Claire-nek viszont a gyár az élete. És Jérémie most az életét fenyegeti, mert nincs miből visszavásárolnia a részét. Mikor, hogyan ölte meg? Hirtelen felindulásból? Előre megfontolt szándékkal? Annyi biztos, hogy azért ölte meg Albert-t, hogy ne beszélhessen, tehát ismerték egymást, tehát összejártak. Albert esetleg még sokáig trágyázhatta volna a szarvasgombását, nehéz lett volna elkapni. Csakhogy ott volt a Jérémie kutyája! A kis tacsó, amelyik mindenhová elkísérte a gazdáját, de nem ismerte Claire-t, aki a gyilkosság után feltehetőleg a sorsára hagyta. Az meg keresi a gazdáját. Az elvadult ligetben felfedezi a kálvinista kriptát, melyről már mindenki megfeledkezett. És, kérdem én, van-e jobb hely a hullák elrejtésére, mint egy kriptá? Ki gondolna egy kriptára? Senki! Kivéve a páratlan Rozit, aki már régóta szaglászik a babérliget körül. Ez a Rozi... Le fogom fényképeztetni magam mellette, mielőtt elmegyek... Ő göngyölitette fel ezt az ügyet... Claire öt hibát követett el. Először is, el kellett volna pusztítania a kutyát. Másodszor: ugyanazzal a szerszámmal, és ugyanúgy kellett volna megölnie Jérémie-t, mint Albert az áldozatait. Javára szól, hogy ezt elmulasztotta: a gyilkosságot valószínűleg nem előre megfontolt szándékkal követte el, tehát a többi gyilkosságban nem volt része. Harmadszor: a hulla kilógott a sorból. Felborította a kronológiai rendet, amit Albert, ki tudja, miért, gondosan megtartott. Negyedszer: el kellett volna tüntetnie a gyilkos szerszámot. Megtaláltuk a Mercedes csomagtartójában. Tényleg franciakulcs. Claire nagyon gondosan letörülte és lemosta. De az elektronmikroszkóp olyan, mint Lady Macbeth lelkiismerete: mindent a felszínre hoz. Az elektronmikroszkóp révén derült fény Claire ötödik hibájára is. A gyilkosság éjszakáján a máriatövisekre akasztotta a kabátját. És ott maradt egy ökörnálnál is vékonyabb szövetdarabka, ami azonosnak bizonyult annak a kabátnak a szövetével, amit a házkutatás során megtaláltunk a szobájában.

És az a helyzet, hogy Franciaországban csak száz embernek van ilyen kabátja, és egyikük sem lehetett a kriptában akkor, amikor Jérémie Piochet holttestét odahurcolták. – Mélyet sóhajtott, majd folytatta. – Nekem pedig, Rosemonde, be kéne nyújtanom a lemondásomat, mert Brédes, a barátom, miattam halt meg.

– Hogyhogy maga miatt?

– Mert aznap reggel, mikor a márkihoz mentem ebédelni, áthaladtam a golyódobálók között a téren, és Alyre Morelon épp arra sétáltatta a Rozikáját, és a Rozi azt visította, hogy gyilkos, és tudod, ki előtt visította, hogy gyilkos, miközben teljes erőből rángatta hátrafelé a pórázát? Hát az Albert Pipeau előtt! Kezet fogtunk, és láttam a szemén, hogy meg van rémülve. Mert, tudod, Albertéknál a böllérmesterség családi tradíció. És ha böllér jön a házhoz, a disznónak nem szabad megmutatni. És a Rozi azért visített úgy, mintha ölnék, mert megérezte benne a böllért. Utólag belegondolva, ez igazán szöget üthetett volna a fejembe...

Felállt. Nagyjából mindent elmondott. A szegény Mambó csak ücsörgött a pádon, egykedvűen várta, hogy rendelkezzenek a sorsáról.

– És vele mi lesz? – kérdezte Rosemonde.

– Van egy menhelyfélém, Piégut-ben, van ott már nyolc másik. Egy nyugdíjas erdőkerülő viseli gondjukat. Nem lesz rossz dolga.

– Hagyja itt nekem emlékbe! – mondta Rosemonde.

– Miért emlékbe? A rendőrnek is van szabadsága... És senki sem tiltotta meg nekem, hogy Banonba jöjjek.

– Én nem, az biztos... Jaj! rettentően felkavart ez a história. Komolyan gondolja, hogy az Albert ezért gyilkolt annyit? Gondolja, hogy annyira örült volt, hogy felült ezeknek a boszorkánymeséknek?

– Hát mi másért tette volna?

– Mert magányos volt – mondta Rosemonde.

Az utolsó decemberi vásáron, szilveszter előtt egy nappal, mikor már mindenki épp hogy össze tudott kaparni egy kilóra való szarvasgombát, Uillaoude anyó két teli kosárral jelent meg, s mikor az ügynök előtt termett, hirtelen széles térség támadt körülötte.

– Az unokaöccse tölgyeséből?

– Mért, mit képzeltél? Hogy ebek harmincadjára hagyom? Ez az enyém, ez az én jussom, és annyi van, hogy alig győzőm összeszedni!

– Vigye inkább Aptba, ha megkérhetem.

Az öregasszony vállat vont:

– Azt hittem, örülni fogsz. Nyolc kilót szedek naponta. Mindenik kilenc-tíz dekás, és akkorák, mint az öklöm, ni! Arab sejkeknek valók. Szagolj csak bele! Ilyet még nem szagoltál.

De az ügynök szörnyülködve hátrált, mintha Uillaoude anyó legalábbis meg akarta volna etetni vele. Még az ajkát is beszívta az arany fogai közé.

– Vagy úgy! – mondta lenézően az öregasszony. – Hát én újrakezdem a mesterségemet! Mert ti még mindig hisztek ezekben a dajkamesékben. Meglett ember vagy, és még mindig nem nőtt be a fejed lágya!

– De a rendőrség...

– Rendőrség! Te hiszel a rendőröknek? Én megmondom neked, kinek a műve ez a sok gyilkosság: a CIA-é. És szegény unokaöcsémét azért tették el láb alól, hogy hallgasson.

Ez a változat tartja magát a legerősebben Banonban.

A juhász az este utolsó kísértetét csalta elő az ingaórából, s kísérte el a lefolyóig: hopp!

– Elmegyek a háztól – jelentette be –, de majd visszajövök... Úgy döntöttem, hogy folytatom jogi tanulmányaimat. És aztán megveszem Lagardére úr banoni irodáját, úgyse sokáig húzza már az öreg. Jegyző leszek, mint

az apám, mert arra a következtetésre jutottam, hogy mint értelmiségi...

Francine, aki épp eltette az edényeket, szólni sem tudott a meglepetéstől. Csak nézte a juhászt, megpróbálta maga elé képzelni mint finom úriembert, elegáns nyakkendővel, ujján pecsétgyűrűvel, ápolt körmökkel, frissen nyírt frizurával.

– Nahát! – mondta Alyre.

Rosszul érezte magát. Hiányérzete volt. A felesége csupasz nyaka, a gyöngysor nélkül; a csupasz karja, karkötő nélkül; csupasz ujjai, azzal a hitvány karikagyűrűvel! Alyre-nak összeszorult a szíve, hogy ilyen szegénynek látja.

Mikor a juhász kiment, megszólalt:

– Figyelj csak, Francine!... Van, ugye, háromszázezer frankunk. Meg ott az a néhány Lajos-arany, a zsákban, a Rozi vályúja alatt... Mi lenne, ha ékszerekbe fektetnénk? Végül is a gyémánt nem romlik... Még nő is az értéke... És ha netán forradalom...

Francine feléje perdült. Sírt.

– Mondjak valamit, Alyre? Szeretlek!

A férfi elfordult. Kiment az udvarra. Odament a Rozi óljához; a koca szelíden rőfögve várta az esti pusztit.

Alyre úgy érezte, hogy ő a legboldogabb ember a világon.

Kiadta az Európa Könyvkiadó
A kiadásért az Európa Könyvkiadó igazgatója felel
Szedte a Nyomdaipari Fényszedő Üzem
Nyomta az Alföldi Nyomda
A nyomdai rendelés törzsszáma: 732.66-14-2
Készült Debrecenben, 1984-ben

FEKETE KÖNYVEK

Felelős szerkesztő: Bognár Róbert
A fedélrajz Zsoldos Vera munkája
Műszaki szerkesztő: Liener Katalin
Műszaki vezető: Szegleth Károly
Készült 11,15 (A/5) ív terjedelemben
ISBN 963 07 3030 8

Szabó Lőrinc fordítása.